

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AKREDİTE EDİLEN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ

PROGRAMLARINDAKİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI

DERSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ŞEMSETTİN AKDENİZ

DANIŞMAN

PROF. DR. FATMA ÜNAL

BARTIN-2023

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**AKREDİTE EDİLEN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ
PROGRAMLARINDAKİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şemsettin AKDENİZ

BARTIN-2023

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Prof. Dr. Fatma ÜNAL danışmanlığında hazırlamış olduğum “AKREDİTE EDİLEN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMLARINDAKİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

22.06.2023

Şemsettin AKDENİZ

ÖNSÖZ

Tez konumun belirlenmesinden savunmama kadar geçen bütün süreçte desteklerini benden esirgemeyen, büyük bir özveri ve sabırla beni yönlendiren, hem akademik hem de insani yönleriyle kendime örnek aldığım değerli danışman hocam Sayın Prof. Dr. Fatma ÜNAL’a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu süreçte desteklerini her zaman arkamda hissettiğim ve ana bilim dalında beraber çalıştığım çok değerli hocalarıma, her ihtiyaç duyduğumda yanımda olan arkadaşlarım Dr. Öğr. Üyesi Okan YETİŞENSOY, Arş. Gör. Ebubekir EROĞLU ve Arş. Gör. Mehmet Can DEMİR’e minnettarım.

Sevgi ve desteğini her daim yürekten hissettiğim, bu zorlu süreçte yanımda olarak hayatı kaçırmadan ve keyifle yaşamamı sağlayan, varlığıyla bana her zaman “iyi ki” dedirten Havva Nur TAŞ’a çok teşekkür ederim.

Ve son olarak akademik hayata adımımı attığım ilk günden beri bana karşı inançlarını asla yitirmeyen, hedeflerim doğrultusunda beni her zaman destekleyen değerli aileme sevgimi, saygımı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Şemsettin AKDENİZ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

AKREDİTE EDİLEN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMLARINDAKİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şemsettin AKDENİZ

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Fatma ÜNAL

Bartın-2023, sayfa: 112

Bir öğretmenlik programı akredite edilirken değerlendiricilerin en fazla önemseddiği konulardan biri de Fakülte-Okul İş Birliği standart alanı kapsamına giren Öğretmenlik Uygulaması dersidir. Bu ders öğretmen eğitiminin en önemli unsurlarından biridir. Bu araştırmanın amacı da akredite edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında yürütülen Öğretmenlik Uygulaması dersine ilişkin öğretim elemanı, öğretmen aday ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesidir. Araştırmada, paydaşların öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşlerini ortaya koyma amacıyla nicel araştırma desenlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, akredite edilen sosyal bilgiler öğretmenliği programlarında öğrenim gören ve Öğretmenlik Uygulaması dersini alan 239 öğretmen aday, bu adaylara rehberlik eden 40 uygulama öğretmeni ve öğretmenlik uygulaması dersini yürüten 20 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Veriler, Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun yetkilendirdiği Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği tarafından akredite edilmiş olan Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi bünyelerinde bulunan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarından elde edilmiştir. Araştırmanın verileri Aslan (2015) tarafından Stufflebeam'in bağlam, girdi, süreç, ürün (CIPP) modeline göre geliştirilen "Öğretmenlik Uygulaması Dersi

Değerlendirme Anketi” ile toplanmıştır. Elde edilen veriler, araştırmanın amaçları ve alt problemlerine uygun olarak SPSS paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Uygulama öğretmen elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adaylarının demografik bilgileri frekans ve yüzde analizi ile incelenmiştir. Katılımcıların her bir maddeye verdikleri yanıtlara ilişkin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, anketin bağlam, girdi, süreç ve ürün bölümlerinde yer alan maddelerin büyük çoğunluğuna yüksek düzeyde olumlu görüş bildirilmiştir. Ancak geliştirmeye açık yönler de tespit edilmiştir. Bunlar; uygulama süreci başında adaylara gereken materyallerin verilmesi, iki saatlik teorik dersin düzenli olarak yapılması ve son olarak adayların ölçme ve değerlendirme becerilerinin geliştirilmesidir. Verilen yanıtlar incelendiğinde uygulama öğretmenlerinin diğer paydaşlara göre daha olumlu görüşler bildirdiği belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada, Akreditasyonun, Öğretmenlik Uygulaması dersi özelinde bir standart sağladığı ve bu standartların uygulandığı sonucuna varılmıştır. Bu nedenle Türkiye genelinde yer alan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında, akreditasyon çalışmalarının yaygınlaştırılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, CIPP Modeli, Fakülte-Okul İş Birliği, Öğretmenlik Uygulaması, Sosyal Bilgiler

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

EVALUATION OF TEACHING PRACTICE COURSE IN ACCREDITED SOCIAL STUDIES TEACHING PROGRAMS

Şemsettin AKDENİZ

Bartın University

Graduate School

Department of Turkish and Social Sciences Education

Thesis Advisor: Prof. Dr. Fatma ÜNAL

Bartın-2023, pp: 112

When accrediting a teaching program, one of the most important issues for the evaluators is the Teaching Practice course, which falls under the Faculty-School Cooperation standard area. This course is one of the most important elements of teacher education. The purpose of this study is to evaluate the views of instructors, pre-service teachers and mentor teachers on the Teaching Practice course conducted in accredited Social Studies Teacher Education programs. In the study, the survey model, one of the quantitative research designs, was used to reveal the views of stakeholders on the teaching practice course. The participants of the study consisted of 239 pre-service teachers studying in accredited social studies teaching programs and taking the Teaching Practice course, 40 mentor teachers guiding these candidates, and 20 instructors conducting the teaching practice course. The data were obtained from the Social Studies Teacher Education programs of Anadolu University, Ankara University, Atatürk University, Bartın University, Muğla Sıtkı Koçman University, Recep Tayyip Erdoğan University and Zonguldak Bülent Ecevit University, which are accredited by the Association for Evaluation and Accreditation of Teacher Education Programs authorized by the Higher Education Quality Council. The data were collected with the "Teaching Practice Course Evaluation Questionnaire" developed by Aslan (2015) according to Stufflebeam's context, input, process, product (CIPP) model. The data obtained were analyzed with the help of SPSS package program in accordance with the aims and sub-problems of the study. The demographic information of the practicum instructor, practicum

teacher and pre-service teachers were analyzed with frequency and percentage analysis. Frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation values of the participants' responses to each item were analyzed.

As a result of the study, the majority of the items in the context, input, process and product sections of the questionnaire were highly favorable. However, there were also aspects open for improvement. These are; providing the necessary materials to the candidates at the beginning of the implementation process, conducting the two-hour theoretical course regularly and finally improving the measurement and evaluation skills of the candidates. The responses indicated that mentor teachers expressed more positive opinions than other stakeholders. In addition, the study concluded that accreditation provides a standard for the Teaching Practice course and that these standards are implemented. For this reason, it is recommended that accreditation studies should be expanded in Social Studies Teacher Education programs across Turkey.

Keywords: Accreditation, CIPP Model, Faculty-School Collaboration, Teaching Practice, Social Studies

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
TABLolar DİZİNİ.....	xi
EKLER DİZİNİ.....	xii
KISALTMALAR.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sayıtlar.....	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar	6
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	8
2.2. Kalite ve Akreditasyon Kavramları	10
2.3. Öğretmen Eğitiminde Akreditasyon	14
2.4. Fakülte Okul İş Birliği.....	20
2.5. Öğretmenlik Uygulaması	22
2.5.1. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Süreci	23
2.5.2. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Paydaşlarının Görev ve Sorumlulukları	25
2.6. İlgili Araştırmalar.....	26
3. YÖNTEM.....	35
3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Katılımcılar.....	35
3.3. Veri Toplama Araçları	38
3.3.1. Demografik Bilgi Formu.....	38
3.3.2. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi.....	39
3.4. Verilerin Toplanması.....	39
3.5. Verilerin Analizi.....	40

4. BULGULAR	41
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	41
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	48
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	56
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	64
5. SONUÇLAR ve TARTIŞMA	71
5.1. Bağlam Bölümüne İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	71
5.2. Girdi Bölümüne İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	73
5.3. Süreç Bölümüne İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	76
5.4. Ürün Bölümüne İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	80
6. ÖNERİLER.....	82
KAYNAKLAR.....	84
EKLER	93

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
No	No
2.1: Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri.....	10
2.2: EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları (EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları Kılavuzu Sürüm 1.1'den uyarlanmıştır.).....	19
2.3: Fakülte-Okul İş Birliği Standart Alanı (EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları Kılavuzu, Sürüm 1.1'den uyarlanmıştır.)	20
2.4: Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliği (YÖK, 1998'den uyarlanmıştır.)	21

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
3.1: Katılımcı Sayıları	36
3.2: Katılımcılardan Uygulama Öğretim Elemanlarının Demografik Özellikleri.....	36
3.3: Katılımcılardan Uygulama Öğretmeninin Demografik Özellikleri	37
3.4: Katılımcılardan Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri	37
4.1: Uygulama Öğretim Elemanlarının Bağlam Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri	41
4.2: Uygulama Öğretim Elemanlarının Girdi Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri	42
4.3: Uygulama Öğretim Elemanlarının Süreç Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri	44
4.4: Uygulama Öğretim Elemanlarının Ürün Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri	47
4.5: Uygulama Öğretmenlerinin Bağlam Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri ...	49
4.6: Uygulama Öğretmenlerinin Girdi Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri	50
4.7: Uygulama Öğretmenlerinin Süreç Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri.....	51
4.8: Uygulama Öğretmenlerinin Ürün Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri.....	54
4.9: Öğretmen Adaylarının Bağlam Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri	56
4.10: Öğretmen Adaylarının Girdi Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri	57
4.11: Öğretmen Adaylarının Süreç Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri.....	59
4.12: Öğretmen Adaylarının Ürün Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri.....	62
4.13: Uygulama Öğretim Elemanı, Uygulama Öğretmeni ve Öğretmen Adaylarının Bağlam Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	64
4.14: Uygulama Öğretim Elemanı, Uygulama Öğretmeni ve Öğretmen Adaylarının Girdi Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	65
4.15: Uygulama Öğretim Elemanı, Uygulama Öğretmeni ve Öğretmen Adaylarının Süreç Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	66
4.16: Uygulama Öğretim Elemanı, Uygulama Öğretmeni ve Öğretmen Adaylarının Ürün Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	69

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
EK 1. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi (Uygulama Öğretim Elemanı)	
.....	93
EK 2. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi (Uygulama Öğretmeni).....	96
EK 3. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi (Öğretmen Adayı).....	99
EK 4. Etik Kurul Onayı.....	102
EK 5. Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni.....	103
EK 6. Üniversite Araştırma İzinleri	104
EK 7. Araştırma Gönüllü Katılım Formu	111
EK 8. Anket Kullanım İzni	112

KISALTMALAR

ADEK	: Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Kurulu
APQN	: Asia-Pacific Quality Network
CAEP	: Council for the Accreditation of Educator Preparation
CHEA	: Council for Higher Education Accreditation
EFDEK	: Eğitim Fakülteleri Dekanlar Konseyi
ENQA	: The European Association for Quality Assurance in Higher Education)
EPDAD	: Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
KPSS	: Kamu Personeli Seçme Sınavı
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MEBBİS	: Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MEM	: Millî Eğitim Müdürlüğü
NCATE	: National Council for Accreditation of Teacher Education
ÖA	: Öğretmen Adayı
ÖUD	: Öğretmenlik Uygulaması Dersi
ÖUS	: Öğretmenlik Uygulaması Süreci
SBÖ	: Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEAC	: Teacher Education Accreditation Council
UÖ	: Uygulama Öğretmeni
UÖE	: Uygulama Öğretim Elemanı
YÖDEK	: Yükseköğretimde Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu
YÖK	: Yükseköğretim Kurumu
YÖKAK	: Yükseköğretim Kalite Kurulu

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Öğretmenliğin bir meslek olduğu ve bu konuda resmi bir eğitim alınması gerektiği fikri ilk olarak 17. yüzyılda Batı Avrupa’da başlamıştır. Bu dönemde eğitimin tüm vatandaşlar için zorunlu olması gerektiği fikri yaygınlık kazanmıştır. Öte yandan, özellikle 19. yüzyılın başlarında devletin eğitime olan ilgisinin artması ve devlet destekli eğitim fikrinin hayata geçirilmesi, nitelikli öğretmen sorununu ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmış ve öğretmen yetiştirme çalışmaları başlamıştır (Yüksel, 2011). Ülkemizde öğretmen yetiştirme görevini üniversitelerde dört yıl süreyle eğitim veren eğitim fakülteleri üstlenmiştir. Eğitim fakülteleri bünyesinde bulunan öğretmenlik programlarında genel kültür, alan bilgisi ve meslek bilgisi dersleri verilmektedir. Verilen bütün bu derslerin uygulama boyutunu oluşturan ve hizmet öncesi eğitim niteliği taşıyan ders ise Öğretmenlik Uygulamasıdır.

Öğretmenlik Uygulaması, lisans dördüncü sınıf öğretmen adaylarının önceki yıllarda edindikleri mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmeleri ve okul ortamında uygulamaları için tasarlanmış bir derstir. Öğretmenlik Uygulaması dersi birçok yönden öğretmen yetiştirme programlarında ve öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde tamamlayıcı role sahiptir (Gedik ve Göktaş, 2015). Öğretmen adaylarının okullarda staj yapmaları, kuramsal derslerde öğrendiklerinin uygulamaya dönüştürülmesini sağladığı gibi adayların okul ve sınıf atmosferini, örtük programı, öğrencilerin çevresiyle iletişimlerini ve ilişkilerini, okulların öğretim imkanlarını ve diğer birçok olumlu-olumsuz durumları yaşayarak tecrübe etmelerini sağlamaktadır (Tuncer ve Berkant, 2018). Öğretmen adayları, Öğretmenlik Uygulaması dersi ile hizmet öncesinde bir yandan gözlem yapma fırsatı elde ederken; bir yandan da öğretmen olarak okul ortamını ve nitelikli öğretmen olabilme yolunda eksikliklerini görebilmektedirler (Gedik ve Göktaş, 2015).

Öğretmenlik Uygulaması dersinin öğretmen adaylarına yeterliklerini kazandırabilmesi için, adayların devam durumlarının kontrol edilmesi, adaylara sınıf içi uygulamalarla ilgili görev ve sorumlulukların verilmesi, kuramsal dersin uygulamada edinilen tecrübelerin paylaşılmasına ayrılması, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin ders

sürecini takip edip gerekli geri bildirim ve iyileştirmeleri yapmaları gibi hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Resmi olarak başlatılmış ancak hem öğretmen adayı hem de yürütücüler açısından ciddiye alınmamış bir ders sürecinin, öğrencilere gerekli yeterlikleri kazandırmasının mümkün olmadığı öğrenciler ve yürütücüler tarafından bilinmelidir (Tuncer ve Berkant, 2018).

Öğrencileri toplumsal yaşama hazırlayarak sağlıklı bireyler olarak toplumda var olabilmelerini sağlamak Sosyal Bilgiler dersinin temelini oluşturmaktadır. Bunun yanında Sosyal Bilgiler, bireylerin toplum içerisinde aktif olarak yer almasını, çeşitli toplumsal sorunların çözümü için bireyi donanımlı hale getirerek toplumsal yaşama katkıda bulunabilmesini amaçlamaktadır. Sosyal Bilgilerin bu amaçlarını yerine getirebilmesini sağlayacak olan en temel gereksinim ise nitelikli Sosyal Bilgiler öğretmenleridir. Bütün öğretmenlik programlarında olduğu gibi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarının da hem öğretmen adaylarının hem de programın niteliğini arttırmak adına belirli standartlara sahip olması gerekmektedir. Bir öğretmenlik programının gerekli standartlara sahip olduğunu iddia edebilmesi için bu standartları sağladığını belgelendirmesi gerekmektedir. Bu belgelendirme sürecini sağlayacak olan da bağımsız akreditasyon kuruluşlarıdır.

Bilim ve teknolojideki yaşanan değişim ve gelişmelere bağlı olarak insanlar daha kaliteli bir yaşam tarzı benimsemeye başlamış; ancak aynı zamanda teknolojide yaşanan bu hızlı gelişmeler daralan dünya pazarında; hizmette, üründe ve insan gücünde rekabeti artırmış ve kalite devriminin ortaya çıkmasını sağlamıştır (Işıktaş, 2017). Bu rekabet ortamında kalite kavramının önem kazanmasının nedeni ürün veya hizmette tüketicinin her zaman kaliteli olanı istemesinden kaynaklanmaktadır. Kalite kavramı, zamanla standartlara uygunluk biçiminde tanımlanmıştır. Süreç içerisinde oluşan ya da oluşabilecek problemlerin üstesinden gelebilmek için kalitenin ön plana alınması gerekmektedir (Şeşen, 2018).

Eğitimde kalite, eğitim sisteminin bir çıktısı olarak kabul edilen öğrencilerin beklenen niteliklere ulaşmaları ya da eğitim sürecinde kazandıkları özelliklerin standartlara uygunluğudur. Ayrıca eğitimde kalite, eğitim sürecinin ya da eğitim hizmetlerinin istenilen özelliklere ve belirlenen standartlara uygunluğu olarak tanımlanabilir (Adıgüzel ve Sağlam, 2009). Türkiye’de hizmet öncesi öğretmen eğitimi 20.07.1982 tarihinde yürürlüğe giren 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile MEB ile iş birliği içerisinde yürütülmek üzere üniversitelere devredilmiştir. Bu uygulama öğretmen yetiştirme tarihi için önemli bir dönüm

noktasıdır. Ancak bu dönüşüm, eğitim sistemi ve öğretmenlerin niteliklerine ilişkin tartışmaları sonlandırmamıştır. Ayrıca eğitimle ilgili bütün çevrelerin hem eğitim sistemi hem de öğretmenlerin niteliklerine ilişkin tartışmaları devam etmiştir. (Kavak, 2007). Sürekli değişen öğretmen rollerine ayak uydurmanın yanında sürdürülebilir bir gelişim sağlamak için öğretmenlerin ve öğretmen yetiştirme programlarının kalitesinin artırılması ve izlenmesi gerekmektedir. Bunun için geliştirilen önemli modellerden birisi ise akreditasyondur (Ünal vd., 2017).

Türk öğretmen eğitimi akreditasyon modeli ile (Karslı ve Güven, 2011):

- Öğretmen eğitiminin niteliğinin artırılması ve sürekli bir iç ve dış denetim ile sistemli olarak geliştirilmesi,
- Öğretmen eğitiminin niteliğinin güvence altına alınması,
- Eğitim fakültelerinin hizmet sunduğu kesimlere öğretmen eğitiminin belirli standartlara dayalı olarak yürütüldüğünün güvencesinin verilmesi amaçlanmaktadır.

Öğretmen eğitimi ile ilgili standartlar geliştirmenin sebeplerinden biri de öğretmen yetiştirme programlarının dünyadaki gelişmelerden etkilenmesi ve bu gelişmelerin öğretmen eğitimi programlarına yansıtılmasının gerekmesidir (Mentiş Taş, 2004). Bir öğretmenlik programı akredite edilirken değerlendiricilerin en fazla önemseydiği konulardan biri de Fakülte-Okul İş Birliği standart alanı kapsamına giren ve öğretmen eğitiminin en önemli unsuru olan Öğretmenlik Uygulaması dersidir. Bu dersin özellikle akredite edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında değerlendirilmesi bu açıdan önemlidir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, akredite edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (SBÖ) programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması dersine ilişkin öğretim elemanı, öğretmen adayı ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerini Stufflebeam'in CIPP modeliyle değerlendirmektir. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır:

Akredite edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması dersine ilişkin;

1. uygulama ğretim elemanlarının bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarında görüşleri nelerdir?
2. uygulama ğretmenlerinin bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarında görüşleri nelerdir?
3. Öğretmen adaylarının bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarında görüşleri nelerdir?
4. bu görüşler; uygulama ğretim elemanı, uygulama ğretmeni ve ğretmen adayı arasında betimsel olarak farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın nemi

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine başlamadan önce ğretmenlik Uygulaması dersi ile destekleyici bir atmosferde deneyim kazanmasının büyük yararlarının olduğu açıktır. Öğretme hakkında teorik olarak çoğu şey öğrenilebilir ancak öğretmenlik becerisi deneyimlenmeden kazanılmaz (Gower vd., 1983). Bu nedenle ğretmenlik Uygulaması gibi kritik bir dersin çeşitli akademik çalışmalarla değerlendirilmesi ve kalitesinin artırılması için katkıda bulunulması önem arz etmektedir. Öğretmen adaylarının öğretme pratiklerini değerlendirdikleri bir çalışmada Smith ve Lilach (2005) ğretmen adaylarının bütün eğitimlerinin en önemli boyutu olarak ğretmenlik Uygulaması dersini gördüklerini ortaya koymuştur.

Eğitim Fakülteleri Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD), Türkiye’de YK’ten 2014 yılında Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi alan ve eğitim fakülteleri bünyesinde yer alan öğretmenlik programlarını akredite eden bir kuruluştur. Çeşitli niversitelerde birçok öğretmenlik programını akredite eden EPDAD, Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan niversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit niversitesi bünyelerinde bulunan Sosyal Bilgiler ğretmenliği programlarını akredite etmiştir. YK’n web sitesinde yer alan 64 Sosyal Bilgiler ğretmenliği Programının Ekim 2021 itibarıyla sadece yedi tanesinin akredite olması akreditasyonun özellikle Sosyal Bilgiler ğretmenliği programlarında yeterince yaygınlaşmadığını göstermektedir. Bu tez çalışmasıyla özellikle Sosyal Bilgiler Eğitiminde program akreditasyonu hakkında farkındalık oluşturmak da amaçlanmaktadır.

Erkuş ve Özdemir (2010) eğitim fakültelerinin akreditasyona hazır olma durumlarına ilişkin yaptıkları çalışmada öğretim elemanlarının “fakülte-okul iş birliği” boyutu yönünden fakültelerinin akreditasyon sürecine hazır olma durumuna yönelik genel olarak “kararsız” bir tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretim elemanları “Okullarda uygulama çalışmaları sonucu öğretmen adayları alanlarında öğretmenlik yapacak yeterliğe ulaşmaktadır.” maddesine ise en düşük düzeyde katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Yapılacak bu çalışma hali hazırda akredite edilmiş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarının “fakülte-okul iş birliği” kapsamında durumunu ortaya koyması açısından önemlidir.

Lawson vd. (2015) Öğretmenlik Uygulaması dersine odaklanan 114 çalışmayı sistematik bir şekilde incelemiştir. İncelenen çalışmaların büyük çoğunluğunun ana katılımcılarının öğretmen adayları olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca incelemede çalışmaların çoğunun nitel odaklı olduğu ve nispeten küçük bir örneklemden elde edilen bulgular olmasından dolayı küçük ölçekli çalışmalar olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal Bilgiler Eğitiminde de Öğretmenlik Uygulaması dersinin değerlendirilmesi konusunda yapılan çalışmaların çoğunlukla bölgesel nitelikli olduğu görülmektedir. Bu çalışma, dört ayrı coğrafi bölgede yer alan yedi üniversiteden toplanan verileri incelemesi açısından önemli görülmektedir.

Sosyal Bilgiler alan yazınında Okul Deneyimi/Öğretmenlik Uygulaması dersinin değerlendirilmesine yönelik yapılan çalışmalarda çoğunlukla öğretmen adaylarının görüşlerine başvurulmuştur (Yılmaz ve Kab, 2013; Oğuz ve Avcı, 2014; Çoban ve İleri, 2017; Avcı Akçalı ve Demircioğlu, 2017; Alpaslan ve Kaştan, 2020.) Bu tez çalışmasında öğretmen adaylarının yanında uygulama öğretmenleri ve öğretim elemanlarının da görüşleri alınarak program daha bütüncül bir şekilde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılan çalışmalar arasında Öğretmenlik Uygulaması dersi ilk defa bir program değerlendirme modeliyle ele alınmıştır.

Yapılan alanyazın taraması sonucunda akreditasyon bağlamında Öğretmenlik Uygulaması dersinin değerlendirildiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı özelinde akreditasyonla ilgili yapılan sadece bir çalışmaya rastlanılmıştır. Çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon sürecine ilişkin algı ve görüşleri incelenmiştir (Günel vd., 2020). Bu açıardan bakıldığında bu çalışmanın özgünlüğü de öne çıkmaktadır.

1.4. Sayıtlar

1. Kullanılan veri toplama aracının öğretmenlik uygulaması paydaşlarının derse yönelik görüşlerini belirlemeye uygundur.
2. Öğretmenlik Uygulaması dersi paydaşlarının anket maddelerine içtenlikle yanıt vermişlerdir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Araştırmacı tarafından ulaşılan ulusal ve uluslararası literatür ile,
2. Veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu ve Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi ile,
3. 2021-2022 öğretim yılında Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi bünyelerinde bulunan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarında öğrenim gören ve öğretmenlik uygulamasına giden öğretmen adayları, öğretmenlik uygulamasını yürüten uygulama öğretim elemanları ve MEB'e bağlı okullarda görev yapan uygulama öğretmenlerinin görüşleriyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Öğretmenlik Uygulaması: “Öğretmen adaylarının öğretmenlik becerilerini kazanması ve geliştirmesi amacıyla uygulama okullarında yürüttüğü etkinlikleri ve sınıf içi öğretim uygulamasını içeren bir süreçtir” (YÖK, 1998).

Program Akreditasyonu: “Akreditasyon; bir akreditasyon kuruluşu tarafından belirli bir alanda önceden belirlenmiş, akademik ve alana özgü standartların bir yükseköğretim programı tarafından karşılanıp karşılanmadığını ölçen değerlendirme ve dış kalite güvence sürecini ifade etmektedir.” (YÖKAK, 2023a).

Öğretmen Adayı: “Öğretmenlik uygulaması için gerekli koşulları tamamlamış, okul uygulaması yapacak fakülte öğrencisidir” (YÖK, 1998).

Uygulama Okulu: “Öğretmenlik uygulamalarının yürütüldüğü, Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ve özel ilköğretim, ortaöğretim okulları ile yaygın eğitim kurumlarıdır” (YÖK, 1998).

Uygulama Öğretim Elemanı: “Öğretmen adayının alanında öğretimi gerçekleştiren ve öğretmen adayını okuldaki uygulama çalışmaları sırasında gözlemleyerek ona rehberlik ve danışmanlık yapan, alan öğretiminde uzmanlaşmış üniversite öğretim elemanıdır” (YÖK, 1998).

Uygulama Öğretmeni: “Öğretmen adayının alanında öğretmenlik yapan ve ona okulda yapacağı uygulama çalışmalarında rehberlik ve danışmanlık yapan, çalışmalarını değerlendiren ve uygulama öğretim elemanı ile işbirliği içinde çalışan öğretmendir” (YÖK, 1998).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirme

Türkiye’de eğitim ve öğretim konularında farklı yaklaşımlar olsa da öğretmenin eğitim sistemi içindeki önemi herkes tarafından kabul edilmektedir. Eğitim ve öğretim sürecinin başarısı ya da başarısızlığı çeşitli faktörlere bağlıdır ancak öğretmenin aktif rolü bütün bunların ötesinde bir faktördür (Özoğlu, 2010). Nitekim iyi ve nitelikli öğretmenlere sahip toplumlar karşılaştıkları problemleri kolayca çözebilir ve karşılaştığı güçlüklerle daha kolay başa çıkabilirler (Aşılıoğlu ve Kinay, 2018).

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda Öğretmenlik mesleği, “*Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.*” şeklinde tanımlanmıştır (Resmî Gazete, 1973). Profesyonel bir meslek olarak öğretmenlik, gelecek nesilleri toplumun idealleri doğrultusunda sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak yetiştiren ve hizmet öncesi ne şekilde eğitim alacağı önceden belirlenmiş formal bir meslektir (Köse,2018). Öğretmenliği diğer mesleklerden ayıran en önemli özelliği, diğer bütün mesleklere yönelik becerileri kazandırması ve çeşitli mesleklere sahip insanları yetiştirmesidir (Tuncer ve Berkant, 2018).

Günümüzde gelişmişlik göstergeleri değerlendirilirken nicelik kadar nitelik de önem arz etmektedir. Eğitimin önemini kavramış ülkelerin, eğitim sisteminin bel kemiğini oluşturan öğretmenleri yetiştirirken belirli standartlarda öğretmen yetiştirme sistemlerine sahip olduğu görülmektedir (Çetin, 2018). Çünkü eğitim sisteminin en temel ögesi öğretmendir. Öğretmenlerin niteliğiyle eğitimin niteliği ve kalitesi doğru orantılıdır. Bu nedenle öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içinde iyi bir şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir (Şişman, 2017; Ocak ve Olur, 2018). Öğretmen yetiştirme, Cumhuriyetin öncesinde olduğu gibi sonrasında ve günümüze kadar eğitim sistemimizdeki en önemli konulardan biri olarak gündemimizde olmuştur. Cumhuriyetten bugüne, çağdaş bir toplum için öğretmen eğitimine büyük önem verildiği görülmektedir (Çoban, 2018).

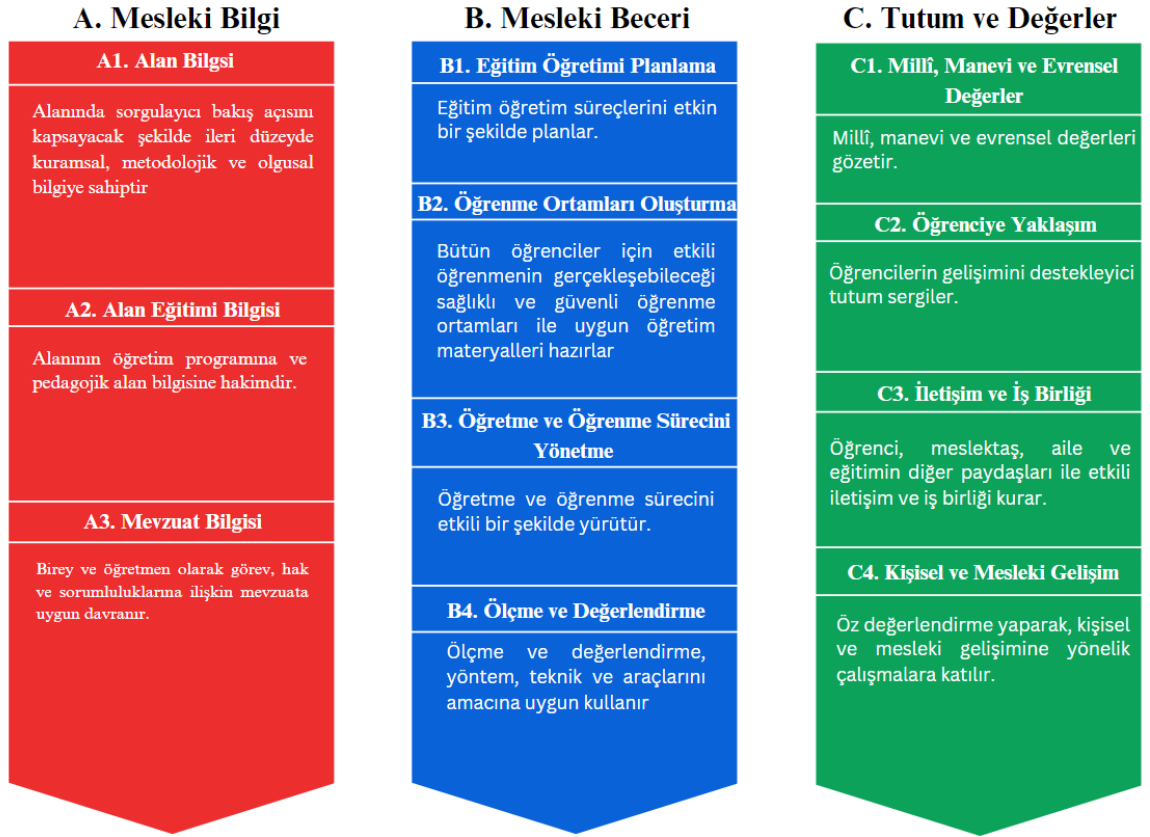
Cumhuriyet döneminde öğretmen yetiştirme ile ilgili önemli gelişmeler yaşanmıştır. İlk dönemlerde programlar açısından sınırlı olan öğretmen kaynakları çoğalarak çeşitlilik göstermeye başlamıştır. Daha iyi öğretmenler yetiştirmek için sürekli arayış içinde bulunan

Türkiye, köylere öğretmen yetiştirme konusunu uzun yıllar ayrı bir politika olarak sürdürmüştür. Öğretmen yetiştiren kurumlar, ilk başlarda daha çok batıdaki büyük şehirlere açılırken zamanla ülkenin her yerinde açılmaya başlamıştır. Her ne kadar öğretmen yetiştirme noktasında çabalar devam etse de yine de öğretmen ihtiyacı uzunca yıllar tam olarak karşılanamamıştır. Bu nedenle sıklıkla geçici çözüm yolları denenmiştir. Bunlara, hızlandırılmış eğitim, vekil öğretmenlik, mektupla öğretim vb. uygulamalar örnek olarak verilebilir. Bu örneklerden hızlandırılmış eğitim, 1970’li yılların ikinci yarısında eğitim enstitülerinde uygulanmış ve sonrasında tarihin en olumsuz öğretmen yetiştirme yöntemi olarak nitelendirilmiştir. Öğretmen yetiştiren kurumlarda verilen öğretimin süresi sürekli artırılmış ve 1739 sayılı kanun ile yükseköğrenim düzeyine çıkarılmıştır. Millî Eğitim Temel Kanunu ile birlikte öğretmenlerin genel kültür, alan bilgisi ve meslek bilgisi açısından dengeli bir biçimde yetiştirilmeleri yasal bir zemine oturtulmuştur. (YÖK, 2007). Son olarak 14 Şubat 2022’de yürürlüğe giren “*Öğretmenlik Meslek Kanunu*” ile öğretmenlik mesleği; adaylıktan sonra “*öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen*” olarak üç kariyer basamağına ayrılmıştır (Resmî Gazete, 2022).

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planından (1963-1967) itibaren bütün kalkınma planlarında öğretmenlik mesleğinin nicelik ve nitelik yönünden geliştirilmesine yönelik hedefler belirlenmiştir. Bu planlarda ilk başlarda daha çok öğretmen sayısının artırılması hedeflenirken, sonrasında sayının yanında öğretmen niteliğini de artırmaya yönelik hedefler belirlenmiştir (YÖK, 2007). Bu süreçte öğretmen yeterliklerinin sürekli geliştirilmesi ve yükseköğretimde kalite güvencesine yönelik çalışmaların yürütülmesi de hedeflenmiştir. Yeterlik, bir görevin hakkıyla yerine getirilebilmesi için sahip olunması gereken özelliklerdir. Bu kavram, eğitim sistemi içinde öğretmen açısından ele alındığında, öğretmenlik mesleğinin görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi için sahip olunulması gereken bilgi, beceri ve tutumları vurgulamaktadır (Helvacı, 2020).

Türkiye’de öğretmen yeterliklerine yönelik ilk resmi çalışmalar 1998 yılında başladıktan sonra MEB bünyesinde belirli aralıklarla öğretmenlerin sahip olması gereken nitelikler güncellenerek ortaya koyulmaya çalışılmıştır (MEB, 2006; MEB, 2017). Bu güncellemelerin sonuncusu 2017 yılında paydaşların katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda “*Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*”, birbirleriyle ilişkili ve birbirlerini tamamlayan 3 yeterlik alanı altında yer alan 11 yeterlik ve bunlara ilişkin 65 göstergeden oluşmaktadır.

İlgili yeterlik alanları ve bu kapsamda yer alan genel yeterlikler Şekil 2.1’de verilmiştir (MEB,2017):

Şekil 2.1: Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri

Eğitim fakültelerinde öğretmenlik programlarını akredite eden kuruluşlar, belirlenen standartlarının büyük çoğunluğunu öğretmen yeterliklerini temel alarak oluşturmaktadır.

2.2. Kalite ve Akreditasyon Kavramları

İnsanlar, bilim ve teknolojiye ileriye gidenlerin etkisiyle daha iyi bir yaşam tarzı benimsemeye başlamıştır. Ancak, teknolojiye hızlı gelişmeler dünya pazarında rekabeti artırmış ve kalite devrimine yol açmıştır. Bu süreçte, hizmet, ürün ve insan gücünde rekabet önemli hale gelmiştir (Işıktaş, 2017). Kalite kavramı, geçmişte genellikle lüks olarak kabul edilen anlamından daha fazlasını içerir. Bir şekilde ortaya çıkan bir kuram veya iyileştirme yöntemi değildir. Genel olarak kalite, istenen bir ürünün ya da hizmetin belirli bir kalite güvencesiyle, beklentilere uygun olarak sunulması ve tüketicinin memnuniyetini sağlaması anlamına gelir. (Çakıl, 2006).

Ürün veya hizmetin kalite düzeyi, hem hizmet sağlayıcının/çalışanın hem de hizmet alıcının/tüketicinin algısıyla ilişkilidir. Eğer üretilen ürün veya sunulan hizmet müşterinin beklentilerini karşılıyorsa bu durum kaliteli bir ürün veya hizmet olarak algılanır (Gümüş ve Gergin, 2013). Kalite birçok farklı boyuta sahip bir kavramdır. Ürünler ve hizmetler için “kaliteli” denildiğinde, genellikle iyi niteliklere sahip oldukları anlaşılır. Günlük dilde kalite denildiğinde, genellikle yüksek fiyat, üstün performans ve tanınmış markalara atıfta bulunulur ve bu da kalitenin öznel yapısını yansıtır. Ancak, kalite kavramının nesnel yapısını göstermek için, bir ürünün veya hizmetin belirlenmiş kalite standartlarına sahip olması veya resmi olarak bu standartlara uygunluğunun ifade edilmesi gerekmektedir (Dağdelen, 2017). Kalite kavramı, bir ürünün ya da hizmetin kendisiyle özdeşleşmiştir. Bu nedenle her ürüne veya hizmete göre farklı özellikler gösterir. Örneğin, bir cep telefonu için kullanım kolaylığı, fiyatı, ağırlığı, tasarımı ve dayanıklılığı gibi fiziksel özellikleri ön plandayken, üniversite eğitimi için mezunların işe girme oranı, akademik personelin yeterliği, kütüphane imkanları, sosyal/kültürel faaliyetler, program zenginliği ve uluslararası tanınırlık gibi nitelikler hizmete özgüdür. Bu durumda, ortak noktaların yanı sıra ürün ve hizmete göre bazı farklılıkların olduğu söylenebilir (Şimşek, 2018). Fiziksel ürünlerde üretici, üretim süreci ve tüketici iç içedir. Ancak üniversite eğitiminin müşterisi olarak öğrenciler, üretim sürecinin merkezindedir. Sınıf ortamı bir “*üretim merkezi*” olarak kabul edilir ve öğrencilerin bu ortamda aktif bir şekilde yer almaları önemlidir. Bu nedenle eğitim hizmetlerinde kalitenin artırılmasında öğrencilerin etkisi ve katkısı daha fazla öneme sahiptir (Dağdelen, 2017).

Geçmişte, kalite tartışmaları büyük ölçüde ulusal veya uluslararası akademik standartlara uyum ve eğitim-öğretim seviyelerinin iyileştirilmesi gibi konulara odaklanmaktaydı. Ayrıca, daha yüksek kaliteye ulaşmak için gerekli mali ve diğer kaynakların nasıl sağlanacağı da önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu konular günümüzde hala önemini korumaktadır. Ancak, yeni kalite tartışmaları daha çok kalite sonuçlarının elde edilmesine odaklanmaktadır. Bu çerçevede, uygun yönetim süreçlerinin oluşturulması, belirtilen amaç ve hedeflerin izlenmesi, mezunların işgücüne ve mesleklere uygunluğunun değerlendirilmesi, çıktıların kalite ve güvenilirliğini paydaşlara sağlama gibi konular da ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda, eski ve yeni kalite tartışmaları arasındaki büyük farklardan biri, eski tartışmaların daha çok girdilere ve ulusal/uluslararası akademik standartlara odaklanırken, yeni tartışmaların ise yönetim süreçleri ve etkinlikler, çıktıların değerlendirilmesi gibi konulara daha fazla önem vermesidir (Harman ve Meek, 2000).

Kalite kavramı, zamanla belirlenen standartlara uygunluğun bir ifadesi haline gelmiştir. Süreç içerisinde ortaya çıkabilecek sorunların üstesinden gelebilmek için kalitenin öncelikli bir şekilde ele alınması gerekmektedir (Şeşen, 2018). Eğitimde kalite ise, eğitim sisteminin bir çıktısı olan öğrencilerin beklenen niteliklere ulaşmaları ve eğitim sürecinde kazandıkları özelliklerin belirlenen standartlara uygunluğudur. Ayrıca eğitimde kalite, eğitim sürecinin ve eğitim hizmetlerinin belirlenen özelliklere ve standartlara uygunluğudur (Adıgüzel ve Sağlam, 2009). Bu süreçte kaliteyi temin etmek ve sürdürmenin yanında bunu ispatlayabilmenin en iyi yolu akreditasyondur.

Türk Akreditasyon Kurumu (2022)'na göre *“akreditasyon, uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca gerçekleştirilen çalışmaların ve dolayısıyla bu çalışmalar sonucunda düzenledikleri uygunluk teyit belgelerinin (deney ve muayene raporları, kalibrasyon sertifikaları, yönetim sistemi belgeleri, ürün belgelendirme belgeleri, personel belgelendirme belgeleri v.b.) güvenilirliğini ve geçerliliğini desteklemek amacıyla oluşturulmuş bir kalite altyapısıdır.”* Accreditation (akreditasyon), Latince kökenli Fransızca bir kelime olarak güvenilir ve inanılır olma halini ifade etmektedir. Güvenilir olmanın izlenmesi ve güvenilirliğin sağlanması ise Fransızca'da accrediter (akredite) eylemi ile ifade edilir (Doğan, 1999). TDK (2021)'ye göre akreditasyon, “Denklik” sözcüğüne karşılık gelmektedir.

Kurumlar sürekli bir değişim ve gelişim içinde olmak zorundadırlar. Çünkü şartlara uyum sağlayarak varlıklarını sürdürebilmeleri buna bağlıdır. Bu durum, kurumların belirli bir kalitede hizmet sunmasını ve belirlenmiş standartlara ulaşmasını zorunlu hale getirir. Bu standartların dünya çapında kabul görebilmesi için ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyet gösteren akreditasyon kuruluşları tarafından onaylanıp belgelendirilmeleri gerekmektedir. Bu belgelendirme sürecine ise akreditasyon süreci adı verilmektedir (Koyuncu, 2007).

Ürün veya hizmetlerde kaliteyi güvence altına almak amacıyla yapılan uygunluk değerlendirmeleri standardizasyon, belgelendirme ya da akreditasyon olarak adlandırılmaktadır. Bu kalite güvence uygulamaları, ticari mal ve hizmetlerin yanı sıra birçok alanda giderek daha yaygın hale gelmektedir. Küreselleşen dünyada yükseköğretim hizmetleri de kamusal alandan çıkarak özel bir kimlik kazanmaya başlamasıyla akreditasyon uygulamaları bu alanda da büyük önem arz etmektedir (Aktan ve Gencel, 2010). Yükseköğretim kurumlarında akreditasyon, yürütülen eğitimin kabul edilebilir bir kalite

düzeyine sahip olduğunun belgelenmesini amaçlamaktadır (Rehber, 2007). Bu belgelendirme işlemleri yetkilendirilmiş akreditasyon kurumları tarafından yapılmaktadır.

Her ne kadar devlet tarafından kısmen veya tamamen desteklense de akreditasyon kurumları çoğunlukla bağımsız olarak yapılandırılmış ve kararlarında bağımsız kurumlardır. Başarılı bir akreditasyon için (Kısakürek, 2007);

- Akreditasyon sürecinin tarafsız bir şekilde şeffaf, tutarlı ve adil olması gerekmektedir.
- Programların kalitesini garanti altına alarak sürekli iyileştirmeyi desteklemeyi amaçlamalıdır.
- Akreditasyon kuruluşu akredite ettiği programdan bağımsız, tamamen özerk bir yapıda olmalıdır.
- Akreditasyonu temsil eden kişilerin bu süreçle ilgili kişilerden oluşması gerekmektedir.
- Finans ve insan kaynakları başta olmak üzere kaynaklar yeterli olmalıdır.
- Alan ziyaretleri ilgili temsilcilerin katılımıyla gerçekleştirilmelidir.
- Akreditasyon önceden açıkça belirlenmiş süreçlere uygun olarak yürütülmelidir.
- Farklı akreditasyon statülerinin belirli geçerlik süreleri olmalıdır.

Günümüzde eğitim kurumlarının, akredite edilmiş olsun veya olmasın, temel hedefleri sürekli gelişme ve iyileşme sağlamaktır. Bununla birlikte akredite edilen eğitim kurumlarının en önemli avantajı, bu süreçleri uzmanlar eşliğinde yürüterek değişimi, gelişimi, iyileşmeyi ve kaliteyi belgelendirebilmeleridir. Bu sayede sundukları eğitim ulusal ve uluslararası düzeyde kabul görmektedir. (Koyuncu, 2007).

Eğitimde akreditasyon, bir eğitim kurumunun veya programının önceden belirlenmiş standartları ne derece karşıladığının değerlendirildiği bir süreçtir. Bu süreçte, eğitim-öğretim uygulamaları ve mezunların nitelikleri göz önünde bulundurulur. Kalitenin istenilen düzeyde sağlanması için akreditasyon süreci önemli bir güvence sağlar. Bu sürecin temel gereklilikleri arasında eğitim uygulamalarına ve öğrenci niteliklerine yönelik standartların belirlenmesi yer alır (Avşar, 2012). Yükseköğretim kurumlarında, birçok meslek alanında giriş önkoşulu olarak görülen ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora derecelerinin

verilmesi nedeniyle akreditasyon faaliyetleri oldukça önem taşımaktadır. Akreditasyon aracılığıyla kurumlar, mezunlarının sahip oldukları yeterliklerin kabul edilebilir düzeyde olduğunu garanti etmiş olurlar.

Yükseköğretimde akreditasyonun unsurları ve temel özellikleri ise şu şekilde sıralanabilir (Aktan ve Gencel, 2010):

- Akreditasyon, yükseköğretim kurumlarının veya programların kendi performans standartlarını değerlendirmelerine olanak tanırken, aynı zamanda yetkili akreditasyon kuruluşları tarafından dışarıdan bir değerlendirme sürecini içerir.
- Akreditasyon yükseköğretim kurumlarına veya programlarına genel olarak güvenilirlik ve tanınma sağlayan bir sistemdir. Akreditasyon, ilgili kurumun ya da programın belirli standartlara sahip olduğunu kanıtlayan saygın bir sertifikayı alması sürecidir.
- Akreditasyon, bir seferlik bir işlem değildir. Aksine uzun süreler boyunca ve periyodik olarak iç ve dış değerlendirmeleri temel alır.
- Akreditasyon, bir yükseköğretim kurumunda sürekli kalite gelişimini amaçlayan bir süreçtir. Akreditasyon, kurumda kalite güvencesini sağlar.
- Akreditasyon sistemi, yükseköğretim kurumlarında dürüstlüğü ve etki standartlarını yerleştirmeyi amaçlar.
- Akreditasyon, gönüllü olarak yapılan bir işlemdir. Dış otoriteler tarafından sürece dahil olunmasına yönelik herhangi bir zorlama söz konusu olamaz.
- Akreditasyon kendi kendini düzenlemede, hükümetten bağımsız olarak kontrol mekanizmalarının geçerli olduğu bir süreçtir.
- Akreditasyon, bir kurumun belirli standartları sağlayarak, bunları tutarlı olarak sürdürmesidir.
- Akreditasyon, önceden belirlenen standartların karşılanmasının yanı sıra mevcut gelişimin aşılabacağını da garanti eder.

2.3. Öğretmen Eğitiminde Akreditasyon

Türkiye’de hizmet öncesi öğretmen eğitimi 20 Temmuz 1982 tarihinde yürürlüğe giren 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile MEB ile iş birliği içerisinde yürütülmek üzere

üniversitelere devredilmiştir. Söz konusu bu uygulama öğretmen yetiştirme tarihinde önemli bir dönüm noktasıdır. Ancak, bu dönüşüm, Türkiye'de eğitim sistemi ve öğretmenlerin niteliğine ilişkin tartışmaları sona erdirememiştir. Ayrıca eğitimle ilgili tüm kesimlerin hem eğitim sistemi hem de öğretmenlerin niteliğine ilişkin tartışmaları devam etmiştir (Kavak, 2007).

MEB'in eğitimde lider ülke olma ve nitelikte insan yetiştirme hedeflerini gerçekleştirmede nitelikli ve kaliteli öğretmenler en önemli unsurdur (Ada ve Baysal, 2013). Eğitim sisteminin başarılı olabilmesi için nitelikli çalışanların sistem içinde olması gerekir. Eğitim ve öğretimin içeriği ne kadar uygun olursa olsun, o içeriği aktaracak kalitede öğretmen yoksa başarıya ulaşmak mümkün olmayacaktır. Eğitim ve öğretimde başarıya ulaşmak için öğretmenlerin kaliteli yetiştirilmesi gerekmektedir (Guarati, 2012; Ocak, 2018). Sürekli değişen öğretmen rollerine ayak uydurmanın yanında sürdürülebilir bir gelişim sağlamak için öğretmenlerin ve öğretmen yetiştirme programlarının kalitesinin artırılması ve izlenmesi gerekmektedir. Bunun için geliştirilen önemli modellerden birisi ise akreditasyondur (Ünal vd., 2017).

Öğretmen yetiştiren kurumların akreditasyonu düşünüldüğü kadar yeni değildir. ABD'de öğretmen yetiştiren kurumların hükümetten bağımsız olarak akreditasyon faaliyetlerinden sorumlu olan ve kâr amacı gütmeyen NCATE (National Council for Accreditation of Teacher Education) 1954 yılında kurulmuştur. Sonrasında 1997 yılında okul öncesinden 12. sınıflara kadar öğretmen yetiştiren programları akredite etmek üzere TEAC (Teacher Education Accreditation Council) kurulmuştur. 2009 yılında NCATE ve TEAC yönetim kurulları birlikte atadıkları bir ekip tarafından hazırlanan ve yeni bir akreditasyon kuruluşu olan CAEP'in (Council for the Accreditation of Educator Preparation) kuruluşunu öneren raporu 2010 yılında kamuoyuna sunmuştur. 2012 yılında öğretmen eğitimi için yeni nesil akreditasyon standartlarını ve performans ölçütlerini geliştirmek için bir komisyon toplanmıştır. Geliştirilen yeni akreditasyon standartları CAEP yönetim kurulu tarafından 2013 yılında onaylanmış ve CAEP öğretmen eğitimi programlarını akredite eden tek kuruluş olarak tamamen faaliyete geçmiştir. 2014 yılında Amerika'daki yükseköğretim akreditasyon ajansları için şemsiye kuruluş olan CHEA (Council for Higher Education Accreditation) tarafından tanınmıştır. 2016 yılına gelindiğinde Amerika'daki öğretmen eğitimi programlarının akreditasyonunda kullanılan NCATE ve TEAC eski standartları yerini tamamen CAEP standartlarına bırakmıştır (CAEP, 2023). Türkiye'de akreditasyon

kurumlarını yetkilendirilen “Yükseköğretim Kalite Kurulu” (YÖKAK), CHEA’nın yükseköğretimde kalite güvencesi süreçlerini uluslararası düzeyde gerçekleştiren organı CHIQ (CHEA International Quality Group) tarafından tam üyeliğe kabul edilmiştir (YÖKAK, 2023b).

Avrupa’da yükseköğretim sistemlerinin birbirleriyle uyumunu sağlamak ve kalitesini artırmak amacıyla 1999’da başlayan Bologna Süreci sonrasında 2000 yılında ENQA (The European Association for Quality Assurance in Higher Education) kurulmuştur. “Avrupa Yükseköğretim Alanı”nda yer alan kalite güvence ajanslarının şemsiye akreditasyon kuruluşu olan ENQA, üyelerini uluslararası düzeyde temsil ederek ve ulusal düzey destekleyerek kalite güvencesinde yeniliği teşvik etmeyi ve kalite süreçlerini iyileştirmeyi amaçlamaktadır. ENQA bu amacını üyeleri arasında teşvik ettiği “bütünlük, şeffaflık, bağımsızlık ve sosyal sorumluluk” değerleri doğrultusunda gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Yükseköğretim kalite güvence ajansları ENQA’ya üye olabilmeleri için Avrupa eğitim bakanlarının da 2015 yılında kabul ettiği “*Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area (ESG)*” (*Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi İçin Standartlar ve Yönergeler*)’e uygunluklarını kanıtlamaları gerekir. Kısaca ENQA, belirli ilkeler doğrultusunda uluslararası düzeyde standartlaşmayı, kalite ve akreditasyon süreçleriyle ilgili paydaşlarıyla birlikte çalışmalar yürütmeyi amaçlamaktadır (ESG, 2015; ENQA, 2023; EHEA, 2023). YÖKAK ENQA yönetim kurulu tarafından tam üyeliğe 2020 yılında kabul edilmiştir (YÖKAK, 2023c).

Asya-Pasifik Bölgesinde yükseköğretim kalitesini artırmak ve kaliteli bir bölge için sınırları kaldırma amacıyla bölgedeki akreditasyon alanında faaliyet gösteren kurumlar arasında iş birliğini teşvik eden APQN (Asia-Pacific Quality Network), hükümet dışı ve kâr amacı gütmeyen bir ağ olarak 2003 yılında kurulmuştur. 45 ülkede 253 üyeye sahip olan APQN, Asya-Pasifik bölgesinin yükseköğretim konusunda en büyük ve en etkili uluslararası organizasyonlardan biridir. Dünya nüfusunun büyük bir kısmını içinde barındıran bölgede etkin olan bu ağa YÖKAK, 2020 yılında tam üyelik sürecini başarıyla tamamlamıştır (APQN, 2023; YÖKAK, 2023e).

Dünyanın bütün gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeleri gibi Türkiye de sürekli değişen toplum ihtiyaçlarına ve teknolojik gelişmelere uyum sağlamak, rekabetçi küresel piyasada toplumsal kalkınmayı sağlamada önemli bir faktör olan nitelikli insan gücünü yaratmak için eğitim

sistemini iyileştirmeye ve geliştirmeye çalışmaktadır. Bu amaçla, topluma nitelikli insan gücü kazandırmada önemli görevler üstlenen yükseköğretim kurumlarında kalite çalışmaları büyük önem taşımaktadır. Yükseköğretimde kalite güvencesine yönelik ilk uygulamalar, 2005 yılında yürürlüğe giren “*Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği*” kapsamında, YÖK’ün stratejik plan ve hedefleri çerçevesinde yükseköğretim kurumlarının değerlendirilmesi ve kalitelerinin geliştirilerek onaylanması ve tanınması amacıyla “*Yükseköğretimde Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YÖDEK)*”nın kurulmasıyla başlamıştır. Ayrıca ilgili yönetmelik kapsamında üniversitelerde “Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Kurulu (ADEK)” oluşturularak bütün yükseköğretim kurumlarının her yıl özdeğerlendirme raporlarını YÖK’e göndermeleri sağlanmıştır. 2015 yılında YÖK tarafından “*Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği*”nin yayımlanmasıyla YÖDEK ortadan kalkarak “*Yükseköğretim Kalite Kurulu*” (YÖKAK) kurulmuştur. YÖKAK’ın temel görevleri, kurumsal dış değerlendirme yapılması, dış değerlendirme ve akreditasyon kuruluşlarını yetkilendirilmesine yönelik tescil başvuru dosyalarını değerlendirilmesi, kalite kültüründe farkındalık sağlama ve kalite güvencesi süreçlerinin yaygınlaştırılmasıdır (Resmi Gazete, 2005; Resmi Gazete, 2015; YÖKAK, 2023d).

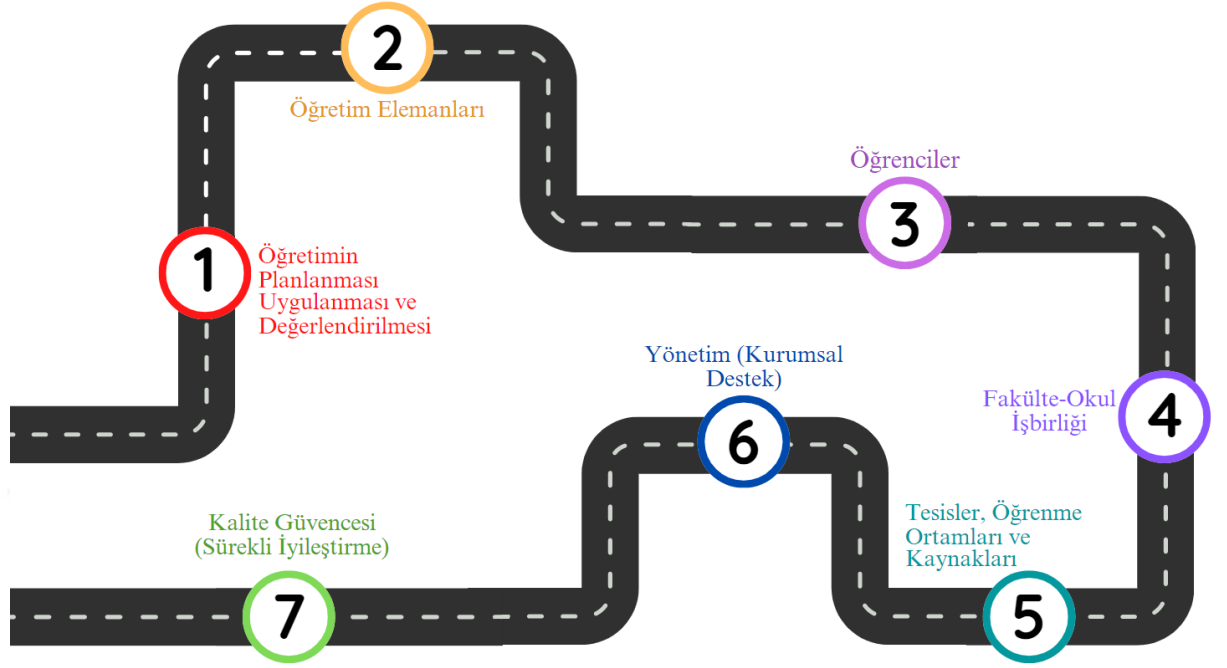
Türkiye’de öğretmen eğitiminde program akreditasyonuna yönelik ilk çalışmalar 1990’lı yıllarda başlamıştır. Sonrasında eğitim fakültelerinde nitelikli bir standartlaşma için “Öğretmen Yetiştirme Millî Komitesi”nin kurulmasıyla çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu süreçte, ABD ve İngiltere’nin kalite güvence sistemleri incelenmiş, bilgilendirme amaçlı çeşitli seminerler düzenlenmiş, İngiliz ve Amerikan danışmanlar ile Türk uzmanları tarafından Türkiye için bir akreditasyon alt yapısı oluşturulmuştur (EPDAD, 2023a). Türkiye’de öğretmen eğitiminden sorumlu eğitim fakültelerinin örgütlenmeleri ve programları 1998-1999 yılından itibaren YÖK tarafından yeniden yapılandırılmıştır. Bu çalışmaların sonucunda “Öğretmen Yetiştirme Millî Komitesi” bünyesinde “Millî Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Bölümü” tarafından öğretmen eğitimine yönelik standartlar ve akreditasyon çalışmaları oluşturulmuştur (Bakioğlu ve Baltacı, 2017). 1998 yılında YÖK’e sunulan bir raporda da Türkiye’de yükseköğretime olan talebin artışı ortaya konan standartların korunarak geliştirilmesinin giderek zorlaştığı, bu nedenle de ilgili standartların periyodik bir şekilde kontrol edilmesi amacıyla bir “*kalite değerlendirme ve akreditasyon sistemi*”nin oluşturulması önerilmektedir (Kavak, 1999). Bu süreçte yapılan çalışmalar sonucunda ortaya koyulan akreditasyon sistemi her ne kadar ciddi

bir adım olsa da tam olarak hayata geçirilememiştir. Sonrasında 2005 yılında kurulan YÖDEK'in, 2015 yılında YÖKAK'a dönüşmesiyle birlikte kalite komisyonlarının bütün yükseköğretim kurumlarında oluşturulması da zorunlu hale gelmiştir. Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından tescil edilen ve süresi devam eden 22 akreditasyon kuruluşundan biri de “*Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD)*”dır. 2012 yılında “Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi”nin ev sahipliğinde yapılan “Eğitim Fakülteleri İnisiyatif Geliştirme ve Değerlendirme Çalıştayı” ile EPDAD'ın kuruluş süreci resmi olarak başlamıştır. Fakülte Dekanı Prof. Dr. Cemil Öztürk ve davet üzerine toplanan eğitim fakültesi dekanları öncülüğünde “Eğitim Fakülteleri Dekanlar Konseyi (EFDEK)” kurulmuştur. Bu konsey, dekanlık bünyesinde yürütülen akreditasyon sistemi geliştirme çalışmalarını bundan böyle EFDEK'in gözetiminde sürdürülmesi kararını almıştır. Bu çalışmalar sonucunda ortaya çıkan EPDAD tüzüğü'nün “İstanbul Valiliği Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü” tarafından 2012 yılında onaylanmasıyla EPDAD'ın kuruluş süreci resmi olarak tamamlanmıştır. Kuruluşunun ilk iki yılında kalite güvencesi ve akreditasyona yönelik farkındalık oluşturma ve eğitimler düzenleme gibi faaliyetler yürüten EPDAD, 2014 yılında YÖKAK tarafından tescil edildikten sonra sistem kurma ve geliştirme hedeflerine yönelmiştir (EPDAD, 2023a).

EPDAD tarafından Mayıs 2023 itibarıyla Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programları da dahil olmak üzere 238 öğretmenlik programı akredite edilmiştir. Akredite edilen bu öğretmenlik programlarından 13'ü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programıdır. Akredite edilen SBÖ programlarının bulunduğu üniversiteler; Akdeniz, Amasya, Anadolu, Ankara, Atatürk, Bartın, Erciyes, Erzincan, Fırat, Muğla Sıtkı Koçman, Recep Tayyip Erdoğan, Sakarya ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesidir (EPDAD, 2023b).

“*Millî Eğitimi Geliştirme Projesi*” Koordinasyon Birimi Başkanı Barbaros Günçer, akreditasyon sistemini oluştururken her çocuğa nitelikli bir öğretmen tarafından eğitim verilmesi, akreditasyon hedeflerine ulaşmak için fakülte-okul iş birliğinin yanı sıra YÖK-MEB düzeyinde iş birliğinin sağlanması gerektiği, nitelikli çıktılar için nitelikli girdi ve süreçlerin sağlanması, öğretmen eğitiminde akreditasyon standartlarının belirlenen eğitim programları ve öğretmen yeterliklerine dayandırılması konularını dikkate aldıklarını belirtmiştir (YÖK/Dünya Bankası, 1999).

EPDAD’ın “Öğretmen Eğitimi Standartları” yedi ayrı standart alanından oluşmaktadır (EPDAD, 2021). Bu standart alanları Şekil 2.2’de verilmiştir.

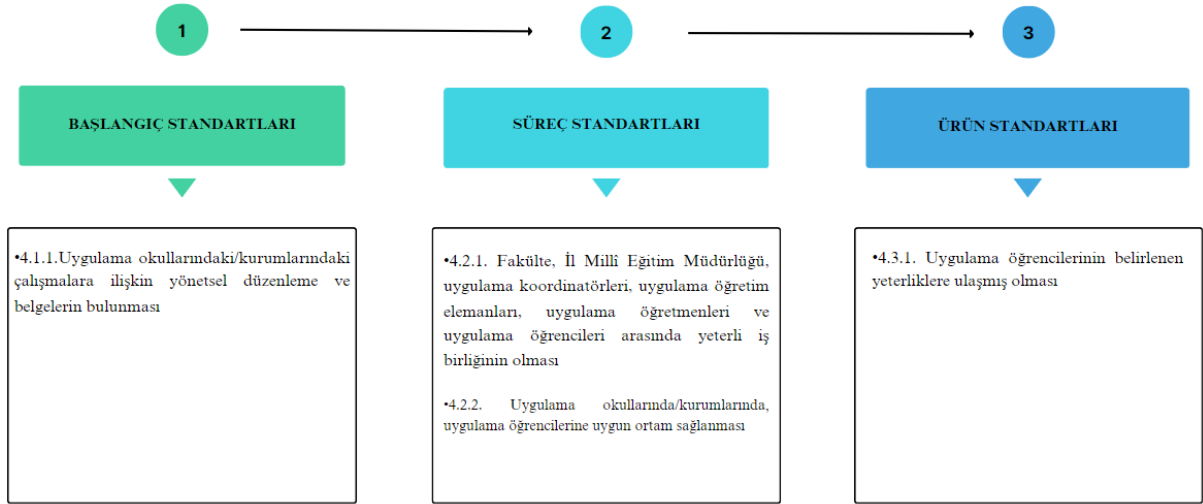

Şekil 2.2: EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları (EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları Kılavuzu Sürüm 1.1'den uyarlanmıştır.)

Şekil 2.2’de verilen standart alanları ve bunlar içinde yer alan çeşitli alt standart alanları, “başlangıç, süreç ve ürün” standartları olmak üzere üç gruba ayrılır. Başlangıç standartları; nitelikli öğretmenler yetiştirebilmek için gereken girdilere ilişkin standartları gösterir. Bu girdilerin yeterli olamadığı durumlarda öğretmen adaylarının ürün standartlarını karşılamaları oldukça zordur. Süreç standartları ise; öğretmen adaylarının gerekli yeterliklere ulaşabilmeleri için öğretim elemanlarının ne yapması gerektiğini gösterir. Yeterli seviyede girdilerin olduğu bir ortamda süreç standartlarını sağlamak fakültenin görevidir. Son olarak ürün standartları; tatmin edici düzeydeki girdilerle yürütülen uygun bir sürecin ulaşması beklenen standartlardır. Genel olarak istenen ürün, istenen öğretmen yeterlikleriyle donatılmış öğretmenlerdir (YÖK/Dünya Bankası, 1999). Şekil 2.2’de verilen standart alanları içinde 39 alt standart ve 158 gösterge yer almaktadır.

Öğretmenlik Uygulaması dersinde öğretmen adayları, son sınıfa kadar öğrendiği bütün teorik bilgileri pratiğe dökerek hizmet öncesi deneyim kazanmaktadırlar. Bu nedenle öğretmen adayları için Öğretmenlik Uygulaması dersi, bütün eğitimlerinin en önemli boyutu olarak görülmektedir (Smith ve Lilach, 2005) Öğretmenlik programları akredite edilirken

dış değerlendiricilerin de en fazla önemseydiği alanlardan biri Fakülte-okul iş birliği kapsamında yürütülen öğretmenlik uygulaması dersidir. EPDAD Fakülte-Okul İş Birliği standart alanında yer alan alt standartlar ve yer aldıkları standart grupları Şekil 2.3'te verilmiştir.

Şekil 2.3: Fakülte-Okul İş Birliği Standart Alanı (EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları Kılavuzu, Sürüm 1.1'den uyarlanmıştır.)

Şekil 2.3'te yer alan 5 alt standart alanı içinde 21 gösterge yer almaktadır. Bu göstergelerin değerlendirilmesinde de dört dereceli puanlama anahtarının kullanılması önerilmektedir (EPDAD, 2021).

2.4. Fakülte Okul İş Birliği

Öğretmen adaylarının nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi için öğretmenlik programlarında bulunan öğretmenlik uygulamalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak 1997-1998 yılına kadar bu uygulamalara yönelik yönerge ve yönetmelikler bulunmadığı için süreç nitelikli işletilememekte ve öğretmen adayları gittikleri uygulama okullarında uygun ortamları bulamamaktaydılar. Bunun sonucunda öğretmenlik programlarının daha nitelikli öğretmen çıktılarını sahip olabilmesi için uygulamaya yönelik yasal düzenlemelerin yapılarak uygulamada görevli paydaşların görev ve sorumluluklarının belirlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bütün bunları yerine getirme amacıyla “YÖK/Dünya Bankası-Millî Eğitimi Geliştirme Projesi” kapsamında “Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliği”ne yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir (YÖK/Dünya Bankası, 1998).

- Planlama, uygulama ve değerlendirme noktasında belirlenen ilkeler doğrultusunda ulusal bir standart oluşturmak,
- Eğitim fakültesi-uygulama okulu arasında iş birliğinin geliştirilmesi amacıyla bilgi alışverişini sağlamak,
- Eğitim fakültesi-uygulama okulu arasında gerçekleşen etkileşimi en yüksek seviyeye çıkartmak.

[illegible]

21

Özellikle öğretmenlik uygulaması süreçlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla yapılan bu iş birliğinde, fakülte tarafında uygulama öğretim elemanları, bölüm uygulama koordinatörü ve fakülte uygulama koordinatörleri görev alır. Fakülte uygulama koordinatörü dekanlık tarafından belirlenir. Her bölüm ve bölüm içinde birden fazla var ise her ana bilim dalı bir uygulama koordinatörü belirler. Bölümün uygulama koordinatörü öğretim elemanları ile iş birliği yaparak öğretmen adaylarının staj yapacakları uygulama okullarına karar verir ve bölüm başkanlığına gönderir. İş birliği sürecinde uygulama okulu tarafında ise, uygulama öğretmenleri ve okul uygulama koordinatörü görev alır. Okulda koordinatörü okul yönetimi belirler. Bu süreçte okul uygulama koordinatörü ile fakülte koordinatörü ve uygulama öğretim elemanları ile öğretmenler sıkı bir iş birliği içinde çalışır. Öğretmen adayları da kendilerine rehberlik edecek olan uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı ile iş birliği yaparak görev ve sorumluluklarını yerine getirir. Bu süreçte eğitim fakültesi, uygulama okulu ve Millî eğitim müdürlüğü ilgili yönetim işlerini yerine getirir (YÖK/Dünya Bankası, 1998).

2.5. Öğretmenlik Uygulaması

Ülkemizde öğretmen yetiştirme görevini üniversitelerde dört yıl süreyle eğitim veren eğitim fakülteleri üstlenmiştir. Eğitim fakülteleri bünyesinde bulunan öğretmenlik programlarında genel kültür, alan bilgisi ve meslek bilgisi dersleri verilmektedir. Verilen bütün bu derslerin uygulama boyutunu oluşturan ve hizmet öncesi eğitim niteliği taşıyan ders ise Öğretmenlik Uygulamasıdır. Öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarının mesleki bilgi ve becerilerini gerçek bir okul ortamında deneyimleyip geliştirmelerine olanak tanıyan bir derstir. Bu ders, öğretmen adaylarının mesleki gereksinimleri ile uyumlu özellikleri kazanmalarına yardımcı olmayı hedeflemektedir (YÖK/Dünya Bankası, 1998). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine başlamadan önce Öğretmenlik Uygulaması dersi ile destekleyici bir atmosferde deneyim kazanmasının büyük yararlarının olduğu açıktır. Öğretme hakkında teorik olarak çoğu şey öğrenilebilir ancak öğretmenlik becerisi deneyimlenmeden kazanılmaz (Gower vd., 1983).

Öğretmen adaylarının okullarda staj yapmaları, kuramsal derslerde öğrendiklerinin uygulamaya dönüştürülmesini sağladığı gibi adayların okul ve sınıf atmosferini, örtük programı, öğrencilerin çevresiyle iletişimlerini ve ilişkilerini, okulların öğretim imkanlarını ve diğer birçok olumlu-olumsuz durumları yaşayarak tecrübe etmelerini sağlamaktadır

(Tuncer ve Berkant, 2018). Öğretmen adayları, Öğretmenlik Uygulaması dersi ile hizmet öncesinde bir yandan gözlem yapma fırsatı elde ederken; bir yandan da öğretmen olarak okul ortamını ve nitelikli öğretmen olabilme yolunda eksikliklerini görebilmektedirler (Gedik ve Göktaş, 2015).

Öğretmenlik uygulaması dersi ile öğretmen adaylarının; uygulama okulunda yer alan farklı sınıf düzeylerinde uygulama yaparak mesleki yeterliklerini geliştirebilmeleri, alanına özgü ders programını anlayarak ders kitaplarını değerlendirebilmeleri, öğrenci başarısına yönelik ölçme ve değerlendirme yapabilmeleri, uygulama sürecinde edindiği bilgileri dersin diğer paydaşları ile paylaşarak kendilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır (YÖK/Dünya Bankası, 1998).

2.5.1. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Süreci

Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen yetiştiren dört yıllık lisans programlarının son yılında iki dönem olmak üzere yapılır. Güz ve bahar dönemlerinde on ikişer hafta olarak haftada altışar ders saati olacak şekilde düzenlenir. Öğretmen adayı her dönem sekiz farklı haftada olmak üzere ilgili dersin haftalık ders çizelgesinde bir-iki saat işlenen dersler için en az on, üç ve üzeri saat olan dersler için ise en az yirmi ders saatini kapsayacak şekilde, uygulama öğretmenin gözetiminde fiilen ders anlatır. Uygulama öğretmeni, öğretmen adayının sürecin başında ve sonunda anlattığı derslere ilişkin toplamda iki kere değerlendirmede bulunur ve bu değerlendirmeleri MEBBİS'te yer alan “*Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Modülü*”ne işler.

Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında (MEB Tebliğler Dergisi, 2021);

- İl MEM uygulama koordinatörü, uygulama eğitimi için seçilebilecek okulların müdürleri ile iş birliği yaparak, okul türleri ve derecelerine göre öğrenci kontenjanlarını belirler. Bu kontenjanlar, her uygulama öğretmeni en fazla altı öğretmen adayına, her uygulama öğretim elemanı ise en fazla on iki öğretmen adayına sahip olacak şekilde öğretmenlik alanlarına göre belirlenir.
- Üniversiteden gelen talepler doğrultusunda il MEM uygulama koordinatörü, öğretmenlik alanlarına göre fakülteler için uygun uygulama okullarını ve öğretmen adayı kontenjanlarını belirler. Yapılan kontenjan dağılımı ilgili üniversiteye gönderilir.

- Fakülte uygulama koordinatörü, ilgili bölümün uygulama koordinatörlerinin iş birliğinde her bir öğretim elemanına düşen öğretmen adayı sayısını en fazla on iki olacak şekilde gruplandırır ve sorumlu uygulama öğretim elemanlarını bu gruplara atar.
- Fakülte uygulama koordinatörü, kendilerine ayrılan öğretmen adayı kontenjanlarını göz önünde bulundurarak uygulama öğretim elemanlarının ve öğretmen adaylarının alanlarına ve uygulama okullarına göre dağılımını içeren bir liste hazırlayarak il MEM'e gönderir.
- İl MEM, alınan valilik onayı sonrasında uygulama öğretim elemanlarının ve öğretmen adaylarının alanlarına ve uygulama okullarına göre dağılımını içerek listeyi ilgili kurumların müdürlüklerine ve üniversiteye gönderir.
- Uygulama okulu koordinatörü, her bir uygulama öğretmeni için en fazla altı öğretmen adayı olacak şekilde grupları düzenler. Ayrıca her bir ders için öğretmen adayı sayısını da en fazla üç öğrenci olacak şekilde planlar.
- Uygulama öğretim elemanı kendisine verilen öğretmen adaylarına, dersin temel prensipleri, uygulama programındaki etkinlikler ve uyulacak kurallar hakkında bilgi verir.
- Uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayları ve uygulama öğretmeni ile iş birliği içinde dersin etkinlik planlarını oluşturur.
- Öğretmen adayları, uygulama öğretim elemanı ve öğretmenin yönlendirmesi ve gözetimi altında, öğretmenlik uygulaması dersinin etkinlik planında yer alan çalışmaları yerine getirirler. Ayrıca her etkinliğin ardından bir çalışma raporu hazırlayarak öğretim elemanına teslim ederler.
- Öğretmen adayları, mazeretleri nedeniyle gerçekleştiremedikleri uygulamalarını telafi etmek için uygulama öğretmeniyle iletişime geçer. Telafi işlemleri, uygulama öğretmenin ders saatleri ve programı göz önünde bulundurularak yapılır. Mazeretsiz olarak uygulamaya katılmayan öğretmen adayının uygulama okuluyla ilişkisi kesilir.
- Uygulama öğretim elemanı ve öğretmeni, her bir öğretmen adayıyla ilgili gözlemlerini ayrı ayrı "*Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Formu*"na kaydeder.

2.5.2. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Paydaşlarının Görev ve Sorumlulukları

Öğretmenlik uygulaması dersinin amaçlarının yerine getirilmesi için paydaşların aşağıdaki görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi gerekir (YÖK/Dünya Bankası, 1998; MEB Tebliğler Dergisi, 2021):

Uygulama Öğretim Elemanı; Öğretmenlik uygulaması etkinliklerine hazırladığı öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını, uygulama öğretmeniyle birlikte planlar ve izler. Her bir dönem içinde öğretmen adayının anlattığı dersleri en az iki kere izleyerek dersin her aşamasında gerekli rehberlik ve danışmanlığı yapar. Öğretmen adaylarının devamsızlık takibini yaptığı gibi mazereti nedeniyle derse katılamamaları durumunda uygulama öğretmeni ile iş birliği içinde dersin telafisini sağlar. Uygulama sonunda sorumlu olduğu öğretmen adaylarının çalışmalarını değerlendirir ve sonuçlarını not olarak YÖK’ün ilgili sistemiyle “*Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Modülü*”ne girişini yapar.

Uygulama Öğretmeni: Uygulama etkinliklerini planlandığı şekliyle yürütür, izler ve değerlendirir. Bu süreçte öğretmen adayına rehberlik eder. Her bir dönem içinde öğretmen adayının uygulama sürecini en az iki kere Uygulama öğretim elemanı ile birlikte değerlendirir. Öğretmen adayının günlük ve genel değerlendirmelerini ıslak imzalı olacak şekilde uygulama okuluna teslim eder ve “Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Modülü”ne işler. Ayrıca aynı modüle öğretmen adayının devam durumunu işleyerek ilgili yükseköğretim kurumuna gönderilmek üzere uygulama okulu koordinatörüne teslim eder.

Uygulama Öğretmen Adayı: Uygulama okulunda bulunduğu bütün süre içinde öğretmenlerin uymakla yükümlü olduğu bütün kurallara uymak zorundadır. Dersin gereklerini yerine getirme amacıyla dersin diğer paydaşlarıyla iş birliği içinde görev yapar. Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında yaptıkları bütün çalışmaları ve raporları içeren dosyayı uygulama öğretim elemanı ve öğretmene teslim eder. Derse katılamadığı durumlarda mazeretini gösteren belgeyi öğrenim gördüğü üniversiteye teslim eder. Uygulama okulunda karıştığı herhangi bir disiplin gerektiren olayda hakkında, öğrenim gördüğü üniversitenin ilgili disiplin kuralları hükümlerine göre işlem yapılır.

2.6. İlgili Araştırmalar

Şahin (2003) “*Eğitim Fakültelerindeki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğrenme-Öğretme Süreci Açısından Değerlendirilmesi*” başlıklı doktora tezinde öğretmenlik uygulaması dersi paydaşlarının öğrenme-öğretme süreci açısından derse yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Tarama modeline uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen anketler aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini, yedi ayrı coğrafi bölgede bulunan yedi devlet üniversitesinin eğitim fakültelerinden öğrenim gören ve uygulama derslerini alan 1400 sınıf öğretmeni aday, dersi veren 245 uygulama öğretim elamanı, adaylara rehberlik eden 280 uygulama öğretmeni oluşturmaktadır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda öğretmenlik uygulaması dersinin paydaşlarının sürecin planlanması, hazırlığı, öğretim yöntemi, iletişim ve sınıf yönetimi becerileri, değerlendirme ve kayıt tutma boyutlarına yönelik görüşleri arasında farklılıkların olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanlarının öğretmen adaylarına daha etkili rehberlik etmesi gerektiği önerilerinde bulunulmuştur.

Çetin Seçkin (2005), “*Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Fizik Öğretmeni Adaylarının, Öğretim Elemanlarının ve Uygulama Öğretmenlerinin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma*” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında öğretmenlik uygulaması dersi paydaşlarının derse yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen üç paralel anket ile toplanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, Türkiye’de yer alan yedi eğitim fakültesinde öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 142 Fizik öğretmeni aday, 14 uygulama öğretim elemanı ve 10 uygulama öğretmeni oluşturmaktadır. SPSS paket programı yardımıyla yapılan istatistiksel analizler sonucunda ders sürecinde uygulanan prosedürün resmi yönergedeki prosedüre göre gerçekleştirilmediği, paydaşların yönergeye uygun olarak sorumluluklarını yerine getirmediği, uygulama okullarının fiziksel koşullarının yetersiz olduğu, uygulama öğretim elemanı yetersizliği ve koordinasyon eksikliğinin çeşitli sorunlara yol açtığı görülmüştür.

Alkan (2019), yüksek lisans tez çalışmasında fakülte-okul işbirliği kapsamındaki öğretmenlik uygulaması dersinin paydaşlarını oluşturan uygulama okulu koordinatörü, uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adaylarının uygulamaya yönelik görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri “*Yarı Yapılandırılmış*

Görüşme Formları” ile toplanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen “Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi”nde yer alan Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Müzik ve Resim-İş Öğretmenliği programlarında öğretmenlik uygulaması dersini alan 8 öğretmen adayı, adaylara rehberlik eden 4 uygulama öğretmeni, dersi veren 4 uygulama öğretim elemanı ve 1 uygulama okulu koordinatörü oluşturmaktadır. Yapılan içerik analizlerinin sonucunda; katılımcıların tamamına yakınının öğretmenlik uygulaması dersini verimli bulduğu, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısının fazla olduğu, nitelikli iletişim ve iş birliğinin paydaşlar arasında sağlanması gerektiği, öğretim elemanlarının iş yükleri nedeniyle sorumluluklarını yeterince yerine getiremediği, öğretmen adaylarının değerlendirme süreçlerini adaletsiz bulunduğu ve nitelikli dönütler alamadıkları, uygulama öğretmenlerinin niteliğinin çok önemli olduğu ancak ders sürecini kendilerine yük olarak gördüğü ortaya çıkmıştır.

Seçer vd. (2010), tarafından yürütülen araştırmada, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinde yaşanan sorunları ve bu sorunlara yönelik öğretmen adayları, uygulama öğretmeni, öğretim elemanı ve koordinatörlerinin geliştirdikleri çözüm önerileri incelenmiştir. Araştırmanın verileri “*Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu*” ile toplanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, “Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim ve Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği” programında öğrenim gören ve uygulama derslerini alan 25 öğretmen adayı, dersi veren 15 uygulama öğretim elemanı, adaylara rehberlik eden 20 uygulama öğretmeni, fakülteden 4 uygulama koordinatörü ve 6 uygulama okul koordinatöründen oluşmaktadır. Yapılan betimsel ve içerik analizleri sonucunda; en fazla yaşanan sorunların, uygulama öğretmenlerinin uygulama ders içeriklerine hâkim olmaması ve öğretmen adaylarına yönelik olumsuz tutum içinde olmaları, fakülte-okul iş birliğinin yeterince sağlanamaması, öğretmen adaylarının yeterince motive olamamaları, sayılarının uygulama için fazla olması, sorumluluklarının yeterince farkında olmamaları ve denetlenmemeleri olduğu belirlenmiştir.

Yeşilyurt (2010) “Öğretmenlik Uygulaması Öğretim Programının Standart Temelli ve İhtiyaca Cevap Verici Modeller Işığında Değerlendirilmesi” başlıklı doktora tezi kapsamında yapılan araştırma “karma araştırma yaklaşımı”na uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen ölçekler ve yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu; basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen ve altı farklı ildeki üniversitelerin eğitim fakültelerinde yer

alan Sınıf, Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi ve Türkçe Öğretmenliği programlarında öğretmenlik uygulaması dersini alan 1093 öğretmen adayı, adaylara rehberlik eden 246 uygulama öğretmeni, dersi veren 53 uygulama öğretim elemanı, uygulama okullarında görev yapan 115 yönetici ve 111 uygulama koordinatörü, 14 bölüm uygulama koordinatörü, MEM yöneticisi ve uygulama koordinatörleri, fakülte yöneticileri ve fakülte uygulama koordinatörlerinin tamamı oluşturmaktadır. Yapılan analizlerin sonucunda; öğretmenlik uygulaması için belirlenen standartların tamamının gerçekleşme oranlarının yükseltilmesi gerektiği, başta uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayları olmak üzere bütün paydaşların sorumluluklarını yerine getirmesi gerektiği belirtilmiştir.

Topkaya vd. (2012), tarafından yürütülen çalışmada, öğretmenlik uygulaması dersine yönelik Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının görüş ve deneyimlerini ortaya koymayı amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenine uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri “*Yapılandırılmış Görüşme Formu*” yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın katılımcıları; “Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi”nde öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 35 Sosyal Bilgiler öğretmeni adayından oluşmaktadır. Yapılan içerik analizinin sonucunda öğretmen adaylarının; dersin kendilerine deneyim sağladığı, uygulama okul yöneticilerinin kendileriyle yeterince ilgilenmediği, uygulama öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri konusunda kendilerine yönelik sürekli olumsuz eleştirilerde bulunduğu ve ders anlatımlarını böldüğü, uygulama öğretim elemanlarının yeterince rehberlik yapmadığı ve fakültelerin uygulama öğretmeni seçiminde daha özenli olması gerektiği görüşünde oldukları belirlenmiştir.

Yıldız (2012), “Türkçe Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde uygulama dersinin Türkçe öğretmeni adaylarına mesleki yeterliklerini kazandırmada etkisini ve paydaşlarının bu derse yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen anket ve görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini “Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rifat Eğitim Fakültesi”nde öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 74 Türkçe öğretmeni adayı, adaylara rehberlik eden 10 uygulama öğretmeni ve dersi veren 7 uygulama öğretim elemanı oluşturmaktadır. Yapılan istatistiksel ve içerik analizlerinin sonucunda; öğretmenlik uygulamasının Türkçe öğretmeni adaylarına mesleki yeterlikleri kazandırmada etkili olduğu, uygulama öğretmeni

ve ğretim elemanlarının ğretmen adaylarına yönelik yaptıkları rehberliğın yetersiz kaldığı belirlenmiştir.

Arkn Kocadere ve Aşkar (2013), tarafından yürütülen araştırmada, ğretmen adayları, uygulama ğretmeni, ğretim elemanı ve uygulama süreçlerinde yer almış idarecilerin okul uygulamaları dersinde var olan durum, yaşanan sorunlar ve bu sorunlara yönelik geliştirdikleri zm önerilerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın verileri “*Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu*” ile toplanmıştır. Araştırmanın katılımcıları, okul deneyimi dersini alan 5 ğretmen adayı, 3 uygulama ğretmeni, 4 uygulama ğretim elemanı, 3 stajyer ğretmen ve 5 idareci olmak üzere 20 kişiden oluşmaktadır. Yapılan betimsel analizler sonucunda; paydaşların staj uygulamalarına ilişkin gördükleri en temel eksikliğin fakültesi- okul iş birliği olduğu belirlenmiştir. Alınan görüşler doğrultusunda bu eksikliğin giderilmesi için bütün paydaşların bir arada iletişim içinde bulunacağı bir evirim içi ortamın olduğu bir uygulama modeli önerilmiştir.

Yılmaz ve Kab (2013) tarafından yürütülen araştırmada, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik ğretmen adaylarının görüş ve değerlendirmelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın verileri “*Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu*” ile toplanmıştır. Araştırmanın katılımcıları, bir devlet niversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 12 Sosyal Bilgiler ğretmeni adayından oluşmaktadır. Yapılan betimsel analizler sonucunda ğretmen adayları; dersin öğretmenlik becerilerini kazandırma ve deneyim kazanma noktasında yararlı olduğunu ancak özellikle KPSS nedeniyle dersin zamanlamasının iyi olmadığını, okulların uygulama için alt yapılarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca ğretmen adayları, uygulama ğretmenlerinin ğretim yaklaşımları ve idarecilerin olumsuz tutumları hakkında da olumsuz eleştirilerde bulunmuşlardır.

Çetinkaya (2014), “ğretmenlik Uygulaması Dersinin Etkililik Düzeyinin Okul Yöneticisi, Sınıf ğretmeni ve ğretmen Adayı Görüşlerine Göre İncelenmesi” başıklı yüksek lisans tezinde öğretmenlik uygulaması dersi paydaşlarının dersin etkililik düzeyine ilişkin görüşlerini çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamıştır. Tarama modeline uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri anketler aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın rneklemine, “Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi”nde öğrenim gören ve uygulama derslerini alan 142 sınıf ğretmeni adayı, adaylara rehberlik eden 203 uygulama ğretmeni

oluşturmaktadır ve 32 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda; sınıf öğretmeni adaylarının ve öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyine yönelik olumlu görüşler bildirdikleri görülmektedir. Cinsiyet, kıdem, mezun olunan okul gibi değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olmadığı görülmüştür.

Petek (2014), “Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterlikleri Üzerindeki Etkisi” başlıklı yüksek lisans tezinde Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının mesleki yeterliklerine öğretmenlik uygulaması dersinin etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Yarı deneysel araştırma desenlerinden tek gruplu ön test-son test modeli ile yürütülen bu araştırmanın verileri “Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği” ile toplanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, “Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı”nda öğrenim gören 126 öğretmen adayı oluşturmaktadır. SPSS paket programı yardımıyla yapılan istatistiksel analizler sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının uygulama öncesi mesleki yeterlik düzeylerinin uygulama sonrasına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmada öğretmenlik uygulaması dersinin mesleki yeterliklere katkı sağlayamamasının olası sebepleri, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanlarının beklentileri tam olarak karşılayamaması, öğretmen adaylarının mesleklerini deneyimledikçe beklediklerinden daha zor olduğunu düşünmeleri ya da edindikleri teorik bilgiyi uygulama ortamında pratiğe dönüştürememeleri olarak belirtilmiştir.

Aslan (2015), “Eğitim Fakültelerindeki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi ve Öğretim Programının Hazırlanması” başlıklı doktora tezinde Stufflebeam’ın “Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün Değerlendirme Modeli”ni temel alarak öğretmenlik uygulaması dersinin değerlendirilmesi ve yeni bir öğretim programının hazırlanmasını amaçlamıştır. “Ardışık açıklayıcı karma desen”e uygun olarak yürütülen araştırmanın nicel verileri, araştırmacının Stufflebeam’ın CIPP modeline uygun olarak geliştirmiş olduğu “Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi”, nitel verileri ise “Odak Grup Görüşmesi Formu” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ile toplanmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin elde edildiği örneklem grubunu dört üniversitenin eğitim fakültelerindeki 1129 öğretmenlik uygulaması dersini alan öğretmen adayı, 90 uygulama öğretim elemanı ve uygulama yapılan okullarda görev yapan 314 uygulama öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel verilerinin elde edildiği örneklem grubunu ise 24

öğretmen adayı, 18 uygulama öğretmeni ve 18 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Yapılan betimsel ve içerik analizlerinin sonucunda öğretmenlik uygulaması dersine yeterince süre ayrılmadığı, paydaş görev ve sorumluluklarının yeterince tanımlanmadığı, okulların uygulama için uygun koşullara sahip olmadığı, öğretim programının yeterince uygun hazırlanmadı ve paydaşların gerekli yeterliliklere sahip olmadığı, öğretmen adaylarının uygulama öncesinde sürece ilişkin yeterince bilgilendirilmediği, düzenli olarak semine çalışmasının yapılmadığı, nitelikli bir ders sürecinin işletilmediği, öğretim elemanlarına göre adayların öğretmenlik becerilerinin yeterince gelişmediği ortaya çıkmıştır.

Celen (2016), “İngilizce Öğretmeni Eğitimi Öğretmenlik Uygulaması Programı Değerlendirmesi: Uygulamadan Sorumlu Öğretim Elemanları, İngilizce Öğretmeni Adayları ve Mezunlardan Görüşler” başlıklı yüksek lisans tezinde öğretmenlik uygulaması dersinin; İngilizce öğretmenliği mesleki yeterliklerini ne düzeyde karşıladığını, güçlü ve zayıf yönlerini, dersin ihtiyaçları ve olası çözümleri açısından paydaş görüşleri yoluyla değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın verileri öğrenimi devam eden öğretmen adayları ile program mezunu anketleri, odak grup ve bireysel görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini bir devlet üniversitesinde öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 55 öğretmen adayı, dersi veren 3 uygulama öğretim elemanı ve 33 program mezunu oluşturmaktadır. Yapılan analizler sonucunda; ölçme ve değerlendirmeyi anlama ve daha sık kullanma, özel gereksinimli bireylere uygun ders etkinlikleri kullanma gibi MEB İngilizce öğretmeni yeterliklerinin geliştirilmesi gerektiği, buna karşın program içindeki öğretim kalitesinin yüksek olması, uygulama öğretmeniyle iyi ilişkiler ve öğretim elemanın rehberliği programın güçlü yönlerini oluşturduğu belirlenmiştir.

Caner (2018), “*Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Bağlam, Girdi, Süreç, Ürün Modeline Göre Değerlendirilmesi: İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Örneği*” başlıklı yüksek lisans tezinde Stufflebeam’in “*Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün Değerlendirme Modeli*”ni temel alarak “İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı”nda yer alan öğretmenlik uygulaması dersini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri “*Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu*” ve “*Odak Grup Görüşme Formu*” ile toplanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, uygun örnekleme yöntemiyle belirlenen “*Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi*”nde öğretmenlik uygulaması dersini alan 18 İngilizce öğretmeni adayı, 6

uygulama ğretim elemanı ve uygulama yapılan okullarda görev yapan 15 uygulama ğretmeni oluşturmaktadır. Yapılan içerik analizlerinin sonucunda program hazırlanırken okulların şartlarının dikkate alınmadığı, hedeflerin ise ğretmen adaylarının hazır bulunuşluklarına uygun olduğu, ders sürelerinin yeterli bulunmadığı, süreç değerlendirmesinin yetersiz ve problemlili olduğu, uygulama sürecinin ğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarında olumlu yönde katkısı olurken mesleki yeterliliklerine yeterince katkı sunmadığı ortaya çıkmıştır.

Güngör (2018), “Sosyal Bilgiler Eğitiminde Okul Deneyimi ve ğretmenlik Uygulaması Derslerinin Takip Süreci ve Değerlendirme Yöntemine İlişkin Görüşler” başlıklı yüksek lisans tezinde staj uygulamaları paydaşlarının “takip süreci ve değerlendirme” yöntemine ilişkin görüşlerini almayı amaçlamıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri “*Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları*” ile toplanmıştır. Araştırmanın rneklem grubunu, amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen “Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi”nde öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 6 Sosyal Bilgiler ğretmeni adayını, adaylara rehberlik eden 6 uygulama ğretmeni ve dersi veren 5 uygulama ğretim elemanı oluşturmaktadır. Yapılan betimsel analizlerin sonucunda; uygulama ğretmenlerinin ğretmen adaylarının uygulama okullarında gerçekleştirmesi gereken etkinliklerin sadece uygulama ğretim elemanı ile ğretmen adayının arasında gerçekleşen bir süreç olduğunu düşündükleri ve bu nedenle bu süreçlere ilişkin bilgilerinin olmadığı belirlenmiştir. Dosya düzenlemelerinin sadece ğretim elemanları tarafından gerekli görüldüğü ğretmen adayını ve uygulama öğretmenlerince gerekli görülmediği, dersi değerlendirme yönteminde bir standardın olmadığı tespit edilmiştir.

Ayvacı vd. (2019) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlik uygulaması dersi paydaşlarının görüşleri doğrultusunda sürecin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden özel durum çalışması desenine uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri “*Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları*” ile toplanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını bir devlet niversitesinin eğitim fakültesinden öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 6 Fen Bilimleri ğretmeni adayını ve onlara rehberlik eden uygulama ğretmeni ve ğretim elemanı ile 4 ortaokul ğrencisi oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda; ğretmen adaylarının olumlu tutumlar geliştirdiği ancak pedagojik açıdan eksikliklerinin olduğu, ğretmen adaylarının gelişimi için uygulama ğretmenlerinin

rehberliğinin önem arz ettiği ve öğretmen adayları tarafından geliştirilen materyallerin katılımcılarca etkili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca paydaşların aktif katılımı ve iş birliği sağlandığı takdirde alanyazında yer alan ve uygulama sürecine yönelik karşılaşılan birçok sorunun ortadan kalkabileceği sonucuna varılmıştır.

Akgül vd. (2020) tarafından yürütülen araştırmada, öğretmenlik uygulaması dersi paydaşlarının yaşadıkları zorlukların ve uygulamanın niteliğini artırma yollarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemine uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri “*Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları*”, “gözlem formları” ve “kontrol listeleri” yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinden öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 18 Okul Öncesi öğretmen aday, adaylara rehberlik eden 19 uygulama öğretmeni ve dersi veren 8 uygulama öğretim elemanından oluşmaktadır. Yapılan analizler sonucunda paydaşlar; öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili yaşanan sorunların, öğretmen adaylarından, uygulama öğretmenlerinden, fakülteedeki eğitimin niteliğinden, atanma kaygısından ve uygulama okulundan kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir. Gözlem formu ve kontrol listelerinden elde edilen veriler bu görüşleri desteklemektedir.

Polat vd. (2020) tarafından yürütülen araştırmada, öğretmenlik uygulaması dersinin paydaşlarının arasında yaşanan sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri “*Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları*” yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, “İç Anadolu Bölgesi”nde öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 35 Sınıf ve Fen Bilimleri öğretmeni aday, adaylara rehberlik eden 13 uygulama öğretmeni, dersi veren 7 uygulama öğretim elemanı ve 5 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Yapılan içerik analizinin sonucunda; uygulama öğretmeni ve okul yöneticilerinin beklentilerinin tam olarak karşılanamadığı, paydaşlar arası iletişimin zayıf olduğu ve bu durumdan öğretmen adaylarının olumsuz anlamda etkilendiği belirlenmiştir.

Uzun (2021), öğretmenlik uygulaması dersinin paydaşlarını oluşturan uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı açısından incelenmesini amaçlamıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden özel durum çalışması desenine uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri görüşme soruları ve öğretmen adaylarının hazırladığı dönem sonu

raporlarının incelenmesi yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu; amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen “Batı Karadeniz Bölgesi”nde yer alan bir üniversitenin eğitim fakültesinde öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 6 İlköğretim Matematik öğretmeni aday, adaylara rehberlik eden 2 uygulama öğretmeni ve dersi veren 1 uygulama öğretim elemanı oluşturmaktadır. Yapılan içerik analizlerinin sonucunda; paydaşların kendilerine ve birbirlerine olan beklentilerinin yeterince gerçekleştiği belirlenmiştir. Paydaşlar arasında; uygulama süresinin yeterli olup olmadığı, uygulama sürecinin raporlaştırılmasının gerekli olup olmadığı, mesleki alan derslerinin önemli olup olmadığı gibi konularda görüş ayrılıkları tespit edilmiştir. Paydaşlar; uygulama süreci takibinin önemli olduğunu ve uygulama süreci kapsamında iş birliğinin gerekli olduğunu belirtmişlerdir.

Yıldırım Yakar vd. (2021) tarafından yürütülen araştırmada, öğretmenlik uygulaması dersinin paydaşlarının arasında yaşanan sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine uygun olarak yürütülen araştırmanın verileri “*Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu*” ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinden öğrenim gören ve öğretmenlik uygulaması dersini alan 19 Sınıf ve Fen Bilimleri öğretmeni aday, adaylara rehberlik eden 8 uygulama öğretmeni, dersi veren 4 uygulama öğretim elemanı, 4 uygulama koordinatörü ve 4 okul yöneticisinden oluşmaktadır. Yapılan içerik analizinin sonucunda; uygulama öğretmeni ve öğretim elemanları, öğretmen aday sayısının fazla olması nedeniyle sorumluluklarını tam olarak yerine getiremediklerini ve dersin amacına yeterince ulaşamadığını belirtmişlerdir. Uygulama öğretmenlerinin yeterince hazırlıklı gelmemeleri ve istekli olmamaları gibi nedenlerden ötürü en fazla öğretmen adaylarıyla sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Öğretmen adayları ise kendilerine yeterince rehberliğin edilmediğini düşündükleri ortaya çıkmıştır. Öğretim elemanları kendileriyle yeterince iş birliği yapılmadığı ve iletişim kurulmadığını belirtirken okul koordinatörleri ve yöneticileri uygulama öğretmenliği görevinin daha nitelikli öğretmenlere verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Diğer bütün paydaşlar ise öğretim elemanlarının, iletişim kurmadığını, okula uğramadıklarını, öğretmen adaylarını yeterince gözlemlemediklerini belirtmişlerdir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, akredite edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarındaki öğretim elemanı, öğretmen adayı ve uygulama öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması dersine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla nicel araştırma desenlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, kişilerin belirli konulardaki tutum, inanç, görüş, davranış, beklenti ve özelliklerini anketler yardımıyla tespit etmek için kullanılmaktadır (Gülbüz ve Şahin, 2018). Bu araştırma türünde üzerinde çalışılan olgulara araştırmacı tarafından müdahale edilmez. Olgular sadece var olduğu şekliyle incelenir (Sönmez ve Alacapınar, 2019). Özellikle sosyal bilimlerde geniş gruplar üzerinde sıklıkla kullanılan tarama araştırmaları, grup içindeki bireylerin bir olgu veya olayla ilgili olarak görüş ve tutumlarının alınarak betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Tanrıöğen, 2014). Bütün bunlardan hareketle bu araştırmada yedi farklı şehirde ve üç farklı katılımcı grubundan anket aracılığıyla görüşlerin alınarak betimlenmesi hedeflendiği için tarama modelinin kullanılması uygun görülmüştür.

3.2. Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını, akredite edilen sosyal bilgiler öğretmenliği programlarında öğrenim gören ve Öğretmenlik Uygulaması dersini alan lisans öğrencileri, akredite programda öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmenliği programlarındaki lisans öğrencilerine rehberlik eden MEB'e bağlı okullardaki uygulama öğretmenleri ve öğretmenlik uygulaması dersini yürüten öğretim elemanları oluşturmaktadır. Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun (YÖKAK) yetkilendirdiği Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD); Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi bünyelerinde bulunan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarını akredite etmiştir.

Araştırma kapsamında 2021-2022 akademik yılında verilerin toplanması için bütün hedef katılımcılara ulaşılmaya çalışılmıştır. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1, 2, 3 ve 4’te verilmiştir.

Tablo 3.1: Katılımcı Sayıları

Özellikler	f	%
Uygulama Öğretim Elemanı	20	6.7
Uygulama Öğretmeni	40	13.4
Öğretmen Adayı	239	79.9
Toplam	299	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan toplam 299 kişinin 20’sini uygulama öğretim elemanları, 40’ını uygulama öğretmenleri ve 239’unu ise öğretmen adayları oluşturmaktadır. Katılımcıların bu dağılımı Tebliğler Dergisi Eylül 2021-2767 EK’te yer alan “Uygulama Öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge”ye göre uygulama öğretim elemanı (12) ve uygulama öğretmeni (6) başına düşen öğretmen aday sayısı bakımından uygundur.

Tablo 3.2: Katılımcılardan Uygulama Öğretim Elemanlarının Demografik Özellikleri

Özellikler		f	%
Cinsiyet	Kadın	11	55
	Erkek	9	45
Unvan	Prof. Dr.	2	10
	Doç. Dr.	4	20
	Dr. Öğr. Üyesi	9	45
	Arş. Gör. Dr.	5	25
Uygulama Öğretim Elemanlığına İlişkin Seminere Katılma Durumu	Evet	10	50
	Hayır	10	50

Tablo 2. İncelendiğinde araştırmaya katılan uygulama öğretim elemanlarının %55’i kadınlardan %45’i ise erkeklerden oluşmaktadır. Öğretim elemanlarının unvana göre dağılımlarına bakıldığında ise %10’u Prof. Dr., %20’si Doç. Dr., %45’i Dr. Öğr. Üyesi ve %25’i de Arş. Gör. Dr. unvanına sahiptir. Uygulama öğretim elemanlarının %50’si öğretmenlik uygulaması dersinin yürütülmesine ilişkin bir seminere katıldığını belirtirken %50’si ise herhangi bir seminere katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3.3: Katılımcılardan Uygulama Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri

Özellikler		f	%
Cinsiyet	Kadın	19	47.5
	Erkek	21	52.5
Mesleki Kıdem	10-15	10	25
	16-21	10	25
	22-27	15	37.5
	28 ve üstü	5	12.5
Görev Yapılan Yer	İl Merkezi	28	70
	İlçe Merkezi	12	30
Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin hizmet içi eğitim alma durumu	Evet	39	97.5
	Hayır	1	2.5

Tablo 3. İncelendiğinde araştırmaya katılan uygulama öğretmenlerinin %47.5'i kadınlardan %52.5'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Uygulama öğretmenlerinin %25'i 10-15 yıl, %25'i 16-21 yıl, %37,5'i 22-27 yıl ve %12.5'i ise 28 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahiptir. Araştırmaya katılan uygulama öğretmenlerinin görev yaptıkları ortaokulların %70'i il merkezleri, %30'u ise ilçe merkezlerinde yer almaktadır. Uygulama öğretmenlerinin %97.5'i öğretmenlik uygulaması dersinin yürütülmesine ilişkin hizmet içi eğitim aldıklarını belirtirken sadece %2.5'i herhangi bir hizmet içi eğitim almadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3.4: Katılımcılardan Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

Özellikler		f	%
Cinsiyet	Kadın	180	75.3
	Erkek	59	24.7
Üniversite	Anadolu Üniversitesi	30	12.6
	Ankara Üniversitesi	35	14.6
	Atatürk Üniversitesi	38	15.9
	Bartın Üniversitesi	37	15.5
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	30	12.6
	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	36	15.1
	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	33	13.8
ÖÜD dersi için gidilen okulun bulunduğu yer	İl Merkezi	147	61.5
	İlçe Merkezi	82	34.3
	Köy	10	4.2

Tablo 4. incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %75.3'ü kadınlardan, %24.7'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının %12.6'sı Anadolu Üniversitesi, %14.6'sı Ankara Üniversitesi, %15.9'u Atatürk Üniversitesi, %15.5'i Bartın Üniversitesi, %12.6'sı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, %15.1'i Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve %13.8'i ise Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesinde lisans öğrenimlerini görmektedirler. Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında gittikleri

ortaokulların %61.5'i il merkezlerinde, %34.3'ü ilçe merkezlerinde ve %4.2'si ise köylerde yer almaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri Aslan (2015) tarafından Stufflebeam'in bağlam, girdi, süreç, ürün (CIPP) modeline göre geliştirilen "Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi" ile toplanmıştır.

Stufflebeam'in Context, Input, Process, Product (CIPP) modeli, program ve proje personeli, çeşitli hizmetlerin yöneticileri, akreditasyon yetkilileri, müfettişler, okul müdürleri, öğretmenler, üniversite yöneticileri ve değerlendirme uzmanları gibi hizmet sağlayıcıların kullanımına yöneliktir. Bu model kurumlar tarafından gerçekleştirilen öz değerlendirmelerde ve dış değerlendirmelerde kullanılmak üzere yapılandırılmıştır (Stufflebeam, 2000). Bu model, bağlamın (kurumun düzeltme ve iyileştirme ihtiyacı açısından), girdilerin (stratejiler, planlar, kaynaklar), sürecin (uygulamalar) ve ürünün (uygulamanın olumlu ve olumsuz sonuçları) bütün paydaşları kapsayacak şekilde değerlendirilmesi için yol gösterir (Stufflebeam ve Coryn, 2014). Bütün bunlardan hareketle EPDAD tarafından akredite edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programlarında yürütülen Öğretmenlik Uygulaması dersinin bütün yönleriyle ve paydaşlarıyla sistematik bir şekilde değerlendirilmesi amacıyla bu model tercih edilmiştir. Nitekim EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları Kılavuzunda (2021), bütün standart alanlarında olduğu gibi "fakülte-okul iş birliği" standart alanında yer alan göstergeleri de başlangıç, süreç ve ürün standartları başlıkları altında ayrı ayrı incelemektedir. Bu bağlamda Öğretmenlik Uygulaması dersinin CIPP modeli ile değerlendirilmesi araştırma sonuçlarının EPDAD standartları çerçevesinde tartışılmasını kolaylaştırmaktadır.

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Toplamda beş bölümden oluşan Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme anketlerinin birinci bölümünde demografik bilgi formları yer almaktadır (EK-1, EK-2, EK-3). Her katılımcı grubu için ayrı ayrı hazırlanan demografik bilgi formları öğretim elemanlarının; cinsiyet, unvan ve uygulama öğretim elemanlığına ilişkin seminere katılma durumu bilgilerinin, uygulama öğretmenlerinin; cinsiyet, mesleki kıdem, görev yapılan yer ve

öğretmenlik uygulamasına ilişkin hizmet içi eğitim alma durumu bilgilerinin, öğretmen adaylarının ise; cinsiyet, öğrenim gördükleri üniversite ve ÖUD için gidilen okulun bulunduğu yer bilgilerinin alınması amacıyla oluşturulmuştur.

3.3.2. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi

Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi Aslan (2015) tarafından Öğretmenlik Uygulaması dersini üç ana paydaşın (öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayı) görüşleri doğrultusunda değerlendirmek amacıyla demografik değişkenlerin farklı içeriğinin ise aynı olduğu üç farklı anket formu şeklinde düzenlenmiştir (EK 1, EK 2, EK 3). Anket Stufflebeam'ın Bağlam (Context), Girdi (Input), Süreç (Process), Ürün (Product) Değerlendirme Modeli'ne (CIPP) uygun olarak dört bölümden oluşmaktadır. Bağlam bölümünde 13, girdi bölümünde 17, süreç bölümünde 35 ve ürün bölümünde 23 olmak üzere toplamda 88 maddeden oluşmaktadır. Beşli likert (hiç katılmıyorum, çoğunlukla katılmıyorum, orta derecede katılıyorum, çoğunlukla katılıyorum, tamamen katılıyorum) türünde 222 katılımcı üzerinde yapılan pilot uygulamadan elde edilen verilerin analizi sonucunda anket güvenirliğinin (Cr Alpha=.975) yüksek olduğu görülmüştür.

3.4. Verilerin Toplanması

Kullanılmasına karar verilen veri toplama aracı için kullanım izni (EK 7) alındıktan sonra Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kuruluna yapılan başvuru sonucunda araştırmaya etik kurul onay belgesinin verilmesi uygun görülmüştür (EK 4). Araştırmanın amacına uygun olarak Türkiye'de akredite edilen Sosyal Bilimler Öğretmenliği Lisans Programları tespit edildikten sonra öğretim elemanı ve öğretmen adaylarına uygulanacak anket formu için ilgili yedi üniversite (Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi) ile resmi yazışma yoluyla iletişime geçilerek gerekli izinler alınmıştır (EK 5). Sonrasında öğretmen adaylarına uygulama okullarında rehberlik eden uygulama öğretmenlerinden veri toplamak amacıyla Eskişehir, Ankara, Erzurum, Bartın, Muğla, Rize ve Zonguldak olmak üzere yedi şehir için MEB'den izin alınmıştır (EK 6). Anket formları ekonomik olması nedeniyle ve veri kaybını en aza indirmek amacıyla Google Forms üzerinden çevrim içi uygulanacak şekilde düzenlenmiştir. Bu süreçte verilerin büyük bir kısmı toplanmadan önce araştırmacı tarafından katılımcılarla

yüz yüze de görüşülmüştür. Sonrasında anket bağlantı adresleri e-posta ve Whatsapp aracılığıyla katılımcılara aktarılarak veriler toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Akredite edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması dersinin değerlendirilmesine yönelik hazırlanan anket formlarından elde edilen veriler araştırmanın amaçları ve alt problemlerine uygun olarak SPSS 23.00 paket programıyla analiz edilmiştir. Parametrik bir test olmayan ve bu nedenle normal dağılım varsayımı gerektirmeyen ki kare, gözlenen frekans dağılımının beklenen dağılıma ne kadar iyi uyduğunu belirleyen bir analiz yöntemidir. Bu çalışmada, öğretmenlik uygulaması dersi paydaşlarının aynı maddelere verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını ortaya koymak amacıyla ki kare analizinin kullanılması planlanmıştır. Ancak yapılan analizler sonucunda elde edilen verilerin, ki kare analizinin yapılabilmesi için, verilerin gözlenen frekanslarının beş veya daha büyük olması, her bir hücrede beklenen frekansların bir veya daha büyük olması ön koşullarını sağlamadığı görülmüştür (Jackson, 2016; Deniz, 2020). Bu nedenle uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayının demografik bilgileri frekans ve yüzde analizi ile incelenmiştir. Katılımcıların her bir maddeye verdikleri ifadelerle ilişkin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmıştır. Elde edilen ortalamalar aşağıdaki değer aralıklarına göre yorumlanmıştır:

1.00-1.80 = “Hiç Katılmıyorum”

1.81-2.60 = “Çoğunlukla Katılmıyorum”

2.61-3.40 = “Orta Derecede Katılıyorum”

3.41-4.20 = “Çoğunlukla Katılıyorum”

4.21-5.00 = “Tamamen Katılıyorum”

Uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adaylarının her bir maddeye ilişkin ifadelerinin farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla çapraz tablolar yoluyla betimsel olarak karşılaştırılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amacına yönelik ulaşılan veriler tablolar halinde betimlenerek açıklanmıştır. Öncelikle uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adaylarının uygulanan anketin bağlam, girdi, süreç ve ürün bölümlerinde yer alan maddelere katılım düzeylerini gösteren puanlara ilişkin betimsel değerler verilmiştir. Sonrasında paydaşların aynı maddelere katılım düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığı ortaya konmuştur.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu aşamada Öğretmenlik Uygulaması dersinin değerlendirilmesine ilişkin uygulama öğretim elemanlarından elde edilen veriler bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarında ayrı ayrı incelenmiştir.

Tablo 4.1: Uygulama Öğretim Elemanlarının Bağlam Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç		Çoğunlukla		Orta Derecede		Çoğunlukla		Tamamen		X	SS
	<u>Katılmıyorum</u>		<u>Katılmıyorum</u>		<u>Katılıyorum</u>		<u>Katılıyorum</u>		<u>Katılıyorum</u>			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖUD tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir.”	-	-	-	-	-	-	-	-	20	100	5,00	,00
2. “ÖUD öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki kuramsal dersleri destekleyici bir derstir.”	-	-	-	-	-	-	1	5,0	19	95	4,95	,22
3. “ÖUD öğretmen adaylarının öğrendiklerini okul ortamında uygulama fırsatı veren bir derstir.”	-	-	-	-	-	-	-	-	20	100	5,00	,00
4. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretme öğrenme süreci ile ilgili becerilerini geliştirmek için önemli bir derstir.”	-	-	-	-	-	-	-	-	20	100	5,00	,00
5. “ÖUD öğretmen yetiştirme politikası içerisinde önemli bir yere sahiptir.”	-	-	-	-	-	-	2	10	18	90	4,90	,31

6.	“ÖUD’nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.”	3	15	5	25	4	20	4	20	4	20	3,05	1,39
7.	“ÖUD için ayrılan toplam süre dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterlidir.”	1	5	4	20	2	10	8	40	5	25	3,60	1,23
8.	“ÖUD’nin sağlam bir felsefi temeli bulunmaktadır.”	-	-	2	10	4	20	6	30	8	40	4,00	1,03
9.	“ÖUD’nin fakülte ve okul iş birliğindeki paydaşlarının görev ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.”	-	-	1	5	2	10	8	40	9	45	4,25	,85
10.	“ÖUD’nin öğretme-öğrenme sürecinin yürütülme ilkeleri açıkça tanımlanmıştır.”	-	-	1	5	3	15	10	50	6	30	4,05	,83
11.	“ÖUD’nin değerlendirme sürecine ilişkin yeterli açıklama vardır.”	-	-	1	5	4	20	8	40	7	35	4,05	,89
12.	“ÖUD programında geliştirilmesi amaçlanan beceriler (dersi planlama, sınıf yönetimi vb.) iyi dengelenmiştir.”	-	-	1	5	6	30	8	40	5	25	3,85	,88
13.	“ÖUD’nin verimli olması için uygulama okullarında gerekli koşullar mevcuttur.”	-	-	1	5	7	35	11	55	1	5	3,60	,68

Tablo 5 incelendiğinde anketin “Bağlam” bölümünde yer alan maddelere genel olarak yüksek düzeyde katılımın olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımcıların 7, 8, 10, 11, 12 ve 13. maddelere “çoğunlukla katılıyorum”, 1, 2, 3, 4, 5 ve 9. maddelere ise “Tamamen Katılıyorum”, şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Diğer maddelerden farklı olarak sadece “ÖUD’nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.” ifadesine katılımın “Orta Derecede Katılıyorum” düzeyinde kaldığı görülmektedir.

Tablo 4.2: Uygulama Öğretim Elemanlarının Girdi Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖUD’nin amaçları/kazanımları açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmıştır.”	-	-	-	-	3	15	10	50	7	35	4,20	,70
2. “ÖUD’nin amaçları/kazanımları öğretmen adaylarının yetişme gereksinimlerine cevap vermektedir.”	-	-	-	-	4	20	11	55	5	25	4,05	,69

3. “ÖUD’nin amaçları/kazanımları davranışa dönüştürülebilir niteliktedir.”	-	-	-	-	4	20	11	55	5	25	4,05	,69
4. “ÖUD’nin içeriği amaçlara uygun olarak hazırlanmıştır.”	-	-	-	-	4	20	11	55	5	25	4,05	,69
5. “ÖUD’nin içeriği öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını karşılamada yeterlidir.”	-	-	1	5	5	25	9	45	5	25	3,90	,85
6. “ÖUD kapsamında yapılacak etkinlikler ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.”	-	-	2	10	3	15	9	45	6	30	3,95	,94
7. “ÖUD’nde yapılması planlanan etkinlikler dersin amaçlarıyla tutarlıdır.”	-	-	-	-	5	25	8	40	7	35	4,10	,79
8. “ÖUD’nde dersin amaçlarına uygun ölçme değerlendirme çalışmaları belirlenmiştir.”	-	-	-	-	8	40	6	30	6	30	3,90	,85
9. “ÖUD’ni yürüten öğretim elemanları gerekli yeterliklere sahiptir.”	-	-	1	5	5	25	8	40	6	30	3,95	,89
10. “ÖUD’nin uygulama öğretmenleri gerekli yeterliklere sahiptir.”	-	-	1	5	6	30	9	45	4	20	3,80	,83
11. “ÖUD için seçilen okulların yöneticileri süreci destekleyici özelliklere sahiptir.”	-	-	2	10	6	30	8	40	4	20	3,70	,92
12. “ÖUD’ne öğretmen adayları gerekli ön bilgilere sahip olarak başlamaktadırlar.”	-	-	-	-	6	30	7	35	7	35	4,05	,83
13. “ÖUD’nde <u>bir öğretmenin</u> sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.”	2	10	3	15	2	10	6	30	7	35	3,65	1,39
14. “ÖUD’nde <u>bir öğretim elemanının</u> sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.”	1	5	3	15	5	25	7	35	4	20	3,50	1,15
15. “ÖUD için seçilen okulların koşulları (fiziksel, öğretim kadrosu, donanım vb.) ihtiyaca cevap vermektedir.”	-	-	1	5	8	40	8	40	3	15	3,65	,81
16. “ÖUD’ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.”	-	-	5	25	4	20	8	40	3	15	3,45	1,05
17. “ÖUD için hazırlanan materyallerde yer alan bilgiler/açıklamalar yeterlidir.”	-	-	1	5	5	25	10	50	4	20	3,85	,81

Tablo 6 incelendiğinde uygulama öğretim elemanlarının anketin “Girdi” bölümünde yer alan maddelerin tamamına “Çoğunlukla Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdiği görülmektedir. Bu bölümde yer alan maddelerin aritmetik ortalamalarına bakıldığında 4.20 ile en yüksek düzeyde

katılımın “ÖÜD’nin amaçları/kazanımları açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmıştır.” ifadesine olurken en düşük katılımın ise 3,45 ile “ÖÜD’ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.” ifadesine olduğu görölmektedir.

Tablo 4.3: Uygulama Öğretim Elemanlarının Süreç Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖÜS’nde dersin etkinlikleri amaçlar doğrultusunda yürütölmektedir.”	-	-	-	-	2	10	12	60	6	30	4,20	,62
2. “ÖÜS’nde dersin etkinliklerine yeterli süre verilmektedir.”	-	-	1	5	3	15	10	50	6	30	4,05	,83
3. “ÖÜS’nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.”	-	-	5	25	5	25	6	30	4	20	3,45	1,10
4. “ Öğretmen adayları ÖÜD (dersin amaçları, etkinlikler, uygulama okulları vb.) hakkında bilgilendirilmektedir.”	-	-	1	5	2	10	8	40	9	45	4,25	,85
5. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde sınıf içinde düzenli gözlem yapmaktadırlar.”	-	-	-	-	1	5	8	40	11	55	4,50	,61
6. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğretmenin dersi nasıl işlediğini gözlemlemektedirler.”	-	-	-	-	-	-	9	45	11	55	4,55	,51
7. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama öğretmenlerinin sınıfı nasıl yönettiğini gözlemlemektedirler.”	-	-	-	-	-	-	10	50	10	50	4,50	,51
8. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama öğretmenlerinin gün boyunca neler yaptığını gözlemlemektedirler.”	-	-	-	-	-	-	10	50	10	50	4,50	,51
9. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğrencileri sınıf içinde ve dışında gözlemlemektedirler.”	-	-	1	5	-	-	11	55	8	40	4,30	,73
10. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde alanlarının öğretim programını incelemektedirler.”	-	-	1	5	1	5	10	50	8	40	4,25	,79
11. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde okulda alanlarına ilişkin kullanılan öğretim materyallerini incelemektedirler.”	-	-	-	-	2	10	10	50	8	40	4,30	,66
12. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama öğretmenlerinin hazırladığı ders planlarını incelemektedirler.”	-	-	-	-	2	10	10	50	8	40	4,30	,66

13. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde ders planları hazırlamaktadırlar.”	-	-	1	5	1	5	7	35	11	55	4,40	,82
14. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde hazırladıkları ders planlarını uygulama öğretmenleri ile incelemektedirler.”	-	-	1	5	-	-	13	65	6	30	4,20	,70
15. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde hazırladıkları ders planlarını öğretim elemanı ile incelemektedirler.”	-	-	1	5	2	10	9	45	8	40	4,20	,83
16. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama öğretmenleri gözetiminde düzenli olarak ders işlemektedirler.”	-	-	-	-	1	5	8	40	11	55	4,50	,61
17. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde işledikleri dersleri uygulama öğretmenleri ile değerlendirmektedirler.”	-	-	1	5	1	5	9	45	9	45	4,30	,80
18. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğretim elemanlarının gözetiminde ders işlemektedirler.”	-	-	2	10	-	-	9	45	9	45	4,25	,91
19. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde işledikleri dersleri öğretim elemanları ile değerlendirmektedirler.”	-	-	-	-	1	5	8	40	11	55	4,50	,61
20. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde grup arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalışmaktadırlar.”	-	-	-	-	2	10	8	40	10	50	4,40	,68
21. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde grup arkadaşlarını ders işlerken gözlemlemektedirler.”	-	-	-	-	2	10	6	30	12	60	4,50	,69
22. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde işledikleri dersleri grup arkadaşlarıyla değerlendirmektedirler.”	-	-	2	10	3	15	8	40	7	35	4,00	,97
23. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde ders işlerken gerekli öğretim teknolojilerini kullanmaktadırlar.”	-	-	1	5	3	15	9	45	7	35	4,10	,85
24. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde ders işlerken farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadırlar.”	-	-	2	10	2	10	12	60	4	20	3,90	,85
25. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde işleyecekleri dersler için öğretim materyali geliştirmektedirler.”	-	-	2	10	5	25	10	50	3	15	3,70	,86
26. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğrencileri ölçme ve değerlendirmeye dönük çalışmalar (sınav sorusu hazırlama, sınav kâğıdı değerlendirme vb.) yapmaktadırlar.”	-	-	2	10	7	35	6	30	5	25	3,70	,98

27. “Uygulama öğretmenleri ÖUS’nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.”	-	-	-	-	1	5	12	60	7	35	4,30	,57
28. “ÖUD için gidilen okuldaki diğer öğretmenler de öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadır.”	-	-	1	5	9	45	8	40	2	10	3,55	,76
29. “Öğretim elemanları ÖUS’nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.”	-	-	-	-	3	15	9	45	8	40	4,25	,72
30. “Okul yönetimleri ÖUS’nde öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadır.”	-	-	-	-	5	25	10	50	5	25	4,00	,73
31. “Öğretmen adayları ÖUS’nde sorumlu öğretim elemanları ile düzenli iletişim kurmaktadır.”	-	-	-	-	1	5	8	40	11	55	4,50	,61
32. “Öğretmen adayları ÖUS’nde uygulama okulunda eğitim gören öğrencilerle iyi iletişim kurmaktadır.”	-	-	-	-	2	10	9	45	9	45	4,35	,67
33. “Uygulama öğretmenleri ÖUS’nde öğretmen adayları için iyi model olmaktadır.”	-	-	-	-	1	5	12	60	7	35	4,30	,57
34. “Öğretmen adayları ÖUS’nde yararlı bir ürün dosyası hazırlamaktadır.”	-	-	-	-	3	15	7	35	10	50	4,35	,75
35. “ÖUS’nde öğretmen adaylarının başarısının belirlenmesinde süreç ve ürün değerlendirmesi yapılmaktadır.”	-	-	-	-	1	5	11	55	8	40	4,35	,59

Tablo 7 incelendiğinde anketin “Süreç” bölümünde yer alan maddelere genel olarak yüksek düzeyde katılımın olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımcıların 1, 2, 3, 14, 15, 22, 23, 24, 25, 26, 28 ve 30. maddelere “çoğunlukla katılıyorum”, geriye kalan diğer bütün maddelere ise “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Anketin bu bölümünde yer alan 35 maddenin aritmetik ortalamalarına bakıldığında 4,55 ile en yüksek düzeyde katılımın “*Öğretmen adayları ÖUS’nde öğretmenin dersi nasıl işlediğini gözlemlemektedirler.*” ifadesine olurken en düşük katılımın ise 3,45 ile “*ÖUS’nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.*” ifadesine olduğu görülmektedir.

Tablo 4.4: Uygulama Öğretim Elemanlarının Ürün Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖUD ile öğretmen adayları kendi alanlarını daha yakından tanıdılar.”	-	-	-	-	-	-	8	40	12	60	4,60	,50
2. “ÖUD ile öğretmen adayları kendi alanlarının önemini daha iyi anladılar.”	-	-	-	-	-	-	8	40	12	60	4,60	,50
3. “ÖUD ile öğretmen adayları okulda uygulanan öğretim program(lar)ını daha yakından tanıdılar.”	-	-	-	-	1	5	7	35	12	60	4,55	,60
4. “ÖUD ile öğretmen adaylarının ders planı hazırlama/dersi planlama becerileri gelişti.”	-	-	-	-	1	5	8	40	11	55	4,50	,61
5. “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin bireysel farklılıklarını tanıma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	3	15	7	35	10	50	4,35	,75
6. “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin hazırlanışluklarını belirleme becerileri gelişti.”	-	-	-	-	3	15	8	40	9	45	4,30	,73
7. “ÖUD ile öğretmen adaylarının derse daha etkili başlama becerileri gelişti.”	-	-	-	-	1	5	9	45	10	50	4,45	,60
8. “ÖUD ile öğretmen adaylarının farklı öğretim yöntem ve tekniklerini etkili kullanma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	-	-	11	55	9	45	4,45	,51
9. “ÖUD ile öğretmen adaylarının ders işlerken öğretim teknolojilerini kullanma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	-	-	12	60	8	40	4,40	,50
10. “ÖUD ile öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerileri gelişti.”	-	-	-	-	1	5	8	40	11	55	4,50	,61
11. “ÖUD ile öğretmen adaylarının ders işlerken zamanı verimli kullanma/zaman yönetimi becerileri gelişti.”	-	-	-	-	-	-	12	60	8	40	4,40	,50
12. “ÖUD ile öğretmen adaylarının sınıfta ortaya çıkan sorunları çözme becerileri gelişti.”	-	-	-	-	1	5	10	50	9	45	4,40	,60
13. “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme becerileri gelişti.”	-	-	1	5	4	20	8	40	7	35	4,05	,89
14. “ÖUD ile öğretmen adaylarının derste kullanılması gereken materyalleri hazırlama becerileri gelişti.”	-	-	1	5	1	5	8	40	10	50	4,35	,81
15. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerle etkili iletişim kurma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	1	5	9	45	10	50	4,45	,60

16. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerin aktif katılımını sağlama becerileri gelişti.”	-	-	-	-	-	-	10	50	10	50	4,50	,51
17. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere etkili dönüt/düzeltilme verme becerileri gelişti.”	-	-	-	-	1	5	10	50	9	45	4,40	,60
18. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere pekiştirme verme becerileri gelişti.”	-	-	-	-	1	5	10	50	9	45	4,40	,60
19. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencileri derse güdüleme becerileri gelişti.”	-	-	-	-	3	15	8	40	9	45	4,30	,73
20. “ÖUD ile öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilgili özel öğretim yöntemlerini kullanma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	2	10	9	45	9	45	4,35	,67
21. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere yönerge verme/açıklama yapma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	2	10	11	55	7	35	4,25	,64
22. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutum geliştirmelerini sağladı.”	-	-	-	-	-	-	11	55	9	45	4,45	,51
23. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımalarına yardımcı oldu.”	-	-	-	-	-	-	6	30	14	70	4,70	,47

Tablo 8 incelendiğinde anketin “Ürün” bölümünde yer alan ifadelerle genel olarak yüksek düzeyde katılımın olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımcıların sadece “*ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme becerileri gelişti*” ifadesine “çoğunlukla katılıyorum”, geriye kalan diğer bütün maddelere ise “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Aritmetik ortalamalara göre en yüksek düzeyde katılımın “*ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımalarına yardımcı oldu.*” ifadesine olduğu görülmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu aşamada Öğretmenlik Uygulaması dersinin değerlendirilmesine ilişkin uygulama öğretmenlerinden elde edilen veriler bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarında ayrı ayrı incelenmiştir.

Tablo 4.5: Uygulama Öğretmenlerinin Bağlam Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖÜD tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir.”	-	-	-	-	1	2,5	2	5	37	92,5	4,90	,38
2. “ÖÜD öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki kuramsal dersleri destekleyici bir derstir.”	-	-	-	-	2	5	1	2,5	37	92,5	4,88	,46
3. “ÖÜD öğretmen adaylarının öğrendiklerini okul ortamında uygulama fırsatı veren bir derstir.”	-	-	-	-	1	2,5	1	2,5	38	95	4,93	,35
4. “ÖÜD öğretmen adaylarının öğretme öğrenme süreci ile ilgili becerilerini geliştirmek için önemli bir derstir.”	-	-	-	-	1	2,5	3	7,5	36	90	4,88	,40
5. “ÖÜD öğretmen yetiştirme politikası içerisinde önemli bir yere sahiptir.”	-	-	1	2,5	2	5	1	2,5	36	90	4,80	,65
6. “ÖÜD’nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.”	2	5	-	-	9	22,5	14	35	15	37,5	4,00	1,04
7. “ÖÜD için ayrılan toplam süre dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterlidir.”	-	-	4	10	7	17,5	9	22,5	20	50	4,13	1,04
8. “ÖÜD’nin sağlam bir felsefi temeli bulunmaktadır.”	-	-	1	2,5	4	10	11	27,5	24	60	4,45	,78
9. “ÖÜD’nin fakülte ve okul iş birliğindeki paydaşlarının görev ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.”	-	-	2	5	2	5	7	17,5	29	72,5	4,58	,81
10. “ÖÜD’nin öğretme-öğrenme sürecinin yürütölme ilkeleri açıkça tanımlanmıştır.”	-	-	1	2,5	3	7,5	11	27,5	25	62,5	4,50	,75
11. “ÖÜD’nin değerlendirme sürecine ilişkin yeterli açıklama vardır.”	-	-	1	2,5	2	5	8	20	29	72,5	4,63	,70
12. “ÖÜD programında geliştirilmesi amaçlanan beceriler (dersi planlama, sınıf yönetimi vb.) iyi dengelenmiştir.”	-	-	1	2,5	3	7,5	10	25	26	65	4,53	,75
13. “ÖÜD’nin verimli olması için uygulama okullarında gerekli koşullar mevcuttur.”	-	-	2	5	2	5	16	40	20	50	4,35	,80

Tablo 9 incelendiğinde anketin “Bağlam” bölümünde yer alan maddelere genel olarak yüksek düzeyde katılımın olduğu görölmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımcıların 6 ve 7. maddelere “çoğunlukla katılıyorum”, geriye kalan diğer maddelere ise “Tamamen

Katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Anketin bu bölümünde yer alan 13 maddenin aritmetik ortalamalarına bakıldığında uygulama öğretmenleri tarafından 4,90 ile en yüksek düzeyde katılım “ÖÜD tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir.” ifadesine olurken en düşük katılım ise 4.00 ile “ÖÜD’nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.” ifadesine olduğu görülmektedir.

Tablo 4.6: Uygulama Öğretmenlerinin Girdi Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖÜD’nin amaçları/kazanımları açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmıştır.”	-	-	1	2,5	2	5	9	22,5	28	70	4,60	,71
2. “ÖÜD’nin amaçları/kazanımları öğretmen adaylarının yetiştirme gereksinimlerine cevap vermektedir.”	-	-	-	-	4	10	12	30	24	60	4,50	,68
3. “ÖÜD’nin amaçları/kazanımları davranışa dönüştürülebilecek niteliktedir.”	-	-	-	-	4	10	15	37,5	21	52,5	4,43	,68
4. “ÖÜD’nin içeriği amaçlara uygun olarak hazırlanmıştır.”	-	-	1	2,5	-	-	15	37,5	24	60	4,55	,64
5. “ÖÜD’nin içeriği öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını karşılamada yeterlidir.”	-	-	2	5	2	5	17	42,5	19	47,5	4,33	,80
6. “ÖÜD kapsamında yapılacak etkinlikler ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.”	-	-	1	2,5	2	5	15	37,5	22	55	4,45	,71
7. “ÖÜD’nde yapılması planlanan etkinlikler dersin amaçlarıyla tutarlıdır.”	-	-	1	2,5	1	2,5	14	35	24	60	4,53	,68
8. “ÖÜD’nde dersin amaçlarına uygun ölçme değerlendirme çalışmaları belirlenmiştir.”	-	-	1	2,5	1	2,5	12	30	26	65	4,58	,68
9. “ÖÜD’ni yürüten öğretim elemanları gerekli yeterliklere sahiptir.”	-	-	1	2,5	3	7,5	7	17,5	29	72,5	4,60	,74
10. “ÖÜD’nin uygulama öğretmenleri gerekli yeterliklere sahiptir.”	-	-	1	2,5	1	2,5	9	22,5	29	72,5	4,65	,66
11. “ÖÜD için seçilen okulların yöneticileri süreci destekleyici özelliklere sahiptir.”	-	-	-	-	3	7,5	11	27,5	26	65	4,58	,64

12. “ÖUD’ne öğretmen adayları gerekli ön bilgilere sahip olarak başlamaktadırlar.”	-	-	3	7,5	5	12,5	14	35	18	45	4,18	,93
13. “ÖUD’nde <u>bir öğretmenin</u> sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.”	2	5	6	15	8	20	7	17,5	17	42,5	4,78	1,29
14. “ÖUD’nde <u>bir öğretim elemanının</u> sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.”	-	-	5	12,5	9	22,5	14	35	12	30	3,83	1,01
15. “ÖUD için seçilen okulların koşulları (fiziksel, öğretim kadrosu, donanım vb.) ihtiyaca cevap vermektedir.”	-	-	2	5	3	7,5	19	47,5	16	40	4,23	,80
16. “ÖUD’ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.”	1	2,5	5	12,5	9	22,5	10	22,5	15	37,5	3,83	1,15
17. “ÖUD için hazırlanan materyallerde yer alan bilgiler/açıklamalar yeterlidir.”	1	2,5	2	5,0	5	12,5	17	42,5	15	37,5	4,08	,97

Tablo 10 incelendiğinde anketin “Girdi” bölümünde yer alan maddelere genel olarak yüksek düzeyde katılımın olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımcıların 12, 14, 16 ve 17. maddelere “Çoğunlukla Katılıyorum”, geriye kalan diğer maddelere ise “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Anketin bu bölümünde yer alan 17 maddenin aritmetik ortalamalarına bakıldığında uygulama öğretmenleri tarafından 4,65 ile en yüksek düzeyde katılım “ÖUD’nin uygulama öğretmenleri gerekli yeterliklere sahiptir.” ifadesine olurken en düşük katılım ise 3.83 ile “ÖUD’nde bir öğretim elemanının sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.” ve “ÖUD’ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.” ifadelerine olduğu görülmektedir.

Tablo 4.7: Uygulama Öğretmenlerinin Süreç Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖÜS’nde dersin etkinlikleri amaçlar doğrultusunda yürütülmektedir.”	-	-	1	2,5	2	5,0	8	20	29	72,5	4,63	,70
2. “ÖÜS’nde dersin etkinliklerine yeterli süreverilmektedir.”	-	-	1	2,5	5	12,5	16	40	18	45	4,28	,78
3. “ÖÜS’nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.”	1	2,5	3	7,5	8	20	10	25	18	45	4,03	1,10

4. “ Öğretmen adayları ÖUD (dersin amaçları, etkinlikler, uygulama okulları vb.) hakkında bilgilendirilmektedir.”	-	-	1	2,5	4	10	12	30	23	57,5	4,43	,78
5. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde sınıf içinde düzenli gözlem yapmaktadırlar.”	-	-	1	2,5	3	7,5	9	22,5	27	67,5	4,55	,75
6. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde öğretmenin dersi nasıl işlediğini gözlemlemektedirler.”	-	-	-	-	2	5	7	17,5	31	77,5	4,73	,55
7. “Öğretmen adayları ÖUS’nde uygulama öğretmenlerinin sınıfı nasıl yönettiğini gözlemlemektedirler.”	-	-	-	-	3	7,5	5	12,5	32	80	4,73	,60
8. “Öğretmen adayları ÖUS’nde uygulama öğretmenlerinin gün boyunca neler yaptığını gözlemlemektedirler.”	-	-	-	-	3	7,5	8	20	29	72,5	4,65	,62
9. “Öğretmen adayları ÖUS’nde öğrencileri sınıf içinde ve dışında gözlemlemektedirler.”	-	-	-	-	3	7,5	9	22,5	28	70	4,63	,63
10. “Öğretmen adayları ÖUS’nde alanlarının öğretim programını incelemektedirler.”	1	2,5	-	-	5	12,5	13	32,5	21	52,5	4,33	,89
11. “Öğretmen adayları ÖUS’nde okulda alanlarına ilişkin kullanılan öğretim materyallerini incelemektedirler.”	1	2,5	1	2,5	6	15	13	32,5	19	47,5	4,20	,97
12. “Öğretmen adayları ÖUS’nde uygulama öğretmenlerinin hazırladığı ders planlarını incelemektedirler.”	1	2,5	2	5	4	10	10	25	23	57,5	4,30	1,02
13. “Öğretmen adayları ÖUS’nde ders planları hazırlamaktadırlar.”	1	2,5	1	2,5	3	7,5	10	25	25	62,5	4,43	,93
14. “Öğretmen adayları ÖUS’nde hazırladıkları dersplanlarını uygulama öğretmenleri ile incelemektedirler.”	1	2,5	1	2,5	7	17,5	7	17,5	24	60	4,30	1,02
15. “Öğretmen adayları ÖUS’nde hazırladıkları ders planlarını öğretim elemanı ile incelemektedirler.”	1	2,5	1	2,5	6	15	13	32,5	19	47,5	4,20	,97
16. “Öğretmen adayları ÖUS’nde uygulama öğretmenleri gözetiminde düzenli olarak ders işlemektedirler.”	-	-	-	-	3	7,5	3	7,5	34	85	4,78	,58
17. “Öğretmen adayları ÖUS’nde işledikleri dersleri uygulama öğretmenleri ile değerlendirmektedirler.”	-	-	1	2,5	3	7,5	7	17,5	29	72,5	4,60	,74
18. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde öğretim elemanlarının gözetiminde ders işlemektedirler.”	1	2,5	3	7,5	4	10	9	22,5	23	57,5	4,25	1,08

19. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde işledikleri dersleri öğretim elemanları ile değerlendirmektedirler.”	1	2,5	1	2,5	5	12,5	13	32,5	20	50	4,25	,95
20. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde grup arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalışmaktadırlar.”	1	2,5	-	-	3	7,5	9	22,5	27	67,5	4,53	,85
21. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde grup arkadaşlarını ders işlerken gözlemlemektedirler.”	1	2,5	-	-	1	2,5	6	15	32	80	4,70	,76
22. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde işledikleri dersleri grup arkadaşlarıyla değerlendirmektedirler.”	1	2,5	-	-	2	5	10	25	27	67,5	4,55	,81
23. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde ders işlerken gerekli öğretim teknolojilerini kullanmaktadırlar.”	1	2,5	-	-	3	7,5	6	15	30	75	4,60	,84
24. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde ders işlerken farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadırlar.”	1	2,5	1	2,5	2	5	13	32,5	23	57,5	4,40	,90
25. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde işleyecekleri dersler için öğretim materyali geliştirmektedirler.”	1	2,5	1	2,5	4	10	13	32,5	21	52,5	4,30	,94
26. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğrencileri ölçme ve değerlendirmeye dönük çalışmalar (sınav sorusu hazırlama, sınav kâğıdı değerlendirme vb.) yapmaktadırlar.”	1	2,5	2	5	4	10	15	37,5	18	45	4,18	,98
27. “Uygulama öğretmenleri ÖÜS’nde öğretmenadaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.”	-	-	-	-	1	2,5	4	10	35	87,5	4,85	,43
28. “ÖÜD için gidilen okuldaki diğer öğretmenler de öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadır.”	-	-	1	2,5	3	7,5	10	25	26	65	4,53	,75
29. “Öğretim elemanları ÖÜS’nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.”	-	-	-	-	1	2,5	15	37,5	24	60	4,58	,55
30. “Okul yönetimleri ÖÜS’nde öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadır.”	-	-	-	-	4	10	8	20	28	70	4,60	,67
31. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde sorumlu öğretim elemanları ile düzenli iletişim kurmaktadırlar.”	-	-	1	2,5	4	10	11	27,5	24	60	4,45	,78
32. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama okulunda eğitim gören öğrencilerle iyi iletişim kurmaktadırlar.”	-	-	-	-	3	7,5	7	17,5	30	75	4,68	,62

33. “Uygulama öğretmenleri ÖÜS’nde öğretmen adayları için iyi model olmaktadır.”	-	-	-	-	-	-	10	25	30	75	4,75	,44
34. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde yararlı bir ürün dosyası hazırlamaktadır.”	1	2,5	-	-	5	12,5	10	25	24	60	4,40	,90
35. “ÖÜS’nde öğretmen adaylarının başarısının belirlenmesinde süreç ve ürün değerlendirmesi yapılmaktadır.”	-	-	1	2,5	1	2,5	12	30	26	65	4,58	,68

Tablo 11 incelendiğinde anketin “Süreç” bölümünde yer alan maddelere genel olarak yüksek düzeyde katılımın olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımcıların 3, 11, 15 ve 26. maddelere “Çoğunlukla Katılıyorum”, geriye kalan diğer maddelere ise “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Anketin bu bölümünde yer alan 35 maddenin aritmetik ortalamalarına bakıldığında uygulama öğretmenleri tarafından 4,85 ile en yüksek düzeyde katılım “*Uygulama öğretmenleri ÖÜS’nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.*” ifadesine olurken en düşük katılım ise 4.03 ile “*ÖÜS’nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.*” ifadesine olduğu görülmektedir.

Tablo 4.8: Uygulama Öğretmenlerinin Ürün Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖÜD ile öğretmen adayları kendi alanlarını daha yakından tanıdılar.”	-	-	-	-	2	5	5	12,5	33	82,5	4,78	,53
2. “ÖÜD ile öğretmen adayları kendi alanlarının önemini daha iyi anladılar.”	-	-	-	-	3	7,5	4	10	33	82,5	4,75	,59
3. “ÖÜD ile öğretmen adayları okulda uygulanan öğretim program(lar)ını daha yakından tanıdılar.”	-	-	-	-	2	5	5	12,5	33	82,5	4,78	,53
4. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders planı hazırlama/dersi planlama becerileri gelişti.”	-	-	-	-	3	7,5	8	20	29	72,5	4,65	,62
5. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin bireysel farklılıklarını tanıma becerileri gelişti.”	-	-	1	2,5	3	7,5	4	10	32	80	4,68	,73

6. “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin hazırbulunuşluklarını belirleme becerileri gelişti.”	-	-	1	2,5	3	7,5	7	17,5	29	72,5	4,60	,74
7. “ÖUD ile öğretmen adaylarının derse daha etkili başlama becerileri gelişti.”	-	-	-	-	3	7,5	1	2,5	36	90	4,83	,55
8. “ÖUD ile öğretmen adaylarının farklı öğretim yöntem ve tekniklerini etkili kullanma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	2	5	6	15	32	80	4,75	,54
9. “ÖUD ile öğretmen adaylarının ders işlerken öğretim teknolojilerini kullanma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	2	5	4	10	34	85	4,80	,52
10. “ÖUD ile öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerileri gelişti.”	-	-	-	-	2	5	5	12,5	33	82,5	4,78	,53
11. “ÖUD ile öğretmen adaylarının ders işlerken zamanı verimli kullanma/zaman yönetimi becerileri gelişti.”	-	-	-	-	3	7,5	9	22,5	28	70	4,63	,63
12. “ÖUD ile öğretmen adaylarının sınıfta ortaya çıkan sorunları çözme becerileri gelişti.”	-	-	-	-	3	7,5	9	22,5	28	70	4,63	,63
13. “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme becerileri gelişti.”	-	-	-	-	3	7,5	13	32,5	24	60	4,53	,64
14. “ÖUD ile öğretmen adaylarının derste kullanılması gereken materyalleri hazırlama becerileri gelişti.”	-	-	-	-	4	10	8	20	28	70	4,60	,67
15. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerle etkili iletişim kurma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	2	5	9	22,5	29	72,5	4,68	,57
16. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerin aktif katılımını sağlama becerileri gelişti.”	-	-	-	-	2	5	4	10	34	85	4,80	,52
17. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere etkili dönüt/düzeltilme verme becerileri gelişti.”	-	-	-	-	3	7,5	9	22,5	28	70	4,63	,63
18. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere pekiştirme verme becerileri gelişti.”	-	-	-	-	2	5	12	30	26	65	4,60	,59
19. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencileri derse güdüleme becerileri gelişti.”	-	-	-	-	3	7,5	9	22,5	28	70	4,63	,63
20. “ÖUD ile öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilgili özel öğretim yöntemlerini kullanma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	4	10	10	25	26	65	4,55	,68
21. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere yönerge verme/açıklama yapma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	2	5	9	22,5	29	72,5	4,68	,57
22. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutum geliştirmelerini sağladı.”	-	-	-	-	2	5	6	15	32	80	4,75	,54

23. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımlarına yardımcı oldu.”	-	-	-	-	2	5	5	12,5	33	82,5	4,78	,53
--	---	---	---	---	---	---	---	------	----	------	------	-----

Tablo 12 incelendiğinde uygulama öğretmenlerinin anketin “Ürün” bölümünde yer alan maddelerin tamamına “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdiği görülmektedir. Bu bölümde yer alan maddelerin aritmetik ortalamalarına bakıldığında 4.83 ile en yüksek düzeyde katılımın “ÖUD ile öğretmen adaylarının derse daha etkili başlama becerileri gelişti.” ifadesine olurken en düşük katılımın ise 4.53 ile “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme becerileri gelişti.” ifadesine olduğu görülmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu aşamada Öğretmenlik Uygulaması dersinin değerlendirilmesine ilişkin öğretmen adaylarından elde edilen veriler bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarında ayrı ayrı incelenmiştir.

Tablo 4.9: Öğretmen Adaylarının Bağlam Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖUD tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir.”	3	1,3	1	0,4	3	1,3	23	9,6	209	87,4	4,82	,59
2. “ÖUD öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki kuramsal dersleri destekleyici bir derstir.”	2	0,8	1	0,4	14	5,9	32	13,4	190	79,5	4,70	,67
3. “ÖUD öğretmen adaylarının öğrendiklerini okul ortamında uygulama fırsatı veren bir derstir.”	2	0,8	3	1,3	13	5,4	30	12,6	191	79,9	4,69	,71
4. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretme öğrenme süreci ile ilgili becerilerini geliştirmek için önemli bir derstir.”	2	0,8	3	1,3	6	2,5	23	9,6	205	85,8	4,78	,63
5. “ÖUD öğretmen yetiştirme politikası içerisinde önemli bir yere sahiptir.”	2	0,8	1	0,4	8	3,3	37	15,5	191	79,9	4,73	,62

6. “ÖÜD’nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.”	51	21,3	29	12,1	54	22,6	41	17,2	64	26,8	3,15	1,48
7. “ÖÜD için ayrılan toplam süre dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterlidir.”	17	7,1	22	9,2	56	23,4	61	25,5	83	34,7	3,72	1,23
8. “ÖÜD’nin sağlam bir felsefi temeli bulunmaktadır.”	3	1,3	14	5,9	66	27,6	73	30,5	83	34,7	3,92	,98
9. “ÖÜD’nin fakülte ve okul iş birliğindeki paydaşlarının görev ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.”	1	0,4	4	1,7	34	14,2	87	36,4	113	47,3	4,28	,80
10. “ÖÜD’nin öğretme-öğrenme sürecinin yürütölme ilkeleri açıkça tanımlanmıştır.”	1	0,4	3	1,3	31	13	86	36	118	49,4	4,33	,78
11. “ÖÜD’nin değerlendirme sürecine ilişkin yeterli açıklama vardır.”	3	1,3	10	4,2	39	16,3	78	32,6	109	45,6	4,17	,93
12. “ÖÜD programında geliştirilmesi amaçlanan beceriler (dersi planlama, sınıf yönetimi vb.) iyi dengelenmiştir.”	3	1,3	7	2,9	35	14,6	93	38,9	101	42,3	4,18	,88
13. “ÖÜD’nin verimli olması için uygulama okullarında gerekli koşullar mevcuttur.”	14	5,9	20	8,4	48	20,1	57	23,8	100	41,8	3,87	1,21

Tablo 13 incelendiğinde anketin “Bağlam” bölümünde yer alan maddelerin aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımcıların 7, 8, 11, 12 ve 13. maddelere “çoğunlukla katılıyorum”, 1, 2, 3, 4, 5 ve 9 ve 10. maddelere ise “Tamamen Katılıyorum”, şeklinde görüş bildirdikleri görölmektedir. Diğer maddelerden farklı olarak sadece “ÖÜD’nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.” ifadesine katılımın “Orta Derecede Katılıyorum” düzeyinde kaldığı görölmektedir. En yüksek düzeyde katılım 4.82 ile “ÖÜD tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir.” ifadesine olmuştur.

Tablo 4.10: Öğretmen Adaylarının Girdi Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖÜD’nin amaçları/kazanımları açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmıştır.”	-	-	6	2,5	30	12,6	77	32,2	126	52,7	4,35	,80
2. “ÖÜD’nin amaçları/kazanımları öğretmen adaylarının yetiştirme gereksinimlerine cevap vermektedir.”	1	0,4	7	2,9	26	10,9	88	36,8	117	49	4,31	,81

3. “ÖÜD’nin amaçları/kazanımları davranışa dönüştürülebilecek niteliktedir.”	1	0,4	3	1,3	31	13	75	31,4	124	54	4,37	,79
4. “ÖÜD’nin içeriğı amaçlara uygun olarak hazırlanmıştır.”	2	0,8	5	2,1	29	12,1	79	33,1	124	51,9	4,33	,83
5. “ÖÜD’nin içeriğı öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını karşılamada yeterlidir.”	8	3,3	16	6,7	59	24,7	71	29,7	85	35,6	3,87	1,08
6. “ÖÜD kapsamında yapılacak etkinlikler ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.”	4	1,7	11	4,6	44	18,4	86	36	94	39,3	4,07	,95
7. “ÖÜD’nde yapılması planlanan etkinlikler dersin amaçlarıyla tutarlıdır.”	1	0,4	8	3,3	24	10	92	38,5	114	47,7	4,30	,81
8. “ÖÜD’nde dersin amaçlarına uygun ölçme değerlendirme çalışmaları belirlenmiştir.”	4	1,7	8	3,3	26	10,9	90	37,7	111	46,4	4,24	,90
9. “ÖÜD’ni yürüten öğretim elemanları gerekli yeterliklere sahiptir.”	2	0,8	9	3,8	28	11,7	69	28,9	131	54,8	4,33	,89
10. “ÖÜD’nin uygulama öğretmenleri gerekli yeterliklere sahiptir.”	4	1,7	9	3,8	41	17,2	75	31,4	110	46	4,16	,95
11. “ÖÜD için seçilen okulların yöneticileri süreci destekleyici özelliklere sahiptir.”	12	5	18	7,5	38	15,9	65	27,2	106	44,4	3,98	1,17
12. “ÖÜD’ne öğretmen adayları gerekli ön bilgilere sahip olarak başlamaktadırlar.”	2	0,8	17	7,1	35	14,6	72	30,1	113	47,3	4,16	,98
13. “ÖÜD’nde <u>bir öğretmenin</u> sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.”	19	7,9	20	8,4	42	17,6	56	23,4	102	42,7	3,85	1,28
14. “ÖÜD’nde <u>bir öğretim elemanının</u> sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.”	11	4,6	16	6,7	41	17,2	57	23,8	114	47,7	4,03	1,16
15. “ÖÜD için seçilen okulların koşulları (fiziksel, öğretim kadrosu, donanım vb.) ihtiyaca cevap vermektedir.”	17	7,1	18	7,5	53	22,2	63	26,4	88	36,8	3,78	1,22
16. “ÖÜD’ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.”	33	13,8	44	18,4	50	20,9	51	21,3	61	25,5	3,26	1,38
17. “ÖÜD için hazırlanan materyallerde yer alan bilgiler/açıklamalar yeterlidir.”	16	6,7	21	8,8	47	19,7	76	31,8	79	33,1	3,76	1,20

Tablo 14 incelendiğinde anketin “Girdi” bölümünde yer alan maddelerin aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımcıların 6, 10, 12, 13, 14, 15 ve 17. maddelere “çoğunlukla katılıyorum”, 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, ve 11. maddelere ise “Tamamen Katılıyorum”, şeklinde görüş bildirdikleri

görülmektedir. Diğer maddelerden farklı olarak sadece “ÖÜD’ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.” ifadesine katılımın “Orta Derecede Katılıyorum” düzeyinde kaldığı görülmektedir. En yüksek düzeyde katılım 4.37 ile “ÖÜD’nin amaçları/kazanımları davranışa dönüştürülebilecek niteliktedir.” ifadesine olmuştur.

Tablo 4.11: Öğretmen Adaylarının Süreç Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖÜS’nde dersin etkinlikleri amaçlar doğrultusunda yürütülmektedir.”	-	-	4	1,7	25	10,5	90	37,7	120	50,2	4,36	,74
2. “ÖÜS’nde dersin etkinliklerine yeterli süre verilmektedir.”	7	2,9	13	5,4	38	15,9	88	36,8	93	38,9	4,03	1,02
3. “ÖÜS’nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.”	32	13,4	19	7,9	57	23,8	57	23,8	74	31	3,51	1,36
4. “ Öğretmen adayları ÖÜD (dersin amaçları, etkinlikler, uygulama okulları vb.) hakkında bilgilendirilmektedir.”	7	2,9	13	5,4	30	12,6	74	31	115	48,1	4,16	1,03
5. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde sınıf içinde düzenli gözlem yapmaktadırlar.”	-	-	2	0,8	24	10	64	26,8	149	62,3	4,51	,71
6. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğretmenin dersi nasıl işlediğini gözlemlemektedirler.”	1	0,4	2	0,8	18	7,5	50	20,9	168	70,3	4,60	,70
7. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama öğretmenlerinin sınıfı nasıl yönettiğini gözlemlemektedirler.”	-	-	7	2,9	10	4,2	52	21,8	170	71,1	4,61	,71
8. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama öğretmenlerinin gün boyunca neler yaptığını gözlemlemektedirler.”	1	0,4	11	4,6	24	10	55	23	148	61,9	4,41	,88
9. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğrencileri sınıf içinde ve dışında gözlemlemektedirler.”	3	1,3	5	2,1	23	9,6	50	20,9	158	66,1	4,49	,85
10. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde alanlarının öğretim programını incelemektedirler.”	-	-	7	2,9	26	10,9	59	24,7	147	61,5	4,45	,80
11. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde okulda alanlarına ilişkin kullanılan öğretim materyallerini incelemektedirler.”	1	0,4	9	3,8	31	13	80	33,5	118	49,4	4,28	,86

12. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama öğretmenlerinin hazırladığı ders planlarını incelemektedirler.”	8	3,3	13	5,4	23	9,6	71	29,7	124	51,9	4,21	1,05
13. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde ders planları hazırlamaktadırlar.”	2	0,8	6	2,5	17	7,1	49	20,5	165	69	4,54	,80
14. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde hazırladıkları ders planlarını uygulama öğretmenleri ile incelemektedirler.”	6	2,5	13	5,4	36	15,1	56	23,4	128	53,6	4,20	1,05
15. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde hazırladıkları ders planlarını öğretim elemanı ile incelemektedirler.”	9	3,8	16	6,7	24	10	60	25,1	130	54,4	4,20	1,10
16. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama öğretmenleri gözetiminde düzenli olarak ders işlemektedirler.”	2	0,8	7	2,9	17	7,1	55	23	158	66,1	4,51	,82
17. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde işledikleri dersleri uygulama öğretmenleri ile değerlendirmektedirler.”	-	-	8	3,3	20	8,4	59	24,7	152	63,6	4,49	,79
18. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğretim elemanlarının gözetiminde ders işlemektedirler.”	6	2,5	8	3,3	21	8,8	72	30,1	132	55,2	4,32	,95
19. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde işledikleri dersleri öğretim elemanları ile değerlendirmektedirler.”	5	2,1	9	3,8	29	12,1	52	21,8	144	60,3	4,34	,97
20. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde grup arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalışmaktadırlar.”	2	0,8	8	3,3	23	9,6	61	25,5	145	60,7	4,42	,86
21. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde grup arkadaşlarını ders işlerken gözlemlemektedirler.”	2	0,8	4	1,7	19	7,9	44	18,4	170	71,1	4,57	,78
22. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde işledikleri dersleri grup arkadaşlarıyla değerlendirmektedirler.”	1	0,4	6	2,5	21	8,8	60	25,1	151	63,2	4,48	,79
23. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde ders işlerken gerekli öğretim teknolojilerini kullanmaktadırlar.”	1	0,4	3	1,3	21	8,8	60	25,1	154	64,4	4,52	,74
24. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde ders işlerken farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadırlar.”	3	1,3	4	1,7	22	9,2	67	28	143	59,8	4,44	,83
25. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde işleyecekleri dersler için öğretim materyali geliştirmektedirler.”	-	-	6	2,5	20	8,4	73	30,5	140	58,6	4,45	,75
26. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğrencileri ölçme ve değerlendirmeye dönük çalışmalar (sınav sorusu	6	2,5	3	1,3	26	10,9	66	27,6	138	57,7	4,37	,91

hazırlama, sınav kâğıdı değerlendirme vb.) yapmaktadırlar.”													
27. “Uygulama öğretmenleri ÖÜS’nde öğretmenadaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.”	2	0,8	9	3,8	20	8,4	70	29,3	138	57,7	4,39	,86	
28. “ ÖÜD için gidilen okuldaki diğer öğretmenler de öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadır.”	16	6,7	16	6,7	36	15,1	59	24,7	112	46,9	3,98	1,22	
29. “ Öğretim elemanları ÖÜS’nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.”	5	2,1	11	4,6	28	11,7	57	23,8	138	57,7	4,31	,99	
30. “Okul yönetimleri ÖÜS’nde öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadır.”	14	5,9	14	5,9	29	12,1	65	27,2	117	49	4,08	1,17	
31. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde sorumlu öğretim elemanları ile düzenli iletişim kurmaktadır.”	3	1,3	7	2,9	24	10	60	25,1	145	60,7	4,41	,89	
32. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama okulunda eğitim gören öğrencilerle iyi iletişim kurmaktadır.”	-	-	1	0,4	20	8,4	63	26,4	155	64,9	4,56	,66	
33. “ Uygulama öğretmenleri ÖÜS’nde öğretmen adayları için iyi model olmaktadır.”	6	2,5	10	4,2	25	10,5	67	28	131	54,8	4,28	,98	
34. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde yararlı bir ürün dosyası hazırlamaktadırlar.”	4	1,7	6	2,5	16	6,7	63	26,4	150	62,8	4,46	,86	
35. “ ÖÜS’nde öğretmen adaylarının başarısının belirlenmesinde süreç ve ürün değerlendirmesi yapılmaktadır.”	1	0,4	3	1,3	18	7,5	63	26,4	154	64,4	4,53	,73	

Tablo 15 incelendiğinde anketin “Süreç” bölümünde yer alan maddelere genel olarak yüksek düzeyde katılımın olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımcıların 2, 3, 4, 14, 15, 28 ve 30. maddelere “Çoğunlukla Katılıyorum”, geriye kalan diğer maddelere ise “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Anketin bu bölümünde yer alan 35 maddenin aritmetik ortalamalarına bakıldığında uygulama öğretmenleri tarafından 4,61 ile en yüksek düzeyde katılım “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama öğretmenlerinin sınıfı nasıl yönettiğini gözlemlemektedirler.” ifadesine olurken en düşük katılım ise 3,51 ile “ÖÜS’nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.” ifadesine olduğu görülmektedir.

Tablo 4.12: Öğretmen Adaylarının Ürün Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeyleri

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X	SS
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1. “ÖUD ile öğretmen adayları kendi alanlarını daha yakından tanıdılar.”	1	0,4	2	0,8	9	3,8	44	18,4	183	76,6	4,70	,62
2. “ÖUD ile öğretmen adayları kendi alanlarının önemini daha iyi anladılar.”	1	0,4	1	0,4	11	4,6	42	17,6	184	77	4,70	,61
3. “ÖUD ile öğretmen adayları okulda uygulanan öğretim program(lar)ını daha yakından tanıdılar.”	-	-	3	1,3	15	6,3	48	20,1	173	72,4	4,64	,66
4. “ÖUD ile öğretmen adaylarının ders planı hazırlama/dersi planlama becerileri gelişti.”	2	0,8	4	1,7	17	7,1	50	20,9	166	69,5	4,56	,77
5. “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin bireysel farklılıklarını tanıma becerileri gelişti.”	2	0,8	1	0,4	10	4,2	50	20,9	176	73,6	4,66	,66
6. “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin hazırbulunuşluklarını belirleme becerileri gelişti.”	1	0,4	2	0,8	10	4,2	63	26,4	163	68,2	4,61	,65
7. “ÖUD ile öğretmen adaylarının derse daha etkili başlama becerileri gelişti.”	-	-	2	0,8	13	5,4	59	24,7	165	69	4,62	,63
8. “ÖUD ile öğretmen adaylarının farklı öğretim yöntemve tekniklerini etkili kullanma becerileri gelişti.”	3	1,3	3	1,3	12	5	55	23	166	69,5	4,58	,76
9. “ÖUD ile öğretmen adaylarının ders işlerken öğretim teknolojilerini kullanma becerileri gelişti.”	-	-	2	0,8	12	5	48	20,1	177	74,1	4,67	,61
10. “ÖUD ile öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerileri gelişti.”	1	0,4	5	2,1	8	3,3	54	22,6	171	71,5	4,63	,69
11. “ÖUD ile öğretmen adaylarının ders işlerken zamanı verimli kullanma/zaman yönetimi becerileri gelişti.”	1	0,4	1	0,4	22	9,2	54	22,6	161	67,4	4,56	,71
12. “ÖUD ile öğretmen adaylarının sınıfta ortaya çıkan sorunları çözme becerileri gelişti.”	-	-	3	1,3	21	8,8	60	25,1	155	64,9	4,54	,71
13. “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme becerileri gelişti.”	-	-	6	2,5	16	6,7	68	28,5	149	62,3	4,51	,73
14. “ÖUD ile öğretmen adaylarının derste kullanılması gereken materyalleri hazırlama becerileri gelişti.”	-	-	3	1,3	22	9,2	60	25,1	154	64,4	4,53	,71
15. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerle etkili iletişim kurma becerileri gelişti.”	-	-	2	0,8	13	5,4	60	25,1	164	68,6	4,62	,63

16. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerin aktif katılımını sağlama becerileri gelişti.”	-	-	3	1,3	16	6,7	48	20,1	172	72	4,63	,67
17. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere etkili dönüt/düzeltilme verme becerileri gelişti.”	-	-	3	1,3	15	6,3	55	23	166	69,5	4,61	,66
18. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere pekiştirme verme becerileri gelişti.”	-	-	4	1,7	17	7,1	64	26,8	154	64,4	4,54	,70
19. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencileri derse güdüleme becerileri gelişti.”	1	0,4	3	1,3	18	7,5	58	24,3	159	66,5	4,55	,72
20. “ÖUD ile öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilgili özel öğretim yöntemlerini kullanma becerileri gelişti.”	1	0,4	3	1,3	21	8,8	62	25,9	152	63,6	4,51	,74
21. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere yönerge verme/açıklama yapma becerileri gelişti.”	-	-	-	-	12	5	66	27,6	161	67,4	4,62	,58
22. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutum geliştirmelerini sağladı.”	1	0,4	2	0,8	12	5	61	25,5	163	68,2	4,60	,66
23. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımlarına yardımcı oldu.”	-	-	1	0,4	11	4,6	49	20,5	178	74,5	4,69	,58

Tablo 16 incelendiğinde uygulama öğretmenlerinin anketin “Ürün” bölümünde yer alan maddelerin tamamına “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdiği görülmektedir. Bu bölümde yer alan maddelerin aritmetik ortalamalarına bakıldığında 4.70 ile en yüksek düzeyde katılımın “ÖUD ile öğretmen adayları kendi alanlarını daha yakından tanıdılar” ve “ÖUD ile öğretmen adayları kendi alanlarının önemini daha iyi anladılar.” ifadelerine olurken en düşük katılımın ise 4.51 ile “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme becerileri gelişti.” ve “ÖUD ile öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilgili özel öğretim yöntemlerini kullanma becerileri gelişti.” ifadelerine olduğu görülmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu aşamada Öğretmenlik Uygulaması dersinin değerlendirilmesine ilişkin uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adaylarından elde edilen veriler, bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Tablo 4.13: Uygulama Öğretim Elemanı (UÖE), Uygulama Öğretmeni (UÖ) ve Öğretmen Adaylarının (ÖA) Bağlam Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeylerinin Karşılaştırılması

Maddeler	Paydaşlar	X	SS
1. “ÖUD tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir.”	UÖE	5,00	,00
	UÖ	4,90	,38
	ÖA	4,82	,59
2. “ÖUD öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki kuramsal dersleri destekleyici bir derstir.”	UÖE	4,95	,22
	UÖ	4,88	,46
	ÖA	4,70	,67
3. “ÖUD öğretmen adaylarının öğrendiklerini okul ortamında uygulama fırsatı veren bir derstir.”	UÖE	5,00	,00
	UÖ	4,93	,35
	ÖA	4,69	,71
4. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretme öğrenme süreci ile ilgili becerilerini geliştirmek için önemli bir derstir.”	UÖE	5,00	,00
	UÖ	4,88	,40
	ÖA	4,78	,63
5. “ÖUD öğretmen yetiştirme politikası içerisinde önemli bir yere sahiptir.”	UÖE	4,90	,31
	UÖ	4,80	,65
	ÖA	4,73	,62
6. “ÖUD’nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.”	UÖE	3,05	1,39
	UÖ	4,00	1,04
	ÖA	3,15	1,48
7. “ÖUD için ayrılan toplam süre dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterlidir.”	UÖE	3,60	1,23
	UÖ	4,13	1,04
	ÖA	3,72	1,23
8. “ÖUD’nin sağlam bir felsefi temeli bulunmaktadır.”	UÖE	4,00	1,03
	UÖ	4,45	,78
	ÖA	3,92	,98
9. ÖUD’nin fakülte ve okul iş birliğindeki paydaşlarının görev ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.”	UÖE	4,25	,85
	UÖ	4,58	,81
	ÖA	4,28	,80
10. “ÖUD’nin öğretme-öğrenme sürecinin yürütülme ilkeleri açıkça tanımlanmıştır.”	UÖE	4,05	,83
	UÖ	4,50	,75
	ÖA	4,33	,78
11. “ÖUD’nin değerlendirme sürecine ilişkin yeterli açıklama vardır.”	UÖE	4,05	,89
	UÖ	4,63	,70
	ÖA	4,17	,93
12. “ÖUD programında geliştirilmesi amaçlanan beceriler (dersi planlama, sınıf yönetimi vb.) iyi dengelenmiştir.”	UÖE	3,85	,88
	UÖ	4,53	,75
	ÖA	4,18	,88
13. “ÖUD’nin verimli olması için uygulama okullarında gerekli koşullar mevcuttur.”	UÖE	3,60	,68
	UÖ	4,35	,80
	ÖA	3,87	1,21

Tablo 17’de katılımcıların bağlam bölümündeki ifadelerle katılım düzeyleri incelendiğinde genel olarak yüksek düzeyde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu bölümde katılımcı

gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında bütün katılımcıların “ÖUD için ayrılan toplam süre dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterlidir.” ifadesine “çoğunlukla katılıyorum”; 1, 2, 3, 4, 5 ve 9. maddelere ise “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bağlam bölümünde yer alan 8, 11, 12 ve 13. maddelere ait katılım düzeylerinin aritmetik ortalamaları incelendiğinde uygulama öğretmenleri “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken uygulama öğretim elemanları ve öğretmen adayları “çoğunlukla katılıyorum” görüşünü bildirmişlerdir. “ÖUD’nin öğretme-öğrenme sürecinin yürütülme ilkeleri açıkça tanımlanmıştır.” ifadesine ise uygulama öğretim elemanları “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Son olarak, bağlam bölümünde bütün katılımcı gruplarının maddeler arasında en düşük seviyede katıldıkları “ÖUD’nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.” ifadesine uygulama öğretim elemanları ve öğretmen adayları “orta derecede katılıyorum”, uygulama öğretmenleri ise “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 4.14: Uygulama Öğretim Elemanı (UÖE), Uygulama Öğretmeni (UÖ) ve Öğretmen Adaylarının (ÖA) Girdi Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeylerinin Karşılaştırılması

Maddeler	Paydaşlar	X	SS
1. “ÖUD’nin amaçları/kazanımları açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmıştır.”	UÖE	4,20	,70
	UÖ	4,60	,71
	ÖA	4,35	,80
2. “ÖUD’nin amaçları/kazanımları öğretmen adaylarının yetiştirme gereksinimlerine cevap vermektedir.”	UÖE	4,05	,69
	UÖ	4,50	,68
	ÖA	4,31	,81
3. “ÖUD’nin amaçları/kazanımları davranışa dönüştürülebilecek niteliktedir.”	UÖE	4,05	,69
	UÖ	4,43	,68
	ÖA	4,37	,79
4. “ÖUD’nin içeriği amaçlara uygun olarak hazırlanmıştır.”	UÖE	4,05	,69
	UÖ	4,55	,64
	ÖA	4,33	,83
5. “ÖUD’nin içeriği öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını karşılamada yeterlidir.”	UÖE	3,90	,85
	UÖ	4,33	,80
	ÖA	3,87	1,08
6. “ÖUD kapsamında yapılacak etkinlikler ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.”	UÖE	3,95	,94
	UÖ	4,45	,71
	ÖA	4,07	,95
7. “ÖUD’nde yapılması planlanan etkinlikler dersin amaçlarıyla tutarlıdır.”	UÖE	4,10	,79
	UÖ	4,53	,68
	ÖA	4,30	,81
8. “ÖUD’nde dersin amaçlarına uygun ölçme değerlendirme çalışmaları belirlenmiştir.”	UÖE	3,90	,85
	UÖ	4,58	,68
	ÖA	4,24	,90
9. “ÖUD’ni yürüten öğretim elemanları gerekli yeterliklere sahiptir.”	UÖE	3,95	,89
	UÖ	4,60	,74
	ÖA	4,33	,89
10. “ÖUD’nin uygulama öğretmenleri gerekli yeterliklere sahiptir.”	UÖE	3,80	,83
	UÖ	4,65	,66

	ÖA	4,16	,95
11. “ÖUD için seçilen okulların yöneticileri süreci destekleyici özelliklere sahiptir.”	UÖE	3,70	,92
	UÖ	4,58	,64
	ÖA	3,98	1,17
12. “ÖUD’ne öğretmen adayları gerekli ön bilgilere sahip olarak başlamaktadırlar.”	UÖE	4,05	,83
	UÖ	4,18	,93
	ÖA	4,16	,98
13. “ÖUD’nde <u>bir öğretmenin</u> sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.”	UÖE	3,65	1,39
	UÖ	4,78	1,29
	ÖA	3,85	1,28
14. “ÖUD’nde <u>bir öğretim elemanının</u> sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.”	UÖE	3,50	1,15
	UÖ	3,83	1,01
	ÖA	4,03	1,16
15. “ÖUD için seçilen okulların koşulları (fiziksel, öğretim kadrosu, donanım vb.) ihtiyaca cevap vermektedir.”	UÖE	3,65	,81
	UÖ	4,23	,80
	ÖA	3,78	1,22
16. “ÖUD’ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.”	UÖE	3,45	1,05
	UÖ	3,83	1,15
	ÖA	3,26	1,38
17. “ÖUD için hazırlanan materyallerde yer alan bilgiler/açıklamalar yeterlidir.”	UÖE	3,85	,81
	UÖ	4,08	,97
	ÖA	3,76	1,20

Tablo 18 incelendiğinde girdi bölümündeki maddelere katılım düzeylerinin aritmetik ortalamaları karşılaştırıldığında bütün paydaşların 12, 14 ve 17. maddelere “çoğunlukla katılıyorum” şeklinde görüş bildirdiği görülmektedir. 1, 2, 3, 4, 7, 8 ve 9. maddelere uygulama öğretim elemanları “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. 5, 6, 10, 11, 13 ve 15. maddelere ise öğretim elemanları ve öğretmen adayları “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken uygulama öğretmenleri “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Son olarak “ÖUD’ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.” ifadesine öğretim elemanları ve uygulama öğretmenleri “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken öğretmen adayları ise “orta derecede katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 4.15: Uygulama Öğretim Elemanı (UÖE), Uygulama Öğretmeni (UÖ) ve Öğretmen Adaylarının (ÖA) Süreç Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeylerinin Karşılaştırılması

Maddeler	Paydaşlar	X	SS
1. “ÖUS’nde dersin etkinlikleri amaçlar doğrultusunda yürütülmektedir.”	UÖE	4,20	,62
	UÖ	4,63	,70
	ÖA	4,36	,74
2. “ÖUS’nde dersin etkinliklerine yeterli süre verilmektedir.”	UÖE	4,05	,83
	UÖ	4,28	,78
	ÖA	4,03	1,02
3. “ÖUS’nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.”	UÖE	3,45	1,10
	UÖ	4,03	1,10
	ÖA	3,51	1,36
4. “ Öğretmen adayları ÖUD (dersin amaçları, etkinlikler, uygulama okulları	UÖE	4,25	,85

vb.) hakkında bilgilendirilmektedir.”	UÖ	4,43	,78
	ÖA	4,16	1,03
5. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde <u>sınıf içinde</u> düzenli gözlem yapmaktadırlar.”	UÖE	4,50	,61
	UÖ	4,55	,75
	ÖA	4,51	,71
6. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde öğretmenin dersi nasılişlediğini gözlemlemektedirler.”	UÖE	4,55	,51
	UÖ	4,73	,55
	ÖA	4,60	,70
7. “Öğretmen adayları ÖUS’nde uygulama öğretmenlerinin sınıfı nasıl yönettiğini gözlemlemektedirler.”	UÖE	4,50	,51
	UÖ	4,73	,60
	ÖA	4,61	,71
8. “Öğretmen adayları ÖUS’nde uygulama öğretmenlerinin gün boyunca neler yaptığını gözlemlemektedirler.”	UÖE	4,50	,51
	UÖ	4,65	,62
	ÖA	4,41	,88
9. “Öğretmen adayları ÖUS’nde öğrencileri sınıf içinde ve dışında gözlemlemektedirler.”	UÖE	4,30	,73
	UÖ	4,63	,63
	ÖA	4,49	,85
10. “Öğretmen adayları ÖUS’nde alanlarının öğretimprogramını incelemektedirler.”	UÖE	4,25	,79
	UÖ	4,33	,89
	ÖA	4,45	,80
11. “Öğretmen adayları ÖUS’nde okulda alanlarına ilişkin kullanılan öğretim materyallerini incelemektedirler.”	UÖE	4,30	,66
	UÖ	4,20	,97
	ÖA	4,28	,86
12. “Öğretmen adayları ÖUS’nde uygulama öğretmenlerinin hazırladığı ders planlarını incelemektedirler.”	UÖE	4,30	,66
	UÖ	4,30	1,02
	ÖA	4,21	1,05
13. “Öğretmen adayları ÖUS’nde ders planlarıhazırlamaktadırlar.”	UÖE	4,40	,82
	UÖ	4,43	,93
	ÖA	4,54	,80
14. “Öğretmen adayları ÖUS’nde hazırladıkları dersplanlarını uygulama öğretmenleri ile incelemektedirler.”	UÖE	4,20	,70
	UÖ	4,30	1,02
	ÖA	4,20	1,05
15. “Öğretmen adayları ÖUS’nde hazırladıkları ders planlarını öğretim elemanı ile incelemektedirler.”	UÖE	4,20	,83
	UÖ	4,20	,97
	ÖA	4,20	1,10
16. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde uygulama öğretmenleri gözetiminde düzenli olarak ders işlemektedirler.”	UÖE	4,50	,61
	UÖ	4,78	,58
	ÖA	4,51	,82
17. “Öğretmen adayları ÖUS’nde işledikleri dersleri uygulama öğretmenleri ile değerlendirmektedirler.”	UÖE	4,30	,80
	UÖ	4,60	,74
	ÖA	4,49	,79
18. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde öğretim elemanlarının gözetiminde ders işlemektedirler.”	UÖE	4,25	,91
	UÖ	4,25	1,08
	ÖA	4,32	,95
19. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde işledikleri dersleri öğretim elemanları ile değerlendirmektedirler.”	UÖE	4,50	,61
	UÖ	4,25	,95
	ÖA	4,34	,97
20. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde grup arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalışmaktadırlar.”	UÖE	4,40	,68
	UÖ	4,53	,85
	ÖA	4,42	,86
21. “Öğretmen adayları ÖUS’nde grup arkadaşlarını ders işlerken gözlemlemektedirler.”	UÖE	4,50	,69
	UÖ	4,70	,76
	ÖA	4,57	,78
22. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde işledikleri dersleri grup arkadaşlarıyla değerlendirmektedirler.”	UÖE	4,00	,97
	UÖ	4,55	,81
	ÖA	4,48	,79
23. “ Öğretmen adayları ÖUS’nde ders işlerken gerekli öğretim teknolojilerini kullanmaktadırlar.”	UÖE	4,10	,85
	UÖ	4,60	,84

	ÖA	4,52	,74
24. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde ders işlerken farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadırlar.”	UÖE	3,90	,85
	UÖ	4,40	,90
	ÖA	4,44	,83
25. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde işleyecekleri dersler için öğretim materyali geliştirmektedirler.”	UÖE	3,70	,86
	UÖ	4,30	,94
	ÖA	4,45	,75
26. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğrencileri ölçme ve değerlendirmeye dönük çalışmalar (sınav sorusu hazırlama, sınav kâğıdı değerlendirme vb.) yapmaktadırlar.”	UÖE	3,70	,98
	UÖ	4,18	,98
	ÖA	4,37	,91
27. “Uygulama öğretmenleri ÖÜS’nde öğretmenadaylarına sürekli yardımcı olmaktadırlar.”	UÖE	4,30	,57
	UÖ	4,85	,43
	ÖA	4,39	,86
28. “ ÖÜD için gidilen okuldaki diğer öğretmenler de öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadırlar.”	UÖE	3,55	,76
	UÖ	4,53	,75
	ÖA	3,98	1,22
29. “ Öğretim elemanları ÖÜS’nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadırlar.”	UÖE	4,25	,72
	UÖ	4,58	,55
	ÖA	4,31	,99
30. “ Okul yönetimleri ÖÜS’nde öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadırlar.”	UÖE	4,00	,73
	UÖ	4,60	,67
	ÖA	4,08	1,17
31. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde sorumlu öğretim elemanları ile düzenli iletişim kurmaktadırlar.”	UÖE	4,50	,61
	UÖ	4,45	,78
	ÖA	4,41	,89
32. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde uygulama okulunda eğitim gören öğrencilerle iyi iletişim kurmaktadırlar.”	UÖE	4,35	,67
	UÖ	4,68	,62
	ÖA	4,56	,66
33. “ Uygulama öğretmenleri ÖÜS’nde öğretmen adayları için iyi model olmaktadırlar.”	UÖE	4,30	,57
	UÖ	4,75	,44
	ÖA	4,28	,98
34. “ Öğretmen adayları ÖÜS’nde yararlı bir ürün dosyası hazırlamaktadırlar.”	UÖE	4,35	,75
	UÖ	4,40	,90
	ÖA	4,46	,86
35. “ ÖÜS’nde öğretmen adaylarının başarısının belirlenmesinde süreç ve ürün değerlendirmesi yapılmaktadır.”	UÖE	4,35	,59
	UÖ	4,58	,68
	ÖA	4,53	,73

Tablo 19 incelendiğinde süreç bölümündeki maddelere katılım düzeylerinin aritmetik ortalamaları karşılaştırıldığında bütün paydaşların 3. maddeye “çoğunlukla katılıyorum”, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 27, 29, 31, 32, 33, 34 ve 35. maddelere ise “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirdiği görülmektedir. 1, 22, 23, 24 ve 25. maddelere uygulama öğretim elemanları “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. 2, 14, 28, ve 30. maddelere ise öğretim elemanları ve öğretmen adayları “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken uygulama öğretmenleri “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. “Öğretmen adayları ÖÜD (dersin amaçları, etkinlikler, uygulama okulları vb.) hakkında bilgilendirilmektedir.” ifadesine öğretim elemanı ve uygulama öğretmenleri “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş

bildirirken öğretmen adayları “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmiştir. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde okulda alanlarına ilişkin kullanılan öğretim materyallerini incelemektedirler.” İfadesine öğretim elemanları ve öğretmen adayları “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken uygulama öğretmenleri “çoğunlukla katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. “Öğretmen adayları ÖÜS’nde öğrencileri ölçme ve değerlendirmeye dönük çalışmalar (sınav sorusu hazırlama, sınav kâğıdı değerlendirme vb.) yapmaktadırlar.” ifadesine ise öğretim elemanları ve uygulama öğretmenleri “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken öğretmen adayları “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 4.16: Uygulama Öğretim Elemanı (UÖE), Uygulama Öğretmeni (UÖ) ve Öğretmen Adaylarının (ÖA) Ürün Boyutuna İlişkin İfadelere Katılım Düzeylerinin Karşılaştırılması

Maddeler	Paydaşlar	X	SS
1. “ÖÜD ile öğretmen adayları kendi alanlarını daha yakından tanıdılar.”	UÖE	4,60	,50
	UÖ	4,78	,53
	ÖA	4,70	,62
2. “ÖÜD ile öğretmen adayları kendi alanlarının önemini daha iyi anladılar.”	UÖE	4,60	,50
	UÖ	4,75	,59
	ÖA	4,70	,61
3. “ÖÜD ile öğretmen adayları okulda uygulanan öğretim program(lar)ını daha yakından tanıdılar.”	UÖE	4,55	,60
	UÖ	4,78	,53
	ÖA	4,64	,66
4. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders planı hazırlama/dersi planlama becerileri gelişti.”	UÖE	4,50	,61
	UÖ	4,65	,62
	ÖA	4,56	,77
5. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin bireysel farklılıklarını tanıma becerileri gelişti.”	UÖE	4,35	,75
	UÖ	4,68	,73
	ÖA	4,66	,66
6. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin hazırbulunuşluklarını belirleme becerileri gelişti.”	UÖE	4,30	,73
	UÖ	4,60	,74
	ÖA	4,61	,65
7. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının derse daha etkili başlama becerileri gelişti.”	UÖE	4,45	,60
	UÖ	4,83	,55
	ÖA	4,62	,63
8. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının farklı öğretim yöntem ve tekniklerini etkili kullanma becerileri gelişti.”	UÖE	4,45	,51
	UÖ	4,75	,54
	ÖA	4,58	,76
9. ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders işlerken öğretim teknolojilerini kullanma becerileri gelişti.	UÖE	4,40	,50
	UÖ	4,80	,52
	ÖA	4,67	,61
10. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerileri gelişti.”	UÖE	4,50	,61
	UÖ	4,78	,53
	ÖA	4,63	,69
11. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders işlerken zamanı verimli kullanma/zaman yönetimi becerileri gelişti.”	UÖE	4,40	,50
	UÖ	4,63	,63
	ÖA	4,56	,71
12. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının sınıfta ortaya çıkan sorunları çözme becerileri gelişti.”	UÖE	4,40	,60
	UÖ	4,63	,63
	ÖA	4,54	,71
13. “ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme	UÖE	4,05	,89

becerileri gelişti.”	UÖ	4,53	,64
	ÖA	4,51	,73
14. “ÖUD ile öğretmen adaylarının derste kullanılması gereken materyalleri hazırlama becerileri gelişti.”	UÖE	4,35	,81
	UÖ	4,60	,67
	ÖA	4,53	,71
15. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerle etkili iletişim kurma becerileri gelişti.”	UÖE	4,45	,60
	UÖ	4,68	,57
	ÖA	4,62	,63
16. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerin aktif katılımını sağlama becerileri gelişti.”	UÖE	4,50	,51
	UÖ	4,80	,52
	ÖA	4,63	,67
17. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere etkili dönüt/düzeltme verme becerileri gelişti.”	UÖE	4,40	,60
	UÖ	4,63	,63
	ÖA	4,61	,66
18. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere pekiştireç verme becerileri gelişti.”	UÖE	4,40	,60
	UÖ	4,60	,59
	ÖA	4,54	,70
19. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerkenöğrencileri derse güdüleme becerileri gelişti.”	UÖE	4,30	,73
	UÖ	4,63	,63
	ÖA	4,55	,72
20. “ÖUD ile öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilgili özel öğretim yöntemlerini kullanma becerileri gelişti.”	UÖE	4,35	,67
	UÖ	4,55	,68
	ÖA	4,51	,74
21. “ÖUD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere yönerge verme/açıklama yapma becerilerigelişti.”	UÖE	4,25	,64
	UÖ	4,68	,57
	ÖA	4,62	,58
22. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğineyönelik daha olumlu tutum geliştirmelerini sağladı.”	UÖE	4,45	,51
	UÖ	4,75	,54
	ÖA	4,60	,66
23. “ÖUD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinidaha iyi tanımlarına yardımcı oldu.”	UÖE	4,70	,47
	UÖ	4,78	,53
	ÖA	4,69	,58

Tablo 19 incelendiğinde ürün bölümündeki maddelere katılım düzeylerinin aritmetik ortalamaları karşılaştırıldığında “ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme becerileri gelişti.” ifadesine uygulama öğretim elemanları “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu ifade dışında kalan maddelere bütün paydaş gruplarındaki katılımcılar “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

5. SONUÇLAR ve TARTIŞMA

5.1. Bağlam Bölümüne İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Anketin bağlam bölümüne ilişkin elde edilen bulgulardan yola çıkıldığında uygulama öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları; Öğretmenlik Uygulaması Dersi'nin bütün öğretmenlik programlarında olması gerektiği, meslek bilgisi kuramsal derslerini desteklediği, öğretmen adaylarının teorik bilgilerini pratiğe dökme fırsatı vermesinin yanı sıra mesleki becerilerini geliştirdiği ve ders kapsamında bütün paydaşların görev ve sorumluluklarının detaylı bir şekilde tanımlandığına ilişkin maddelere “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir.

Alanyazında Öğretmenlik Uygulaması dersinin paydaşlar tarafından değerlendirildiği bazı çalışmalarla bu sonuçlar benzerlik göstermektedir (Özay Köse, 2014; Aslan, 2015; Caner, 2018). Ancak bu çalışmalarda dahil olmak üzere paydaşların görev ve sorumluluklarının yeterince farkında olmadıklarına yönelik bulguların mevcut olduğu çalışmalara da rastlanmaktadır (Seçkin, 2005; Yıldırım Yakar vd., 2021) Bu sorunu bulgulayan birçok çalışmada bunun sebebi olarak özellikle fakülte-okul iş birliğinin yeterince sağlanamadığına vurgu yapılmıştır (Seçer vd., 2010; Arkün Kocadere ve Aşkar, 2013; Özönay Böcük, 2014; Ayvacı vd., 2019). Sadece akredite edilen programlardan verilerin toplandığı bu araştırmada, bütün paydaşların özellikle görev ve sorumluluklara yönelik farkındalığının yüksek olması, fakülte-okul iş birliği standart alanı noktasında akreditasyon süreçlerinin amacına hizmet ettiğini göstermektedir.

Ayrıca bütün paydaşlar dersin amaçlarına ulaşabilmesi için ayrılan toplam sürenin yeterli olduğu görüşüne ise “çoğunlukla” katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin bağlam bölümünde yer alan çoğu ifadeye tamamen katılan paydaşların bu maddede katılım düzeylerindeki düşüşün nedeni dersin amaç ve hedeflerini gerçekleştirmek için ayrılan sürenin tam olarak yeterli olmadığını düşünmeleri olabilir. Uzun (2021), öğretmenlik uygulaması dersini paydaş görüşlerine göre incelediği çalışmasında, derse ayrılan sürenin yeterli olup olmadığına ilişkin çeşitli sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmaya katılan öğretim elemanı ve öğretmen adaylarının bir kısmı derse ayrılan süreyi yetersiz bulurken öğretmen adaylarının bir kısmı ise ders yoğunluğu ve KPSS'ye hazırlanmaları nedeniyle bu süreyi yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde uygulama öğretmenleri de uygulama dersi

dışında da sorumluluklarının olduğunu öne sürerek dersin süresinin yeterli olduğunu bildirmişlerdir. Akgül vd. (2021)'nin araştırmasında ise uygulama öğretmeni ve öğretim elemanları uygulama süresini az bulurken öğretmen adayları, ayrılan sürenin uzun olması nedeniyle iş yükü getirdiğini belirtmişlerdir.

Uygulama öğretmenleri, ÖUD'nin sağlam bir felsefi temele sahip olduğu, değerlendirme süreçlerinin yeterince açıklandığı, öğretmen adaylarına kazandırması gereken becerilerin dengeli olduğu ve verimliliği için uygulama okullarının gerekli koşullara sahip olduğu görüşlerine “tamamen” katıldıklarını belirtirken uygulama öğretim elemanı ve öğretmen adayları bu görüşlere “çoğunlukla” katıldıklarını belirtmişlerdir. Güngör (2018), Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının ÖUD sürecine yönelik takip ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin görüşlerini aldığı araştırmasında, değerlendirme yönetiminin yetersiz ve amaca uygun olmadığı, bunun yanında uygulama öğretmeni ve öğretim elemanlarının değerlendirme sürecinde belli bir standarda göre hareket etmediği tespit edilmiştir. Bu durumun bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmediği görülmektedir. Yine bu araştırma sonuçlarından farklı olarak birçok çalışmada uygulama okullarının gerekli fiziki koşullara sahip olmadığı bulgulanmıştır (Seçkin, 2005; Yeşilyurt ve Semerci, 2011; Yılmaz ve Kab, 2013; Aslan ve Sağlam, 2018). Bu sonuçlara karşılık Caner (2018)'in çalışmasında ise okulun fiziki şartlarının özellikle öğretim elemanları tarafından uygun bulunduğu tespit edilmiştir.

“ÖUD'nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.” maddesi ise bütün paydaşların diğer maddelere göre en düşük düzeyde katıldıklarını belirttiği ifade olmuştur. Alanyazın incelendiğinde yapılan çalışmalarda benzer sonuçların ortaya koyulduğu görülmektedir (Akpınar vd., 2012; Yılmaz ve Kab, 2013; Aslan, 2015; Caner, 2018). Yapılan bu çalışmalarda paydaşlar, öğretmen adaylarının ders yoğunluğu ve atanabilmek için girdikleri KPSS'ye hazırlanmaları gibi nedenlerle uygulama dersine yeterince odaklanamadıklarını belirtmişlerdir. Bunun dışında alanyazında çeşitli nedenlerle ÖUD'nin son sınıfa sıkıştırılmaması gerektiğine ilişkin bulgulara rastlanmaktadır (Eraslan, 2009; Yeşilyurt, 2010; Atmış, 2013).

Bu sonuçlar, “EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları Kılavuzu, Sürüm 1.1”de yer alan “Fakülte-Okul İşbirliği” standart alanına göre değerlendirildiğinde özellikle başlangıç ve süreç standartlarıyla ilişkili olduğu görülmektedir. Paydaşların bağlam bölümünde verdiği yanıtlardan yola çıkarak bu standart alanında yer alan “4.1.1. Uygulama

okullarındaki/kurumlarındaki çalışmalara ilişkin yönetsel düzenleme ve belgelerin bulunması” ve “4.2.1. Fakülte, İl Millî Eğitim Müdürlüğü, uygulama koordinatörleri, uygulama öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğrencileri arasında yeterli iş birliğinin olması” alt standart alanlarının bazı göstergelerine uygun olarak; uygulama koordinatörlerinin gerekli yönetsel düzenlemeleri yaptığı, fakülte-okul iş birliği kapsamında paydaşlara görev ve sorumluluklarının bildirildiği, öğretmen adaylarının gerçekleştirilen yönetsel düzenlemelerin farkında olduğu ve paydaşların öğretmen adaylarının gelişmeleri için uygulama okullarında olanak sağladığı anlaşılmaktadır.

5.2. Girdi Bölümüne İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Anketin girdi bölümüne ilişkin verilen yanıtlardan yola çıkıldığında uygulama öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları; ÖÜD’ne başlamak için adayların yeterli ön bilgilere sahip olduğu, bir öğretim elemanı başına düşen öğretmen aday sayısının uygun olduğu ve ders için hazırlanan materyallerdeki bilgi ve açıklamaların yeterli olduğu görüşüne “çoğunlukla” katıldıklarını belirtmişlerdir.

ÖÜD paydaşlarıyla görüşme yaptığı araştırmasında Caner (2018), öğretmen adaylarının derse başlamadan önce bilişsel ve duyuşsal açıdan hazırbulunuşluklarının yüksek olduğu konusunda bütün paydaşların hemfikir olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç, bu araştırmada ortaya koyulan adayların yeterli ön bilgilere sahip bir şekilde derse başladığına ilişkin bulgularla paralellik göstermektedir. Öte yandan alanyazında bu sonuçlarla örtüşmeyen çalışmalara daha sık rastlanılmaktadır (Akpınar vd., 2012; Erden ve Arabacı, 2012; Aslan ve Sağlam, 2018). Bu sonuçların dışında Gündoğdu vd. (2018) tarafından öğretmen adaylarının uygulama dersleri için yeterliklerinin araştırıldığı çalışmada, adayların meslek, alan ve genel kültür bilgileri yeterli olsa da materyal ve ders planı hazırlama konularında yetersiz oldukları tespit edilmiştir. Alanyazında gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde bu araştırma sonuçlarının aksine öğretim elemanı başına düşen öğretmen aday sayısının fazla olduğu ve bunun azaltılması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır (Yapıcı ve Yapıcı, 2004; Dursun ve Kuzu, 2008, Alaz ve Konur, 2009; Güzel vd.,2010; Arkün Kocadere ve Aşkar, 2013; Yıldırım Yakar vd., 2021). Bu durumun ortaya çıkmasında bu araştırmanın verilerinin akredite edilen programlardan toplanmasından daha ziyade, verilerin toplandığı 2021 yılında MEB-YÖK iş birliği ile güncellenen yönerge doğrultusunda öğretim elemanı başına düşen öğretmen aday sayısının 12 ile sınırlandırılmış

olmasının etkili olduğu düşünölmektedir. Aslan (2015)'ın ders için hazırlanan materyallerdeki bilgi ve açıklamaların öğretmen adayları tarafından yeterli bulunmadığı çalışmasında, ÖUD'nin amacı, önemi, yapılacak çalışmaların listesi, paydaşların görev ve sorumlulukları gibi konuları içeren kapsamlı bir yönergeye ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir. Her ne kadar YÖK tarafından bu süreçleri içeren bir yönerge yayımlanmış olsa da bunların paydaşlara aktarılamaması önemli bir sorundur. Akredite edilen Sosyal Bilgiler öğretmenliği programlarında ise bu konudaki sorunların büyük ölçüde aşıldığı görölmektedir.

Ayrıca uygulama öğretim elemanları, ÖUD amaç ve kazanımlarının açıkça tanımlandığı ve öğretmen adaylarının yetişmesi için gerekli nitelikleri taşıdığı, bu amaçların dersin içeriğine uygun olarak hazırlandığı ve davranışa dönüştürölebilecek nitelikte olduğu, derste yapılması planlanan etkinliklerin ve ölçme değerlendirme çalışmalarının dersin amaçlarına uygun olduğu, uygulama öğretim elemanlarının dersi yürötmek için gereken yeterliklere sahip olduğu görüşlerine “çoğunlukla” katıldıklarını belirtirken uygulama öğretmeni ve öğretmen adayları “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmanın girdi boyutunda yer alan bu sonuçlarla, ÖUD'nin CIPP modeline uygun olarak paydaşlar tarafından değerlendirildiği az sayıdaki çalışmaların bulgularının örtüşmediği görölmektedir (Aslan, 2015; Aslan ve Sağlam, 2018; Caner, 2018). Ayrıca Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programı özelinde Petek (2014) tarafından yapılan araştırmada, ÖUD'nin öğretmen adaylarına öğretmenlik yeterliklerini kazandırmada yetersiz kaldığı ortaya çıkmıştır. Aynı araştırmada bu durumun sebebi olarak uygulama öğretim elemanları ve öğretmenlerinin beklentileri karşılayamaması olduğu belirtilmiştir. Bu araştırma dışında alanyazın incelendiğinde, uygulama öğretim elemanlarının ÖUD için gerekli yeterliklere sahip olmadığı bulgusunu destekleyen başka araştırmalara da rastlanılmaktadır (Seçkin, 2005; Yılmaz, 2011; Topkaya vd., 2012). Yıldız (2012) ise araştırmasında, ÖUD'nin mesleki yeterlikleri kazandırmada yeterli olduğunu ancak uygulama öğretim elemanı ve öğretmenlerinin adaylara rehberlik etme konusunda yetersiz olduklarını bulgulamıştır. Son olarak öğretim elemanlarının diğeri paydaşlara kıyasla yeterlikleri konusunda daha az iyimser olmalarının nedeni, ankete katılan öğretim elemanlarının yarısının süreçle ilgili herhangi bir seminere katılmaması olarak belirtilebilir.

Uygulama öğretmenleri, ÖUD içeriğinin öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte olduğu, ders kapsamında planlanan etkinliklerin detaylı bir şekilde tanımlandığı, uygulama öğretmenlerinin adaylara rehberlik edebilecek yeterlikte olduğu, uygulama okulu

yöneticilerinin süreci destekleyici özelliklere sahip olduğu, uygulama öğretmeni başına düşen öğretmen adayı sayısının uygun olduğu ve uygulama için seçilen okulların koşullarının ihtiyaca cevap verdiği görüşlerine “tamamen” katılırken uygulama öğretim elemanı ve öğretmen adayları “çoğunlukla” katıldıklarını belirtmişlerdir. Uygulama okulu atmosferinde sürecin sağlıklı yürüyebilmesi için okul yöneticilerinin süreci destekleyici tavır alması oldukça önemlidir. Ancak alanyazın incelendiğinde bu araştırmanın sonucundan farklı olarak okul yöneticilerinin süreci yeterince desteklemediğine ilişkin çalışmalara rastlanılmaktadır (Smith ve Lilach, 2005; Yeşilyurt, 2010; Demir ve Çamlı, 2011; Koç ve Yıldız, 2012; Canbolat, 2014; Ülger, 2021). ÖUD’ne yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmeni adaylarının görüşlerini aldığı çalışmalarında Topkaya vd. (2012), okul yöneticilerinin öğretmen adaylarıyla yeterince ilgilenmediğini ortaya koymuştur. Aynı çalışmada, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını mesleki yeterliklerini geliştirme konusunda gerekli desteği vermediği bulgulanmıştır. Bu çalışmanın dışında alanyazında da uygulama öğretmenlerinin yeterliğine ilişkin eleştirilerin getirildiği birçok araştırmaya rastlanılmaktadır (Yıldız, 2012; Canbolat, 2014; İlin, 2014; Saka, 2019; Aslan ve Sağlam, 2018; Zeybek ve Karataş, 2022). Ayrıca uygulama öğretmenlerinin yeterlik durumlarının dışında adaylara yeterince rehberlik yapamamasında, uygulama öğretmeni başına düşen aday sayısının fazlalığı da etkilidir (Dursun ve Kuzu, 2008, Alaz ve Konur, 2009; Güzel, Berber ve Oral, 2010; Yeşilyurt ve Semerci, 2011; Alkan, 2019). Sancak Aydın ve Çilsalar Sagnak (2020) ÖUD kapsamında adayların deneyimlerini ve duygularını inceledikleri çalışmalarında, uygulama öğretmenlerinin ve diğer öğretmenlerin destekleyici yaklaşımlarının önemi vurgulanmıştır.

Bu bölümdeki “ÖUD’ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.” maddesi ise bütün paydaşların diğer maddelere göre en düşük düzeyde katıldıklarını belirttiği ifade olmuştur. Bu sonuç, Aslan (2015) tarafından gerçekleştirilen doktora tezi çalışmasının bulguları ile örtüşmektedir. Çalışmada öğretmen adayları tarafından ihtiyaç duyulan başlıca materyallerin genelde derse yönelik yönerge ve kılavuzların olduğu belirlenmiştir.

Bu sonuçlar, “EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları Kılavuzu, Sürüm 1.1”de yer alan “Fakülte-Okul İşbirliği” standart alanına göre değerlendirildiğinde başlangıç ve süreç standartları ile ilişkili olduğu görülmektedir. Paydaşların süreç bölümünde verdiği yanıtlardan yola çıkarak bu standart alanlarında yer alan “4.1.1. Uygulama

okullarındaki/kurumlarındaki çalışmalara ilişkin yönetsel düzenleme ve belgelerin bulunması”, “4.2.1. Fakülte, İl Millî Eğitim Müdürlüğü, uygulama koordinatörleri, uygulama öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğrencileri arasında yeterli iş birliğinin olması” ve “4.2.2. Uygulama okullarında/kurumlarında, uygulama öğrencilerine uygun ortam sağlanması” alt standart alanlarının bazı göstergelerine uygun olarak fakülte ve MEM uygulama koordinatörlerinin yönetsel düzenlemeleri gerçekleştirdiği, fakülte-okul iş birliği kapsamında paydaşlara görev ve sorumluluklarının bildirildiği, uygulama öğretmeni başına düşen öğretmen adayı sayısının “Öğretmenlik Uygulaması Yönergesi” ne uygun olarak planlandığı, öğretmen adaylarının gerçekleştirilen yönetsel düzenlemelere yönelik farkındalık sahibi olduğu, paydaşların görev ve sorumluluklarını zamanında ve olması gerektiği şekilde yerine getirdiği, öğretmen adaylarının gelişmesi için paydaşların desteğiyle uygulama okullarında olanak sağlandığı, uygulama okulu ortamlarının paydaşların iş birliği ile hazırlandığı, adaylara alanlarına uygun olarak alt yapı olanaklarının sağlandığı anlaşılmaktadır.

5.3. Süreç Bölümüne İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Anketin süreç bölümüne ilişkin verilen yanıtlardan yola çıkıldığında uygulama öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları; ÖUD’nde adayların düzenli olarak sınıf içinde ve dışında gözlem yaptığı, alanlarına ait öğretim programını inceledikleri, uygulama öğretmenleri tarafından hazırlanan ders planlarını inceledikleri ve ders planı hazırladığı, uygulama öğretmenleri ve öğretim elemanları gözetiminde düzenli olarak ders işleyerek birlikte değerlendirdikleri, grup arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalışarak birbirlerini ders işlerken gözlemledikleri, uygulama öğretmenleri ve öğretim elemanlarının adaylara sürekli yardımcı olduğu, adayların uygulama okulundaki öğrencilerle iyi iletişim kurduğu, uygulama öğretmenlerinin adaylar için iyi birer model olduğu, adayların yararlı bir ürün dosyası hazırladığı ve öğretmenlik uygulaması sürecinde süreç ve ürün değerlendirilmesi yapıldığı görüşlerine “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının uygulama sürecinde gözlem yapmaları, okul-sınıf iş ve işleyişlerini kavramaları açısından oldukça önemlidir. Bu araştırma sonucunda adayların düzenli olarak gözlem yaptığı konusunda bütün paydaşlar hemfikirler. Aslan (2015) tarafından yapılan benzer bir çalışma da bu araştırma bulgularını desteklemektedir. Ancak düzenli olarak gözlem yapmak kadar nitelikli gözlem yapmak da oldukça önemlidir. Sosyal Bilgiler

öğretmeni adaylarının uygulama derslerine ilişkin görüşlerinin alındığı çalışmalarında Yılmaz ve Kab (2013), adayların gözlem sürecini angarya ve gereksiz bir iş olarak tanımladıklarını ortaya koymuşlardır. Adayların bu tutumu gözlem süreçlerinin nitelikli yürütülememesine sebep olabilir. Öğretmen adaylarının alanlarına yönelik öğretim programını ve rehber öğretmenlerinin hazırladığı ders planlarını incelediklerine ilişkin elde edilen araştırma bulguları ise Aslan (2015)'ın araştırma bulgularıyla örtüşmemektedir. Elde edilen bulgulardan akredite edilen programlarda öğrenim gören Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının bu etkinlikleri düzenli olarak gerçekleştirdikleri anlaşılmaktadır.

Öğretmenlik uygulaması dersinde uygulama öğretmeni ve öğretim elemanlarının adayları doğru bir şekilde değerlendirebilmeleri ve gelişimlerinde onlara dönüt ve düzeltmeler vererek rol oynayabilmeleri için düzenli gözlem ve değerlendirmelerde bulunmaları gerekmektedir. Öğretmenlik uygulaması dersinde adayların düzenli olarak gözlenmesi ve değerlendirilmesi konusu paydaşların görev ve sorumluluklarında önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle EPDAD tarafından fakülte-okul iş birliği standart alanında yapılan değerlendirmelerde bu duruma özellikle dikkat edilmektedir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde, adayların uygulama öğretmenleri ve öğretim elemanları gözetiminde düzenli olarak ders işleyerek birlikte değerlendirmelerde bulundukları görüşüne bütün paydaşların yüksek düzeyde katılım gösterdikleri görülmektedir. Alanyazında gerçekleştirilen ilgili araştırmalar incelendiğinde çoğunlukla, uygulama öğretmeninden ziyade öğretim elemanlarının bu konuda gerekli özeni göstermeyerek düzenli izleme ve değerlendirme yapmadıkları/yapamadıkları tespit edilmiştir (Yunus vs., 2010; Yeşilyurt, 2010; Yeşilyurt ve Semerci, 2011; Atmış, 2013; Aslan, 2015; Çelik ve Gül, 2018; Aslan ve Sağlam, 2018; Kalender, 2020; Yücel ve Mızıkacı, 2023). Alkan (2019) araştırmasında, bu durumun oluşmasının başlıca sebeplerinin, öğretim elemanlarının akademik yoğunluklarının yanında fakülte'deki idari ve ders iş yüklerinin fazla oluşu olduğu tespit etmiştir. Öğretmen adaylarının düzenli izlenememesi, adayların gerçeklikten kopuk ve adaletsiz bir şekilde değerlendirilmesine sebep olabilmektedir (Güngör, 2018). Bir programın akreditasyon standartlarına uygunlukları değerlendirilirken fakülte-okul iş birliği standart alanının dışında özellikle “Öğretim Elemanları Standart Alanı”nda yer alan “*Programı yürüten öğretim elemanı sayısının yeterli olması*”, “*Öğretim elemanlarının öğretmenlik ya da öğretmenlik uygulaması dersi deneyiminin olması*” ve “*Öğretim elemanlarının haftalık ders yükünün, bilimsel çalışmalar ile akademik danışmanlık hizmetlerini yürütebilmelerine olanak sağlaması*” gibi göstergelere de dikkat edilmektedir. Bu durum, akredite edilen Sosyal

Bilgiler Öğretmenliği Programlarında yukarıda bahsedilen sorunlara rastlanılmamasının nedenleri olarak gösterilebilir.

Öğretmen adaylarının gruplarında yer alan akranlarını izlemeleri ve birbirlerini değerlendirmeleri akran öğrenmesi ve farklı kanallardan geribildirim alınması açısından oldukça önemlidir. Cengiz (2021), öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdiği çalışmada, ÖUD sürecinde adayların akranlarıyla iyi ilişkiler kurduklarını ve bu sürecin adaylara oldukça yarar sağladığını tespit etmiştir. Bu sayede, farklı bakış açılarıyla değerlendirildiklerini ve birbirlerini izleyerek farklı yöntem ve teknikleri öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bu araştırma sonuçlarına benzer şekilde Celen (2016), ÖUD paydaşlarının derse yönelik görüşlerini aldığı çalışmada, akran dönütünün programın güçlü yönlerinden biri olduğunu tespit etmiştir. Her ne kadar akran iş birliği önemli olsa da sürecin diğer paydaşlar tarafından yeterince takip edilmediği durumlarda akran varlığı olumsuz durumlara da sebep olabilir. Esen Aygün ve Şahin Taşkın 2019, öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdiği çalışmalarında, uygulama esnasında gözlemci konumunda olan diğer adayların sürece müdahale etmesi nedeniyle karışıklıkların ve sorunların yaşandığını tespit etmişlerdir. Yine başka bir çalışmada Gömleksiz vd. (2017), uygulama sürecinde sınıflarda anlatım yapan adayın dışında gözlemci akranların bulunmasının adayların dikkatini dağıtarak sınıf yönetiminde sorunlar yaşamalarına neden olduğunu bulgulamışlardır. Bu çalışmada kullanılan ankete verilen paydaş yanıtlarından ise öğretmen adaylarının akran iş birliği noktasında herhangi bir sorun yaşamadıkları anlaşılmaktadır.

Uygulama öğretim elemanları, ÖUD’nde etkinliklerin amaçlara uygun olarak yürütüldüğü, öğretmen adaylarının işledikleri dersleri grup arkadaşlarıyla değerlendirdiği ve ders işlerken öğretim teknolojilerini, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullandıkları, adayların işleyecekleri derslere yönelik öğretim materyali geliştirdiği görüşlerine “çoğunlukla” katılırken uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir. Uygulama öğretim elemanlarının bu görüşlere diğer paydaşlara göre daha düşük düzeyde katılmalarının sebebi olarak, bu etkinliklerin uygulama öğretmeni ve adayların birlikte bulunduğu uygulama okullarında gerçekleşmesi ve öğretim elemanlarının ise daha çok fakültede yer almaları gösterilebilir. Benzer bir durum Aslan (2015)’ın, ÖUD paydaşlarının derse yönelik görüşlerinin değerlendirildiği araştırmasındaki anket sonuçlarında da görülmektedir.

Uygulama öğretmenleri, dersin etkinliklerine ayrılan sürenin yeterli olduğu, adayların hazırladıkları ders planlarını birlikte inceledikleri, uygulama okulundaki diğer öğretmenlerin ve okul yönetimlerinin öğretmen adaylarına yardımcı olduğu görüşlerine “tamamen” katıldıklarını belirtirken uygulama öğretim elemanı ve öğretmen adayları “çoğunlukla” katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre uygulama öğretmenlerinin diğer paydaşlara göre sürece ilişkin daha iyimser görüş bildirdikleri görülmektedir. Akgül vd. (2020), ÖUD paydaşlarının yaşadıkları sorunları inceledikleri çalışmalarında, benzer bir sonuçla karşılaşmışlardır. Araştırmada bu durum, uygulama öğretmenlerinin öz eleştiri eğilimlerinin diğer adaylara göre daha az olmasıyla açıklanmıştır. Yine başka bir araştırmada ise Caner (2018), bu durumu uygulama öğretmenlerinin uygulama sürecine yönelik diğer paydaşlara göre daha az bilgi sahibi olmalarının yanında sürece ilişkin daha iyimser yaklaşımlarıyla açıklanmıştır.

Bu bölümde yer alan “ÖÜS’nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.” maddesi ise bütün paydaşların diğer maddelere göre en düşük düzeyde katıldıklarını belirttiği ifade olmuştur. Yıldırım Yakar vd. (2021), ÖUD kapsamında paydaşların karşılaştıkları sorunları ele aldığı çalışmalarında öğretmen adaylarının büyük bir kısmı, öğretim elemanlarının seminer dersi yapmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmasında benzer sonuçlara ulaşan Aslan (2015), yaptığı görüşmeler sonucunda bu durumun temel nedeni olarak; uygulama derslerinde eğitim fakültesi kökenli öğretim elemanlarının görev almaması ve öğretmen adayları ile öğretim elemanlarının yoğunluğunun fazlalığı olduğunu bulgulamıştır.

Bu sonuçlar, “EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları Kılavuzu, Sürüm 1.1”de yer alan “Fakülte-Okul İşbirliği” standart alanına göre değerlendirildiğinde süreç standartları ile ilişkili olduğu görülmektedir. Paydaşların süreç bölümünde verdiği yanıtlardan yola çıkarak bu standart alanlarında yer alan “4.2.1. Fakülte, İl Millî Eğitim Müdürlüğü, uygulama koordinatörleri, uygulama öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğrencileri arasında yeterli iş birliğinin olması” ve “4.2.2. Uygulama okullarında/kurumlarında, uygulama öğrencilerine uygun ortam sağlanması” alt standart alanlarının bazı göstergelerine uygun olarak, paydaşların iş birliği ile fakülte-okul iş birliğinin sağlandığı, paydaşların görev ve sorumluluklarını zamanında ve olması gerektiği şekilde yerine getirdiği, öğretmen adaylarının gelişmesi için paydaşların desteğiyle uygulama okullarında olanak sağlandığı, uygulama okulu koordinatör ve öğretmenlerinin

adayları desteklediği, öğretmen adaylarına etkileşim için gereken zamanın sağlandığı anlaşılmaktadır.

5.4. Ürün Bölümüne İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Anketin ürün bölümüne ilişkin verilen yanıtlardan yola çıkıldığında ÖUD ile öğretmen adaylarının; kendi alanlarını ve öğretim programlarını yakından tanıyarak önemini kavradığı, dersi planlama, öğrencilerin bireysel farklılıklarını tanıyarak hazırbulunuşluklarını belirleme, derse daha etkili başlama, öğretim teknolojilerini, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini daha etkili kullanma, sınıf ve zaman yönetimi, sınıf içi sorunları çözme, materyal hazırlama, etkili iletişim kurma, öğrencilerin aktif katılımını sağlama, etkili dönüt, düzeltme ve pekiştireç verme, öğrencileri derse güdüleme, alanlarına özgü özel öğretim yöntemlerini kullanma, öğrencilere yönerge verme ve açıklama yapma gibi becerilerinin geliştiği, öğretmenlik mesleğini daha yakından tanıyarak mesleğe yönelik olumlu tutumlar geliştirdikleri görüşlerine bütün paydaşlar “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir. Ulaşılan bu sonuçlar, ÖUD ile adayların öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği becerileri kazandıkları ve alanlarına ilişkin bilgilerinin arttığını göstermektedir. Araştırmaya katılan paydaşlar, istenilen ürüne ulaşmada ön koşulları oluşturan bağlam, girdi ve süreç boyutlarına ilişkin olumlu ifadelerle yüksek düzeyde katıldıklarını belirtmişlerdir. Buna paralel olarak ürün boyutunda bütün paydaşlardan elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlik uygulaması dersinin amacına ulaştığı ve öğretmen adaylarının gereken yeterliklere sahip olarak süreci tamamladıkları ortaya çıkmıştır.

Bu bölümde yer alan “*ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme becerileri gelişti.*” maddesine ise paydaşlar aritmetik olarak yüksek düzeyde katıldıklarını belirtse de bütün paydaşların diğer maddelere göre en düşük düzeyde katıldıklarını belirttiği ifade olmuştur. Bu nedenle adayların ölçme ve değerlendirme becerilerinin geliştiği ancak geliştirilmeye açık olduğu anlaşılmaktadır. Alanyazın incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşan çalışmalara rastlanılmaktadır. Alkan (2019), ÖUD paydaşlarının görüşlerini değerlendirdiği çalışmasında, adayların genel olarak mesleki becerilerinin arttığı ancak ölçme ve değerlendirme konusunda yeterince gelişim gösteremediklerini ortaya koymuştur. Bir başka çalışmada Doğan (2015), uygulama dersinin amacına ulaştığı ve öğretmen adaylarının mesleki becerilerini artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Ancak aynı çalışmada bu araştırmanın sonuçlarına paralel olarak adayların

ölçme ve değerlendirme konusunda bilgi ve becerilerinin artırılması gerektiği bulgulanmıştır.

Bu sonuçlar, “EPDAD Öğretmen Eğitimi Standartları Kılavuzu, Sürüm 1.1”de yer alan “Fakülte-Okul İşbirliği” standart alanına göre değerlendirildiğinde ürün standartları ile ilişkili olduğu görülmektedir. Paydaşların ürün bölümünde verdiği yanıtlardan yola çıkarak “4.3.1. Uygulama öğrencilerinin belirlenen yeterliklere ulaşmış olması” alt standart alanına uygun olarak öğretmen adaylarının, öğretim ilkelerine uygun olarak ders planı hazırladığı, hazırladıkları ders planlarını etkili bir şekilde uyguladığı, öğrenme sürecinde amaca uygun olarak ölçme-değerlendirme yöntemlerini etkili bir şekilde kullandığı, değerlendirme ve geri bildirimleri uygulama süreçlerini geliştirmede kullandığı anlaşılmaktadır.

6. ÖNERİLER

Bu araştırmada veri toplama amacı ile sadece anket ve demografik bilgi formları kullanılmıştır. Bu konuya ilişkin yapılacak araştırmalarda, özellikle verilen cevapların akreditasyon süreçleriyle olan ilişkisinin daha iyi ortaya koyulması amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formları da kullanılabilir.

Bu araştırmada öğretmenlik uygulaması dersinin değerlendirilmesi amacıyla veriler, uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve öğretmen adaylarını içeren paydaş grubundan toplanmıştır. İleride bu konuya ilişkin yapılacak araştırmalarda, fakülte ve okul koordinatörleri, okul yöneticileri, uygulama okulundaki diğer öğretmenler ve öğrenciler gibi dersin diğer paydaşları da dahil edilebilir.

Bu araştırmada katılımcılar, akredite edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında yürütülen öğretmenlik uygulaması dersi paydaşlarından oluşmaktadır. Bu konuya ilişkin yapılacak araştırmalarda, sadece akredite edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarından değil aynı zamanda benzer sosyo-ekonomik çevre ve üniversite imkanlarına sahip ancak akredite edilmemiş programlardan da veriler toplanarak karşılaştırma yapılabilir. Bu sayede akredite edilme ile derse ilişkin yapılan değerlendirmeler arasındaki ilişkiye bakılabilir.

Bu araştırma sonucunda, alanyazında sıkça rastlanılan bulgulara paralel olarak “*ÖÜD’nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.*” maddesi, “bağlam” bölümünde diğer maddelere göre paydaşların en az katıldıkları ifade olmuştur. Bu bağlamda, uygulama dersinin dönem olarak öne çekilmesi ve/veya diğer dönemlere de dağıtılması önerilmektedir.

Araştırmanın “girdi” bölümünde, “*ÖÜD’ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.*” maddesi, bölümde yer alan diğer maddelere göre paydaşların en az katıldıkları ifade olmuştur. Bu bağlamda akreditasyon dışı değerlendirici ekibinin inceledikleri kanıtlarda ve yaptıkları görüşmelerde özellikle sürecin başında adaylara verilen yönerge ve kılavuzlara yönelik sorumlulukların yerine getirilip getirilmediğine ilişkin değerlendirme yapımları önerilebilir.

Araştırmanın “süreç” bölümünde, “*ÖUS’nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.*” maddesi, bölümde yer alan diğer maddelere göre paydaşların en az katıldıkları ifade olmuştur. Bu soruna yönelik, özellikle fakülte kalite komisyonlarının ve fakülte yönetiminin, düzenli olarak süreci takip ederek soruna yönelik önlemler alması önerilebilir.

Araştırmanın “ürün” bölümünde, “*ÖUD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme becerileri gelişti.*” maddesi, bölümde yer alan diğer maddelere göre paydaşların en az katıldıkları ifade olmuştur. Adayların bu becerilerinin geliştirilmesi için adaylardan istenen portfolyo ürün dosyasına ölçme ve değerlendirme çalışmalarının eklenmesi istenebilir.

Son olarak bu araştırmada paydaşlar tarafından alanyazında yer alan araştırmaların büyük çoğunluğundan farklı olarak bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarının tamamında yer alan ifadelere yüksek düzeyde olumlu değerlendirmeler yapılmıştır. Buradan yola çıkılarak akreditasyonun, ÖUD özelinde gerçekten de bir standart sağladığı ve bu standartların uygulandığı sonucuna varılmıştır. Bu nedenle Türkiye genelinde yer alan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında, akreditasyon çalışmaları yaygınlaştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Ada, S., & Baysal, Z. N. (2013). *Pedagogik-androgojik formasyon ve Türkiye’de öğretmen yetiştirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Adıgüzel, A. ve Sağlam, M. (2009). Öğretmen eğitiminde program standartları ve akreditasyon, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 83-104.
- Akgül, E., Ezmeci, F. ve Akman, B. (2020). Okul öncesi öğretmen adaylarının, öğretmenlerinin ve öğretim elemanlarının "öğretmenlik uygulaması" sürecinde yaşadıkları zorlukların incelenmesi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 7 (2), 167-184.
- Akpınar, M., Çolak, K., & Yiğit, E. Ö. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yeterliklerine yönelik uygulama öğretmenlerinin görüşleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36, 41-67.
- Aktan, C. C. ve Gencel, U. (2010). Yüksek öğretimde akreditasyon. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 137-146.
- Alaz, A. ve Konur K. B. (2009). Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersine yönelik deneyimleri. 1. *Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 1-3 Mayıs 2009, Çanakkale.
- Alkan, A. (2019). *Fakülte-Okul işbirliği kapsamındaki öğretmenlik uygulamasına ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Alpaslan, S. ve Kaştan, Y. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Görüşleri (Akdeniz Üniversitesi Örneği). *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences*, 1(2), 199-214.
- APQN, (2023). About Asia Pacific Quality Network (APQN). 02.04.2023 tarihinde <https://apqn.org/> adresinden erişilmiştir.
- Aslan ve Sağlam, (2018). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1): 144-162.
- Aşlıoğlu, B. ve Kinay, İ. (2018). Öğretmen yetiştirme sistemimizde öğrenci seçme ve yerleştirme sorunu. M. Ergün, B. Oral ve T. Yazar (Editörler), *Öğretmen yetiştirme sistemimiz içinde* (s. 247-280). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Atmış, S. (2013). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecini değerlendirmelerine yönelik görüşlerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

- Avacı Akçalı, A. ve Demircioğlu, E. (2017). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının okul deneyimi dersiyle ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(26), 1-23.
- Avşar, Z. (2012). *Türkiye için beden eğitimi öğretmen eğitimi standartlarının oluşturulması*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Anadolu üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Bakioğlu, A. ve Baltacı, R. (2017). *Akreditasyon: eğitimde kalite*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- CAEP, (2023). History of CAEP. 05.04.2023 tarihinde <https://caepnet.org/about/history> adresinden erişilmiştir.
- Caner, H. N. (2018). *Öğretmenlik uygulaması dersinin bağlam, girdi, süreç, ürün modeline göre değerlendirilmesi: İngilizce öğretmenliği lisans programı örneği*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Celen, K. M. (2016). *İngilizce öğretmeni eğitimi öğretmenlik uygulaması programı değerlendirmesi: uygulamadan sorumlu öğretim elemanları, İngilizce öğretmeni adayları ve mezunlardan görüşler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çakıl, R. Z. (2006). *Eğitimde toplam kalite yönetimi - İstanbul ilçe milli eğitim müdürlerinin eğitimde kaliteyi algılayış düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, Y., ve Gül, İ. (2018). Öğretmen adaylarının görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin değerlendirilmesi [Evaluation of teaching practice course according to teacher candidate's opinions]. *Asya Öğretim Dergisi*, 6(2), 81-103.
- Çetin, Ş. (2018). Öğretmenlik mesleğinde değerler. M. Ergün, B. Oral ve T. Yazar (Editörler), *Öğretmen yetiştirme sistemimiz içinde* (s. 165-191). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çetinkaya, E. (2014). *Öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyinin okul yöneticisi, sınıf öğretmeni ve öğretmen adayı görüşlerine göre incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çetin-Seçkin, N. (2005). *A survey about the opinions of student physics teachers, supervisors and mentors on practice teaching course*. [Unpublished master's thesis]. Middle East Technical University, Ankara.
- Çoban, (2018). Öğretmen yetiştirme sistemimizin tarihi temelleri. M. Ergün, B. Oral ve T. Yazar (Editörler), *Öğretmen yetiştirme sistemimiz içinde* (s. 29-58). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Çoban, A. ve İleri, T. (2017). Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmen adaylarının okul deneyimi I dersi hakkındaki görüşleri: Amasya Üniversitesi örneği. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(8), 77-89.
- Dağdelen, O. (2017). *Toplam kalite yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Demir, Ö., ve Çamlı, Ö. (2011). Öğretmenlik uygulaması dersinde uygulama okullarında karşılaşılan sorunların sınıf ve okul öncesi öğretmenliği öğrenci görüşleri çerçevesinde incelenmesi: Nitel bir çalışma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 117-139.
- Deniz, K. Z. (2020). *Herkes için istatistikolay*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Doğan, İ. (1999). Eğitimde kalite ve akreditasyon sorunu: Eğitim fakülteleri üzerine bir deneme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20(20), 503-519.
- Doğan, N. (2015). *Görsel sanatlar öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri*. [Yayımlanmamış doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dursun, Ö. Ö. ve Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen adayı ve öğretim elemanı görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 159-178.
- EHEA, (2023). Quality Assurance. 07.03.2023 tarihinde <https://ehea.info/page-quality-assurance> adresinden erişilmiştir.
- ENQA, (2023). About ENQA. 19.03.2023 tarihinde <https://www.enqa.eu/about-enqa/> adresinden erişilmiştir.
- EPDAD (2021). EPDAD öğretmen eğitimi standartları kılavuzu. 18.04.2023 tarihinde https://epdad.org.tr/data/genel/pdf/EPDAD_Standartlar_Surum_1.1_Kilavuz.pdf adresinden erişilmiştir.
- EPDAD (2023a). Tarihçe. 15.03.2023 tarihinde <https://epdad.org.tr/icerik/tarihçe> adresinden erişilmiştir.
- EPDAD (2023b). Akredite edilen programları. 20.05.2023 tarihinde <https://epdad.org.tr/icerik/akredite-edilen-programlar> adresinden erişilmiştir.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının 'öğretmenlik uygulaması' üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi* 3(1), 207-221.
- Erden, S. ve Arabacı, R. (2012). Rehber öğretmenlerin öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 111-120.
- Erkuş, L., & Özdemir, S. M. (2010). Eğitim fakültelerinin akreditasyon sürecine hazır olma durumuna ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirilmesi. *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 38(3).

- Gedik, N. ve Göktaş Y. (2015). Öğretmenlik uygulaması. İ. H. Demircioğlu (Ed.), *Aday Öğretmenler için Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması içinde* (s. 67-87). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gower, R., Walters, S., & Phillips, D. (1983). *Teaching practice handbook*. London: Heinemann.
- Gujarati, J. (2012). A comprehensive induction system: a key to the retention of highly qualified teachers. *The Educational Forum*, 76 (2), 218-223.
- Gümüş, S. ve Gergin, İ. (2013). *Eğitim hizmetlerinin pazarlanmasında eğitimcilerin toplam kalite yönetimine etkisi*. İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Gündoğdu, K., Altın, M., Üstündağ, N. ve Altay, B. (2018). Öğretmen adayları öğretmenlik uygulamasında yeterli mi? (Bir olgubilim çalışması). *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 150-166.
- Günel, E., Türe, H. ve Deveci, H. (2020). Akredite edilen sosyal bilgiler öğretmenliği programı öğretmen adaylarına göre akreditasyon: anadolu üniversitesi örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 1015-1034.
- Güngör, İ. C. (2018). *Sosyal Bilgiler Eğitiminde Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerinin Takip Süreci ve Değerlendirme Yöntemine İlişkin Görüşler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Güzel, H., Berber ve N. C., Oral, İ. (2010). Eğitim fakültesi uygulama okulları işbirliği programında görevli öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (1) 19-36.
- Harman, G. S. ve Meek, V. L. (2000). *Repositioning quality assurance and accreditation in Australian higher education*. Australia: Department of Education, Training and Youth Affairs. University of New England.
- Helvacı, M. A. (2020) Eğitim sisteminde öğretmenin rolü. N. Saylan (Ed.), *Eğitim bilimine giriş içinde* (s. 249-270). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Işıktaş, S. (2017). *Eğitimde toplam kalite yönetimi uygulamaları*. İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- İlin, G. (2014). Practicum from the ELT student-teachers' eye: Expectations and gains. *International Journal of Language Academy*, 2(1), 191-207.
- Jackson, S. L. (2016). *Statistics plain and simple*. Cengage Learning.
- Kalender, B. (2020). Sınıf öğretmenliği adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecine yönelik algılarının incelenmesi. *Harran Maarif Dergisi*, 5(1), 88-112.

- Karslı M. D. ve Güven, S. (2011). Öğretmen yetiştirme politikaları. Kilimci, S. A. (Ed.), *Türkiye’de öğretmen yetiştirme* (s. 53-83). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kavak, Y. (1999). Öğretmen eğitiminde yeni bir yaklaşıma doğru: standartlar ve akreditasyon. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19(19), 313-324.
- Kavak, Y. (2007). Çeşitli ülkelerde akreditasyon. *Eğitim bilimleri bakış açısıyla eğitim fakülteleri ve akreditasyon çalıştayı*. Ankara: AÜ. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Kısakürek, M. A. (2007). Çeşitli ülkelerde akreditasyon. *Eğitim bilimleri bakış açısıyla eğitim fakülteleri ve akreditasyon çalıştayı*. Ankara: AÜ. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Kocadere, S. A., ve Aşkar, P. (2013). Okul uygulamaları derslerine ilişkin görüşlerin incelenmesi ve bir uygulama modeli önerisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (2), 27-43.
- Koç, C., ve Yıldız, H. (2012). Öğretmenlik uygulamasının yansıtıcıları: Günlükler. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 223-236.
- Koyuncu, S. (2007). *Türk ortaöğretim sisteminde okulların akreditasyon yeterlik düzeyleri (sakarya ili örneği)*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Köse, E. (2018). Öğretmen yetiştirme sistemimizde nicelik ve nitelik sorunu. M. Ergün, B. Oral ve T. Yazar (Editörler), *Öğretmen yetiştirme sistemimiz içinde* (s. 193-218). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Lawson, T., Melek, M., Gündüz, M., & Busher, H. (2015). Research on the teaching practicum: a systematic review. *European Journal of Teacher Education* 38(3), 392-407.
- MEB, (2017). Öğretmen strateji belgesi. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 15.02.2023 tarihinde https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/26174415_Strateji_Belgesi_RG-Ylan-26.07.2017.pdf adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2021). Uygulama öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge. Erişim Tarihi: 19 Ocak 2023 tarihinde https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_10/03181211 adresinden erişilmiştir.
- Mentiş Taş, A. (2004). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Eğitimi Program Standartlarının Belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 28-54.
- Ocak, G. (2018). Öğretmenlik mesleği ve gelişmeler. Keskinçilik, K. (Ed.), *Eğitime giriş* (s.33-82). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Ocak, G. ve Olur, B. (2018). Öğretmenlik mesleğinin yürütülmesinde karşılaşılan güçlükler. M. Ergün, B. Oral ve T. Yazar (Editörler), *Öğretmen yetiştirme sistemimiz içinde* (s. 219-249). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Oğuz, S. ve Avcı, E. (2014). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 3(3), 40-53.
- Özay-Köse, E. (2014). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik öğrenci ve öğretmen öğretim elemanı tutumları (Erzurum örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-17.
- Özoğlu, M. (2010). Türkiye’de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları. *Seta Analiz*, 17(26), 131-155.
- Özonay-Böcük, İ. Z. (2014). Eğitim fakültelerindeki okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin bir model önerisi. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Petek, B. (2014). *Öğretmenlik uygulaması dersinin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki yeterlilikleri üzerindeki etkisi (Erzurum Örneği)*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Polat, K., Eyceyurt Türk, G. ve Altaylı Özgül, D. (2020). Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Okul, Fakülte ve Öğretmen Adayı Boyutlarında İncelenmesi. *Eurasian Journal of Teacher Education*, 1 (2), 129-147.
- Rehber, E. (2007). Dünyada değişen yüksek öğretim ve kalite anlayışı. Aktan, C.C. (Ed.), *Değişim çağında yükseköğretim içinde* (s. 211-243). İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayınları.
- Resmî Gazete (1973). 1739 numaralı Millî eğitim temel kanunu, 24.06.1973, Sayı:14574 Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14574.pdf>
- Resmî Gazete (2005). Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği. 20.09.2005, sayı:25942 Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/09/20050920-9.htm>
- Resmî Gazete (2015). Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği. 23.07.2015, sayı: 29423 Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150723-3.htm>
- Resmî Gazete (2022) Öğretmenlik meslek kanunu. 15.02.2022, sayı: 31750. Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/02/20220214-1.htm>
- Sancak Aydın, G. ve Çilsalar Sağnak, H. (2020). Öğretmen adayları neler hissediyor? Öğretmenlik uygulaması kapsamında deneyimlenen duyguların ve edinilen deneyimlerin incelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(9), 85-100.

- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Kayılı, G. (2010). Okul Öncesi Öğretmenliği Okul Uygulamalarında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152.
- Smith K. & Lilach, L. (2005). The place of the practicum in pre-service teacher education: the voice of the students. *Asia Pacific Journal of Teacher Education* 33(3), 289-302.
- Sönmez, V., ve Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area [ESG] (2015). 05.03.2023 tarihinde https://ehea.info/media.ehea.info/file/ESG/00/2/ESG_2015_616002.pdf adresinden erişilmiştir.
- Stufflebeam, D. L. (2000). The CIPP model for evaluation. In D. L. Stufflebeam, G. F. Madaus, & T. Kellaghan (Eds.), *Evaluations Models viewpoints on educational and human services evaluation* (2nd ed., pp. 279–317). Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam, D. L., & Coryn, C. L. S. (2014). *Evaluation theory, models, and applications* (2nd ed.). John Wiley & Sons.
- Şahin, Ç. (2003). *Eğitim fakültelerindeki öğretmenlik uygulaması dersinin öğrenme-öğretme süreci açısından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Şeşen, Y. (2018). *Üniversite kütüphanelerinde toplam kalite yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şimşek, H. (2018). *Toplam kalite yönetimi: Kuram, ilkeler ve uygulamalar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şişman, M. (2017). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şişman, M. (2021). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tanrıöğen, A. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı yayıncılık.
- Topkaya, Y., Tokcan, H., ve Kara, C. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersi hakkında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 663-678.
- Tuncer, M. ve Berkant, H. G. (2018). Öğretmen yetiştirme programlarının özellikleri. M. Ergün, B. Oral ve T. Yazar (Editörler), *Öğretmen yetiştirme sistemimiz içinde* (s. 93-127). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Türk Akreditasyon Kurumu (2022). Akrediyasyon Nedir?. 07.03.2022 tarihinde <https://www.turkak.org.tr/akreditasyon/akreditasyon-nedir.html> adresinden erişildi.

- Uzun, S. (2021). *Öğretmenlik uygulaması sürecinin öğretmen adayı, uygulama öğretmeni ve öğretim üyesi perspektifinden incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- Ülger, K. (2021). Öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin bir araştırma. *Millî Eğitim Dergisi*, 50(232), 71-87.
- Ünal, F., Semerci, N., & Semerci Ç. (2017). Öğretmen adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin algıları. *Uluslararası Öğretmen Eğitimi ve Akreditasyon Kongresi*, EPDAD, Marmara ve Yıldız Teknik Üniversitesi İşbirliğiyle, İstanbul.
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 3 (2) 54-59.
- Yeşilyurt, E. (2010). *Öğretmenlik uygulaması öğretim programının standart temelli ve ihtiyaca cevap verici modeller ışığında değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Yeşilyurt, E. ve Semerci, Ç. (2011). Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-23.
- Yıldırım Yakar, Z., Uzun, E. ve Tekerek, B. (2021). Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 220-245.
- Yıldız, M. A. (2012). *Türkçe öğretmenliği lisans programında yer alan öğretmenlik uygulaması dersinin değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kilis.
- Yılmaz, K. ve Kab, İ. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 'okul deneyimi' ve 'öğretmenlik uygulaması' derslerine yönelik görüş ve değerlendirmeleri. *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 197-215.
- Yılmaz, M. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersini yürüten öğretim elemanlarına ilişkin görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(4), 1377-1387.
- YÖK (1998). *Fakülte-okul işbirliği*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayınları.
- YÖK (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayınları.
- YÖK, (2023). Yükseköğretim kalite güvencesi. 05.02.2023 tarihinde <https://www.yokak.gov.tr/hakkinda/yuksekogretim-kalite-guvencesi> adresinden erişilmiştir.
- YÖK/Dünya Bankası (1999). *Türkiye’de öğretmen eğitiminde standartlar ve akreditasyon*. Erişim Adresi:

https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/turkiyede_ogretmen_egitiminde_standartlar_ve_akreditasyon.pdf

YÖKAK (2023a). Program akreditasyonu nedir. 07.02.2023 tarihinde <https://www.yokak.gov.tr/akreditasyon-kuruluslari/akreditasyon-kuruluslari-nedir> adresinden erişilmiştir.

YÖKAK (2023b). Uluslararasılaşma/CHEA. 09.02.2023 tarihinde <https://www.yokak.gov.tr/Uluslararasılaşma/Chea> adresinden erişilmiştir.

YÖKAK (2023c). ENQA. 11.02.2023 tarihinde <https://www.yokak.gov.tr/Uluslararasılaşma/Uyelikler> adresinden erişilmiştir.

YÖKAK (2023d). Hakkımızda. 12.02.2023 tarihinde <https://www.yokak.gov.tr/hakkında> adresinden erişilmiştir.

YÖKAK (2023e). Uluslararasılaşma/APQN. 20.02.2023 tarihinde: <https://www.yokak.gov.tr/Uluslararasılaşma/Apqn> adresinden erişilmiştir.

Yunus, M. M., Hashim, H., Ishak, N. M., & Mahamod, Z. (2010). Understanding TESL pre-service teacher's teaching experiences and challenges via postpracticum reflection forms. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 9, 722-728.

Yüksel, S. (2011). *Türk üniversitelerinde eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Zeybek, G. ve Karataş, K. (2022). Öğretmenlik Deneyimine İlk Adım: Öğretmenlik Uygulaması Sürecinin İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (3), 973-990).

EKLER

EK 1. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi (Uygulama Öğretim Elemanı)

Sayın Öğretim Elemanı, Bu anket, Sosyal Bilgiler öğretmenliği programlarında yer alan Öğretmenlik Uygulaması dersinin uygulama öğretim elemanlarının, uygulama öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesinin amaçlandığı bir araştırmaya veri toplamak için kullanılmaktadır. Aşağıda Öğretmenlik Uygulaması dersinin Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün boyutlarına ilişkin görüşlerinizi belirleme amaçlı toplam 88 madde yer almaktadır. Lütfen her maddeyi dikkatle okuyarak maddede ifade edilen görüşe katılma durumunuza en uygun seçeneği işaretleyiniz. Yanıtlarınızın gerçek durumunuzu yansıtmaması araştırmanın sonuçlarının geçerliği ve güvenilirliği için son derece önemli olduğundan, tüm maddeleri içtenlikle ve eksiksiz yanıtlamanız dileğiyle. Zaman ayırdığınız ve katkılarınız için içtenlikle teşekkür ederim. Arş. Gör. Şemsettin AKDENİZ Bartın Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi <u>Anket maddelerindeki kısaltmalar:</u> ÖUD = Öğretmenlik Uygulaması Dersi, ÖUS= Öğretmenlik Uygulaması Süreci												
Cinsiyetiniz <u> </u> : () Kadın () Erkek Unvan : () Prof. Dr. () Doç. Dr. () Yrd. Doç. Dr. () Öğr. Gör. () Diğer ÖUD uygulama öğretim elemanlığı konusunda fakültede herhangi bir seminere katıldınız mı? () Evet () Hayır								5. Tamamen Katılıyorum	4. Çoğunlukla Katılıyorum	3. Orta Derecede Katılıyorum	2. Çoğunlukla Katılmıyorum	1. Hiç Katılmıyorum
BAĞLAM												
1	ÖUD tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir.	5	4	3	2	1						
2	ÖUD öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki kuramsal dersleri destekleyici bir derstir.	5	4	3	2	1						
3	ÖUD öğretmen adaylarının öğrendiklerini okul ortamında uygulama fırsatı veren bir derstir.	5	4	3	2	1						
4	ÖUD öğretmen adaylarının öğretme öğrenme süreci ile ilgili becerilerini geliştirmek için önemli bir derstir.	5	4	3	2	1						
5	ÖUD öğretmen yetiştirme politikası içerisinde önemli bir yere sahiptir.	5	4	3	2	1						
6	ÖUD'nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.	5	4	3	2	1						
7	ÖUD için ayrılan toplam süre dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterlidir.	5	4	3	2	1						
8	ÖUD'nin sağlam bir felsefi temeli bulunmaktadır.	5	4	3	2	1						
9	ÖUD'nin fakülte ve okul <u>işbirliğindeki</u> paydaşlarının (okul yönetimi, sorumlu uygulama öğretmeni, sorumlu öğretim elemanı, öğretmen adayı) görev ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.	5	4	3	2	1						
10	ÖUD'nin öğretme-öğrenme sürecinin yürütülme ilkeleri açıkça tanımlanmıştır.	5	4	3	2	1						
11	ÖUD'nin değerlendirme sürecine ilişkin yeterli açıklama vardır.	5	4	3	2	1						
12	ÖUD programında geliştirilmesi amaçlanan beceriler (dersi planlama, sınıf yönetimi vb.) iyi dengelenmiştir	5	4	3	2	1						
13	ÖUD'nin verimli olması için uygulama okullarında gerekli koşullar mevcuttur.	5	4	3	2	1						
GİRDİ												
1	ÖUD'nin amaçları/kazanımları açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmıştır.	5	4	3	2	1						
2	ÖUD'nin amaçları/kazanımları öğretmen adaylarının yetiştirme gereksinimlerine cevap vermektedir.	5	4	3	2	1						
3	ÖUD'nin amaçları/kazanımları davranışa dönüştürülebilecek niteliktedir.	5	4	3	2	1						
4	ÖUD'nin içeriği amaçlara uygun olarak hazırlanmıştır.	5	4	3	2	1						

5	ÖÜD'nin içeriği öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını karşılamada yeterlidir.	5	4	3	2	1	
6	ÖÜD kapsamında yapılacak etkinlikler ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.	5	4	3	2	1	
7	ÖÜD'nde yapılması planlanan etkinlikler dersin amaçlarıyla tutarlıdır.	5	4	3	2	1	
8	ÖÜD'nde dersin amaçlarına uygun ölçme değerlendirme çalışmaları belirlenmiştir.	5	4	3	2	1	
9	ÖÜD'ni yürüten öğretim elemanları gerekli yeterliklere sahiptir.	5	4	3	2	1	
10	ÖÜD'nin uygulama öğretmenleri gerekli yeterliklere sahiptir.	5	4	3	2	1	
11	ÖÜD için seçilen okulların yöneticileri süreci destekleyici özelliklere sahiptir.	5	4	3	2	1	
12	ÖÜD'ne öğretmen adayları gerekli ön bilgilere sahip olarak başlamaktadırlar.	5	4	3	2	1	
13	ÖÜD'nde bir öğretmenin sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.	5	4	3	2	1	
14	ÖÜD'nde bir öğretim elemanının sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.	5	4	3	2	1	
15	ÖÜD için seçilen okulların koşulları (fiziksel, öğretim kadrosu, donanım vb.) ihtiyaca cevap vermektedir.	5	4	3	2	1	
16	ÖÜD'ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.	5	4	3	2	1	
17	ÖÜD için hazırlanan materyallerde yer alan bilgiler/açıklamalar yeterlidir.	5	4	3	2	1	
SÜREÇ							
1	ÖÜS'nde dersin etkinlikleri amaçlar doğrultusunda yürütölmektedir.	5	4	3	2	1	
2	ÖÜS'nde dersin etkinliklerine yeterli süre verilmektedir.	5	4	3	2	1	
3	ÖÜS'nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.	5	4	3	2	1	
4	Öğretmen adayları ÖÜD (dersin amaçları, etkinlikler, uygulama okulları vb.) hakkında bilgilendirilmektedir.	5	4	3	2	1	
5	Öğretmen adayları ÖÜS'nde sınıf içinde düzenli gözlem yapmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
6	Öğretmen adayları ÖÜS'nde öğretmenin dersi nasıl işlediğini gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1	
7	Öğretmen adayları ÖÜS'nde uygulama öğretmenlerinin sınıfı nasıl yönettiğini gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1	
8	Öğretmen adayları ÖÜS'nde uygulama öğretmenlerinin gün boyunca neler yaptığını gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1	
9	Öğretmen adayları ÖÜS'nde öğrencileri sınıf içinde ve dışında gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1	
10	Öğretmen adayları ÖÜS'nde alanlarının öğretim programını incelemektedirler.	5	4	3	2	1	
11	Öğretmen adayları ÖÜS'nde okulda alanlarına ilişkin kullanılan öğretim materyallerini incelemektedirler.	5	4	3	2	1	
12	Öğretmen adayları ÖÜS'nde uygulama öğretmenlerinin hazırladığı ders planlarını incelemektedirler.	5	4	3	2	1	
13	Öğretmen adayları ÖÜS'nde ders planları hazırlamaktadırlar.	5	4	3	2	1	
14	Öğretmen adayları ÖÜS'nde hazırladıkları ders planlarını uygulama öğretmenleri ile incelemektedirler.	5	4	3	2	1	
15	Öğretmen adayları ÖÜS'nde hazırladıkları ders planlarını öğretim elemanı ile incelemektedirler.	5	4	3	2	1	
16	Öğretmen adayları ÖÜS'nde uygulama öğretmenleri gözetiminde düzenli olarak ders işlemektedirler.	5	4	3	2	1	
17	Öğretmen adayları ÖÜS'nde işledikleri dersleri uygulama öğretmenleri ile değerlendirmektedirler.	5	4	3	2	1	
18	Öğretmen adayları ÖÜS'nde öğretim elemanlarının gözetiminde ders işlemektedirler.	5	4	3	2	1	
19	Öğretmen adayları ÖÜS'nde işledikleri dersleri öğretim elemanları ile değerlendirmektedirler.	5	4	3	2	1	
20	Öğretmen adayları ÖÜS'nde grup arkadaşlarıyla işbirliği içinde çalışmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
21	Öğretmen adayları ÖÜS'nde grup arkadaşlarını ders işlerken gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1	
22	Öğretmen adayları ÖÜS'nde işledikleri dersleri grup arkadaşlarıyla değerlendirmektedirler.	5	4	3	2	1	
23	Öğretmen adayları ÖÜS'nde ders işlerken gerekli öğretim teknolojilerini kullanmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
24	Öğretmen adayları ÖÜS'nde ders işlerken farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
25	Öğretmen adayları ÖÜS'nde işleyecekleri dersler için öğretim materyali geliştirmektedirler.	5	4	3	2	1	

26	Öğretmen adayları <u>ÖÜS'nde</u> öğrencileri ölçme ve değerlendirmeye dönük çalışmalar (sınav sorusu hazırlama, sınav kâğıdı değerlendirme vb.) yapmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
27	Uygulama öğretmenleri <u>ÖÜS'nde</u> öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.	5	4	3	2	1	
28	ÖÜD için gidilen okuldaki diğer öğretmenler de öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadır.	5	4	3	2	1	
29	Öğretim elemanları <u>ÖÜS'nde</u> öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.	5	4	3	2	1	
30	Okul yönetimleri <u>ÖÜS'nde</u> öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadır.	5	4	3	2	1	
31	Öğretmen adayları <u>ÖÜS'nde</u> sorumlu öğretim elemanları ile düzenli iletişim kurmaktadır.	5	4	3	2	1	
32	Öğretmen adayları <u>ÖÜS'nde</u> uygulama okulunda eğitim gören öğrencilerle iyi iletişim kurmaktadır.	5	4	3	2	1	
33	Uygulama öğretmenleri <u>ÖÜS'nde</u> öğretmen adayları için iyi model olmaktadır.	5	4	3	2	1	
34	Öğretmen adayları <u>ÖÜS'nde</u> yararlı bir ürün dosyası hazırlamaktadırlar.	5	4	3	2	1	
35	<u>ÖÜS'nde</u> öğretmen adaylarının başarısının belirlenmesinde süreç ve ürün değerlendirmesi yapılmaktadır.	5	4	3	2	1	
ÜRÜN							
1	ÖÜD ile öğretmen adayları kendi alanlarını daha yakından tanıdılar.	5	4	3	2	1	
2	ÖÜD ile öğretmen adayları kendi alanlarının önemini daha iyi anladılar.	5	4	3	2	1	
3	ÖÜD ile öğretmen adayları okulda uygulanan öğretim <u>program(lar)ını</u> daha yakından tanıdılar.	5	4	3	2	1	
4	ÖÜD ile öğretmen adaylarının <u>ders planı hazırlama/dersi planlama</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
5	ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin bireysel farklılıklarını tanıma becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
6	ÖÜD ile öğretmen adaylarının <u>öğrencilerin hazırbulunuşluklarını belirleme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
7	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derse daha etkili başlama becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
8	ÖÜD ile öğretmen adaylarının farklı <u>öğretim yöntem ve tekniklerini etkili kullanma</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
9	ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders işlerken <u>öğretim teknolojilerini kullanma</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
10	ÖÜD ile öğretmen adaylarının <u>sınıf yönetimi</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
11	ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders işlerken <u>zamanı verimli kullanma/zaman yönetimi</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
12	ÖÜD ile öğretmen adaylarının sınıfta ortaya çıkan <u>sorunları çözme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
13	ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını <u>ölçme ve değerlendirme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
14	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derste kullanılması gereken <u>materyalleri hazırlama</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
15	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derisi işlerken öğrencilerle <u>etkili iletişim kurma</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
16	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derisi işlerken öğrencilerin <u>aktif katılımını sağlama</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
17	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derisi işlerken öğrencilere <u>etkili dönüt/düzeltilme verme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
18	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derisi işlerken öğrencilere <u>pekiştireç verme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
19	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derisi işlerken öğrencileri <u>derse güdüleme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
20	ÖÜD ile öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilgili <u>özel öğretim yöntemlerini kullanma</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
21	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derisi işlerken <u>öğrencilere yönerge verme/açıklama yapma</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
22	ÖÜD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutum geliştirmelerini sağladı.	5	4	3	2	1	
23	ÖÜD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımalarına yardımcı oldu.	5	4	3	2	1	

EK 2. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi (Uygulama Öğretmeni)

Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi (Uygulama Öğretmeni Formu)

Sayın Öğretmenlik Uygulaması Dersi Uygulama Öğretmeni,

Bu anket, Sosyal Bilgiler öğretmenliği programlarında yer alan **Öğretmenlik Uygulaması** dersinin uygulama öğretim elemanlarının, uygulama öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesinin amaçlandığı bir araştırmaya veri toplamak için kullanılmaktadır.

Aşağıda Öğretmenlik Uygulaması dersinin **Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün** boyutlarına ilişkin görüşlerinizi belirleme amaçlı toplam 88 madde yer almaktadır. Lütfen her maddeyi dikkatle okuyarak maddede ifade edilen görüşe katılma durumunuza en uygun seçeneği işaretleyiniz.

Yanıtlarınızın gerçek durumunuzu yansıtmayı araştırmanın sonuçlarının geçerliği ve güvenirliği için son derece önemli olduğundan, tüm maddeleri içtenlikle ve eksiksiz yanıtlamanız dileğiyle. Zaman ayırdığınız ve katkılarınız için içtenlikle teşekkür ederim.

Arş. Gör. Şemsettin AKDENİZ
Bartın Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

Anket maddelerindeki kısaltmalar: **ÖÜD** = Öğretmenlik Uygulaması Dersi, **ÖÜS** = Öğretmenlik Uygulaması Süreci

Cinsiyetiniz	: () Kadın () Erkek	5. Tamamen Katılıyorum	4. Çoğunlukla Katılıyorum	3. Orta Derecede Katılıyorum	2. Çoğunlukla Katılmıyorum	1. Hiç Katılmıyorum
Mesleki Kıdeminiz	: Yıl					
Görev yapmakta olduğunuz okulun bulunduğu yer	: () İl Merkezi () İlçe Merkezi () Köy					
ÖÜD uygulama öğretmenliği konusunda herhangi bir hizmet içi eğitim aldınız mı?	() Evet () Hayır					
BAĞLAM						
1	ÖÜD tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir.	5	4	3	2	1
2	ÖÜD öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki kuramsal dersleri destekleyici bir derstir.	5	4	3	2	1
3	ÖÜD öğretmen adaylarının öğrendiklerini okul ortamında uygulama fırsatı veren bir derstir.	5	4	3	2	1
4	ÖÜD öğretmen adaylarının öğretme öğrenme süreci ile ilgili becerilerini geliştirmek için önemli bir derstir.	5	4	3	2	1
5	ÖÜD öğretmen yetiştirme politikası içerisinde önemli bir yere sahiptir.	5	4	3	2	1
6	ÖÜD'nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.	5	4	3	2	1
7	ÖÜD için ayrılan toplam süre dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterlidir.	5	4	3	2	1
8	ÖÜD'nin sağlam bir felsefi temeli bulunmaktadır.	5	4	3	2	1
9	ÖÜD'nin fakülte ve okul işbirliğindeki paydaşlarının (okul yönetimi, sorumlu uygulama öğretmeni, sorumlu öğretim elemanı, öğretmen adayı) görev ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.	5	4	3	2	1
10	ÖÜD'nin öğretme-öğrenme sürecinin yürütülme ilkeleri açıkça tanımlanmıştır.	5	4	3	2	1
11	ÖÜD'nin değerlendirme sürecine ilişkin yeterli açıklama vardır.	5	4	3	2	1
12	ÖÜD programında geliştirilmesi amaçlanan beceriler (dersi planlama, sınıf yönetimi vb.) iyi dengelenmiştir.	5	4	3	2	1
13	ÖÜD'nin verimli olması için uygulama okullarında gerekli koşullar mevcuttur.	5	4	3	2	1
GİRDİ						
1	ÖÜD'nin amaçları/kazanımları açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmıştır.	5	4	3	2	1
2	ÖÜD'nin amaçları/kazanımları öğretmen adaylarının yetiştirme gereksinimlerine cevap vermektedir.	5	4	3	2	1

3	ÖÜD'nin amaçları/kazanımları davranışa dönüştürülebilecek niteliktedir.	5	4	3	2	1
4	ÖÜD'nin içeriği amaçlara uygun olarak hazırlanmıştır.	5	4	3	2	1
5	ÖÜD'nin içeriği öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını karşılamada yeterlidir.	5	4	3	2	1
6	ÖÜD kapsamında yapılacak etkinlikler ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.	5	4	3	2	1
7	ÖÜD'nde yapılması planlanan etkinlikler dersin amaçlarıyla tutarlıdır.	5	4	3	2	1
8	ÖÜD'nde dersin amaçlarına uygun ölçme değerlendirme çalışmaları belirlenmiştir.	5	4	3	2	1
9	ÖÜD'ni yürüten öğretim elemanları gerekli yeterliklere sahiptir.	5	4	3	2	1
10	ÖÜD'nin uygulama öğretmenleri gerekli yeterliklere sahiptir.	5	4	3	2	1
11	ÖÜD için seçilen okulların yöneticileri süreci destekleyici özelliklere sahiptir.	5	4	3	2	1
12	ÖÜD'ne öğretmen adayları gerekli ön bilgilere sahip olarak başlamaktadırlar.	5	4	3	2	1
13	ÖÜD'nde bir öğretmenin sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.	5	4	3	2	1
14	ÖÜD'nde bir öğretim elemanının sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.	5	4	3	2	1
15	ÖÜD için seçilen okulların koşulları (fiziksel, öğretim kadrosu, donanım vb.) ihtiyaca cevap vermektedir.	5	4	3	2	1
16	ÖÜD'ne başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.	5	4	3	2	1
17	ÖÜD için hazırlanan materyallerde yer alan bilgiler/açıklamalar yeterlidir.	5	4	3	2	1
SÜREÇ						
1	ÖÜS'nde dersin etkinlikleri amaçlar doğrultusunda yürütülmektedir.	5	4	3	2	1
2	ÖÜS'nde dersin etkinliklerle yeterli süre verilmektedir.	5	4	3	2	1
3	ÖÜS'nde iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.	5	4	3	2	1
4	Öğretmen adayları ÖÜD (dersin amaçları, etkinlikler, uygulama okulları vb.) hakkında bilgilendirilmektedir.	5	4	3	2	1
5	Öğretmen adayları ÖÜS'nde sınıf içinde düzenli gözlem yapmaktadırlar.	5	4	3	2	1
6	Öğretmen adayları ÖÜS'nde öğretmenin dersi nasıl işlediğini gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1
7	Öğretmen adayları ÖÜS'nde uygulama öğretmenlerinin sınıfı nasıl yönettiğini gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1
8	Öğretmen adayları ÖÜS'nde uygulama öğretmenlerinin gün boyunca neler yaptığını gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1
9	Öğretmen adayları ÖÜS'nde öğrencileri sınıf içinde ve dışında gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1
10	Öğretmen adayları ÖÜS'nde alanlarının öğretim programını incelemektedirler.	5	4	3	2	1
11	Öğretmen adayları ÖÜS'nde okulda alanlarına ilişkin kullanılan öğretim materyallerini incelemektedirler.	5	4	3	2	1
12	Öğretmen adayları ÖÜS'nde uygulama öğretmenlerinin hazırladığı ders planlarını incelemektedirler.	5	4	3	2	1
13	Öğretmen adayları ÖÜS'nde ders planları hazırlamaktadırlar.	5	4	3	2	1
14	Öğretmen adayları ÖÜS'nde hazırladıkları ders planlarını uygulama öğretmenleri ile incelemektedirler.	5	4	3	2	1
15	Öğretmen adayları ÖÜS'nde hazırladıkları ders planlarını öğretim elemanı ile incelemektedirler.	5	4	3	2	1
16	Öğretmen adayları ÖÜS'nde uygulama öğretmenleri gözetiminde düzenli olarak ders işlemektedirler.	5	4	3	2	1
17	Öğretmen adayları ÖÜS'nde işledikleri dersleri uygulama öğretmenleri ile değerlendirmektedirler.	5	4	3	2	1
18	Öğretmen adayları ÖÜS'nde öğretim elemanlarının gözetiminde ders işlemektedirler.	5	4	3	2	1
19	Öğretmen adayları ÖÜS'nde işledikleri dersleri öğretim elemanları ile değerlendirmektedirler.	5	4	3	2	1
20	Öğretmen adayları ÖÜS'nde grup arkadaşlarıyla işbirliği içinde çalışmaktadırlar.	5	4	3	2	1
21	Öğretmen adayları ÖÜS'nde grup arkadaşlarını ders işlerken gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1
22	Öğretmen adayları ÖÜS'nde işledikleri dersleri grup arkadaşlarıyla değerlendirmektedirler.	5	4	3	2	1
23	Öğretmen adayları ÖÜS'nde ders işlerken gerekli öğretim teknolojilerini kullanmaktadırlar.	5	4	3	2	1

24	Öğretmen adayları ÖÜS'nde ders işlerken farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadırlar.	5	4	3	2	1
25	Öğretmen adayları ÖÜS'nde işleyecekleri dersler için öğretim materyali geliştirmektedirler.	5	4	3	2	1
26	Öğretmen adayları ÖÜS'nde öğrencileri ölçme ve değerlendirmeye dönük çalışmalar (sınav sorusu hazırlama, sınav kâğıdı değerlendirme vb.) yapmaktadırlar.	5	4	3	2	1
27	Uygulama öğretmenleri ÖÜS'nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadırlar.	5	4	3	2	1
28	ÖÜD için gidilen okuldaki diğer öğretmenler de öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadırlar.	5	4	3	2	1
29	Öğretim elemanları ÖÜS'nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadırlar.	5	4	3	2	1
30	Okul yönetimleri ÖÜS'nde öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadırlar.	5	4	3	2	1
31	Öğretmen adayları ÖÜS'nde sorumlu öğretim elemanları ile düzenli iletişim kurmaktadırlar.	5	4	3	2	1
32	Öğretmen adayları ÖÜS'nde uygulama okulunda eğitim gören öğrencilerle iyi iletişim kurmaktadırlar.	5	4	3	2	1
33	Uygulama öğretmenleri ÖÜS'nde öğretmen adayları için iyi model olmaktadırlar.	5	4	3	2	1
34	Öğretmen adayları ÖÜS'nde yararlı bir ürün dosyası hazırlamaktadır.	5	4	3	2	1
35	ÖÜS'nde öğretmen adaylarının başarısının belirlenmesinde süreç ve ürün değerlendirmesi yapılmaktadır.	5	4	3	2	1
ÜRÜN						
1	ÖÜD ile öğretmen adayları kendi alanlarını daha yakından tanıdılar.	5	4	3	2	1
2	ÖÜD ile öğretmen adayları kendi alanlarının önemini daha iyi anladılar.	5	4	3	2	1
3	ÖÜD ile öğretmen adayları okulda uygulanan öğretim program(lar)ını daha yakından tanıdılar.	5	4	3	2	1
4	ÖÜD ile öğretmen adaylarının <i>ders planı hazırlama/dersi planlama</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
5	ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin bireysel farklılıklarını tanıma becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
6	ÖÜD ile öğretmen adaylarının <i>öğrencilerin hazırbulunuluşluklarını belirleme</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
7	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derse daha etkili başlama becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
8	ÖÜD ile öğretmen adaylarının farklı <i>öğretim yöntem ve tekniklerini etkili kullanma</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
9	ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders işlerken <i>öğretim teknolojilerini kullanma</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
10	ÖÜD ile öğretmen adaylarının <i>sınıf yönetimi</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
11	ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders işlerken <i>zamanı verimli kullanma/zaman yönetimi</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
12	ÖÜD ile öğretmen adaylarının sınıfta ortaya çıkan <i>sorunları çözme</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
13	ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını <i>ölçme ve değerlendirme</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
14	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derste kullanılması gereken <i>materyalleri hazırlama</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
15	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerle <i>etkili iletişim kurma</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
16	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerin <i>aktif katılımını sağlama</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
17	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere <i>etkili dönüt/düzeltme verme</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
18	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere <i>peküstreç verme</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
19	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencileri <i>derse güdüleme</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
20	ÖÜD ile öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilgili <i>özel öğretim yöntemlerini kullanma</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
21	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken <i>öğrencilere yönerge verme/açıklama yapma</i> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1
22	ÖÜD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutum geliştirmelerini sağladı.	5	4	3	2	1
23	ÖÜD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımlarına yardımcı oldu.	5	4	3	2	1

EK 3. Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi (Öğretmen Adayı)

Sevgili Öğretmen Adayı,

Bu anket, Sosyal Bilgiler öğretmenliği programlarında yer alan **Öğretmenlik Uygulaması** dersinin uygulama öğretimi elemanlarının, uygulama öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesinin amaçlandığı bir araştırmaya veri toplamak için kullanılmaktadır.

Aşağıda Öğretmenlik Uygulaması dersinin **Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün** boyutlarına ilişkin görüşlerinizi belirleme amaçlı toplam 88 madde yer almaktadır. Lütfen her maddeyi dikkatle okuyarak maddede ifade edilen görüşe katılma durumunuza en uygun seçeneği işaretleyiniz. Yanıtlarınızın gerçek durumunuzu yansıtmayı araştırmanın sonuçlarının geçerliği ve güvenilirliği için son derece önemli olduğundan, tüm maddeleri içtenlikle ve eksiksiz yanıtlamanız dileğiyle. Zaman ayırdığınız ve katkılarınız için içtenlikle teşekkür ederim.

Arş. Gör. Şemsettin AKDENİZ
Bartın Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

Anket maddelerindeki kısaltmalar: **ÖUD** = Öğretmenlik Uygulaması Dersi, **ÖUS** = Öğretmenlik Uygulaması Süreci

Cinsiyetiniz		☐ () Kadın ☐ () Erkek													
ÖUD için gittiğiniz okulun bulunduğu yer		☐ () İl Merkezi ☐ () İlçe Merkezi ☐ () Köy													
BAĞLAM															
1	ÖUD tüm öğretmenlik eğitimi programlarında olması gereken bir derstir.					5	4	3	2	1					
2	ÖUD öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki kuramsal dersleri destekleyici bir derstir.					5	4	3	2	1					
3	ÖUD öğretmen adaylarının öğrendiklerini okul ortamında uygulama fırsatı veren bir derstir.					5	4	3	2	1					
4	ÖUD öğretmen adaylarının öğretme öğrenme süreci ile ilgili becerilerini geliştirmek için önemli bir derstir.					5	4	3	2	1					
5	ÖUD öğretmen yetiştirme politikası içerisinde önemli bir yere sahiptir.					5	4	3	2	1					
6	ÖUD'nin öğretmen eğitiminin son yılında verilmesi doğru bir tercihtir.					5	4	3	2	1					
7	ÖUD için ayrılan toplam süre dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterlidir.					5	4	3	2	1					
8	ÖUD'nin sağlam bir felsefi temeli bulunmaktadır.					5	4	3	2	1					
9	ÖUD'nin fakülte ve okul işbirliğindeki paydaşlarının (okul yönetimi, sorumlu uygulama öğretmeni, sorumlu öğretim elemanı, öğretmen aday) görev ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.					5	4	3	2	1					
10	ÖUD'nin öğretme-öğrenme sürecinin yürütülme ilkeleri açıkça tanımlanmıştır.					5	4	3	2	1					
11	ÖUD'nin değerlendirme sürecine ilişkin yeterli açıklama vardır.					5	4	3	2	1					
12	ÖUD programında geliştirilmesi amaçlanan beceriler (dersi planlama, sınıf yönetimi vb.) iyi dengelenmiştir					5	4	3	2	1					
13	ÖUD'nin verimli olması için uygulama okullarında gerekli koşullar mevcuttur.					5	4	3	2	1					
GİRDİ															
1	ÖUD'nin amaçları/kazanımları açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmıştır.					5	4	3	2	1					
2	ÖUD'nin amaçları/kazanımları öğretmen adaylarının yetiştirme gereksinimlerine cevap vermektedir.					5	4	3	2	1					
3	ÖUD'nin amaçları/kazanımları davranışa dönüştürülebilecek niteliktedir.					5	4	3	2	1					
4	ÖUD'nin içeriği amaçlara uygun olarak hazırlanmıştır.					5	4	3	2	1					
5	ÖUD'nin içeriği öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını karşılamada yeterlidir.					5	4	3	2	1					
6	ÖUD kapsamında yapılacak etkinlikler ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır.					5	4	3	2	1					

7	<u>ÖUD'nde</u> yapılması planlanan etkinlikler dersin amaçlarıyla tutarlıdır.	5	4	3	2	1	
8	<u>ÖUD'nde</u> dersin amaçlarına uygun ölçme değerlendirme çalışmaları belirlenmiştir.	5	4	3	2	1	
9	<u>ÖUD'ni</u> yürüten öğretim elemanları gerekli yeterliklere sahiptir.	5	4	3	2	1	
10	<u>ÖUD'nin</u> uygulama öğretmenleri gerekli yeterliklere sahiptir.	5	4	3	2	1	
11	ÖUD için seçilen okulların yöneticileri süreci destekleyici özelliklere sahiptir.	5	4	3	2	1	
12	<u>ÖUD'ne</u> öğretmen adayları gerekli ön bilgilere sahip olarak başlamaktadırlar.	5	4	3	2	1	
13	<u>ÖUD'nde bir öğretmenin</u> sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.	5	4	3	2	1	
14	<u>ÖUD'nde bir öğretim elemanının</u> sorumlu olduğu öğretmen adayı sayısı uygundur.	5	4	3	2	1	
15	ÖUD için seçilen okulların koşulları (fiziksel, öğretim kadrosu, donanım vb.) ihtiyaca cevap vermektedir.	5	4	3	2	1	
16	<u>ÖUD'ne</u> başlarken öğretmen adaylarına gerekli materyal verilmektedir.	5	4	3	2	1	
17	ÖUD için hazırlanan materyallerde yer alan bilgiler/açıklamalar yeterlidir.	5	4	3	2	1	
SÜREÇ							
1	<u>ÖUS'nde</u> dersin etkinlikleri amaçlar doğrultusunda yürütülmektedir.	5	4	3	2	1	
2	<u>ÖUS'nde</u> dersin etkinliklerine yeterli süre verilmektedir.	5	4	3	2	1	
3	<u>ÖUS'nde</u> iki saatlik seminer dersi düzenli olarak yapılmaktadır.	5	4	3	2	1	
4	Öğretmen adayları ÖUD (dersin amaçları, etkinlikler, uygulama okulları vb.) hakkında bilgilendirilmektedir.	5	4	3	2	1	
5	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde sınıf içinde</u> düzenli gözlem yapmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
6	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde öğretmenin</u> dersi nasıl işlediğini gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1	
7	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> uygulama öğretmenlerinin sınıfı nasıl yönettiğini gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1	
8	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> uygulama öğretmenlerinin gün boyunca neler yaptığını gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1	
9	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> öğrencileri sınıf içinde ve dışında gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1	
10	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> alanlarının öğretim programını incelemektedirler.	5	4	3	2	1	
11	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> okulda alanlarına ilişkin kullanılan öğretim materyallerini incelemektedirler.	5	4	3	2	1	
12	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> uygulama öğretmenlerinin hazırladığı ders planlarını incelemektedirler.	5	4	3	2	1	
13	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> ders planları hazırlamaktadırlar.	5	4	3	2	1	
14	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> hazırladıkları ders planlarını uygulama öğretmenleri ile incelemektedirler.	5	4	3	2	1	
15	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> hazırladıkları ders planlarını öğretim elemanı ile incelemektedirler.	5	4	3	2	1	
16	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> uygulama öğretmenleri gözetiminde düzenli olarak ders işlemektedirler.	5	4	3	2	1	
17	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> işledikleri dersleri uygulama öğretmenleri ile değerlendirmektedirler.	5	4	3	2	1	
18	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> öğretim elemanlarının gözetiminde ders işlemektedirler.	5	4	3	2	1	
19	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> işledikleri dersleri öğretim elemanları ile değerlendirmektedirler.	5	4	3	2	1	
20	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> grup arkadaşlarıyla <u>işbirliği</u> içinde çalışmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
21	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> grup arkadaşlarını ders işlerken gözlemlemektedirler.	5	4	3	2	1	
22	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> işledikleri dersleri grup arkadaşlarıyla değerlendirmektedirler.	5	4	3	2	1	
23	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> ders işlerken gerekli öğretim teknolojilerini kullanmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
24	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> ders işlerken farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
25	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> işleyecekleri dersler için öğretim materyali geliştirmektedirler.	5	4	3	2	1	
26	Öğretmen adayları <u>ÖUS'nde</u> öğrencileri ölçme ve değerlendirmeye dönük çalışmalar (sınav sorusu hazırlama, sınav kâğıdı değerlendirme vb.) yapmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
27	Uygulama öğretmenleri <u>ÖUS'nde</u> öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadır.	5	4	3	2	1	

28	ÖÜD için gidilen okuldaki diğör öğretmenler de öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
29	Öğretim elemanları ÖÜS'nde öğretmen adaylarına sürekli yardımcı olmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
30	Okul yönetimleri ÖÜS'nde öğretmen adaylarına yardımcı olmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
31	Öğretmen adayları ÖÜS'nde sorumlu öğretim elemanları ile düzenli iletişim kurmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
32	Öğretmen adayları ÖÜS'nde uygulama okulunda eğitim gören öğrencilerle iyi iletişim kurmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
33	Uygulama öğretmenleri ÖÜS'nde öğretmen adayları için iyi model olmaktadırlar.	5	4	3	2	1	
34	Öğretmen adayları ÖÜS'nde yararlı bir ürün dosyası hazırlamaktadır.	5	4	3	2	1	
35	ÖÜS'nde öğretmen adaylarının başarısının belirlenmesinde süreç ve ürün değerlendirmesi yapılmaktadır.	5	4	3	2	1	
ÜRÜN							
1	ÖÜD ile öğretmen adayları kendi alanlarını daha yakından tanıdılar.	5	4	3	2	1	
2	ÖÜD ile öğretmen adayları kendi alanlarının önemini daha iyi anladılar.	5	4	3	2	1	
3	ÖÜD ile öğretmen adayları okulda uygulanan öğretim program(lar)ını daha yakından tanıdılar.	5	4	3	2	1	
4	ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders planı hazırlama/dersi planlama becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
5	ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin bireysel farklılıklarını tanıma becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
6	ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrencilerin <u>hazır bulunuşluklarını</u> belirleme becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
7	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derse daha etkili başlama becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
8	ÖÜD ile öğretmen adaylarının farklı <u>öğretim yöntem ve tekniklerini etkili kullanma</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
9	ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders işlerken <u>öğretim teknolojilerini kullanma</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
10	ÖÜD ile öğretmen adaylarının <u>sınıf yönetimi</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
11	ÖÜD ile öğretmen adaylarının ders işlerken <u>zamanı verimli kullanma/zaman yönetimi</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
12	ÖÜD ile öğretmen adaylarının sınıfta ortaya çıkan sorunları <u>çözme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
13	ÖÜD ile öğretmen adaylarının öğrenci başarısını <u>ölçme ve değerlendirme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
14	ÖÜD ile öğretmen adaylarının derste kullanılması gereken <u>materyalleri hazırlama</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
15	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerle <u>etkili iletişim kurma</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
16	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilerin <u>aktif katılımını sağlama</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
17	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere <u>etkili dönüt/düzeltilme verme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
18	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencilere <u>pekiştireç verme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
19	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken öğrencileri <u>derse güdüleme</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
20	ÖÜD ile öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilgili <u>özel öğretim yöntemlerini kullanma</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
21	ÖÜD ile öğretmen adaylarının dersi işlerken <u>öğrencilere yönerge verme/açıklama yapma</u> becerileri gelişti.	5	4	3	2	1	
22	ÖÜD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutum geliştirmelerini sağladı.	5	4	3	2	1	
23	ÖÜD öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımlarına yardımcı oldu.	5	4	3	2	1	

EK 4. Etik Kurul Onayı

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Sayı : E-23688910-050.01.04-2100116780
Konu : Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu
Onay Belgesi

26.11.2021

Protokol No:	2021-SBB-0416
Araştırmanın Başlığı:	Akredite Edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi
Proje Yürütücüsü:	Şemsettin AKDENİZ
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	21.10.2021
Karar Tarihi:	24.11.2021
Toplantı No:	16

Başvuru dosyasında etik sorun oluşturabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmadığından 24.11.2021 tarihli ve 16 numaralı toplantıda 2021-SBB-0416 numaralı başvuruya araştırma için ETİK KURUL ONAY belgesinin verilmesine karar verilmiştir.

Doç. Dr. Elif KARAHAHAN
Kurul Başkanı

Doç. Dr. Sedat BALLYEMEZ
Başkan yardımcısı

Dr. Öğr. Üyesi Emine GENÇ
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Emel GENÇ
Üye

Dr. Öğr. Üyesi İlknur DOLU
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Veysel GENGİL
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Basri
KANSIZOĞLU
Üye

Belge Doğrulama Kodu: EMHAD7C

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi: <http://tbys.bartin.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Adres: Ağdacı Mahallesi Fakülte Caddesi No:54 Bartın

Telefon No: (0 378) 2235500

e-Posta:

Kep Adresi: bartinuniversitesi@hs01.kep.tr

Faks No: (0 378) 2235042

İnternet Adresi: <http://www.bartin.edu.tr/>

Bilgi için :

Elif Karahan
Kurul Başkanı

Telefon No:

(0 378) 5372

EK 5. Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-49614598-605.01-45044796
Konu : Araştırma Uygulama İzin Talebi

04.03.2022

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi: a) Bartın Üniversitesi Rektörlüğü'nün 07/02/2022 tarihli ve E-44030360-302.08.01-2200014555 sayılı yazısı.
b) Millî Eğitim Bakanlığı'nın 21/01/2020 tarihli ve 2020/2 Nolu Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesi.

İlgi (a) yazı ile Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Şemsettin AKDENİZ'in "Akredite Edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi" konulu çalışmasına veri sağlamak amacıyla anket çalışması yapma izin talebine ilişkin ilgi yazı ve ekleri Bakanlığımız tarafından incelenmiştir.

Bakanlığımıza bağlı resmi/özel okul ve kurumlarda öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin katılımıyla yapılması planlanan uygulamanın covid-19 tedbirlerine uyulması ve denetimi il/ilçe milli eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, göntüllülük esasına göre; onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mütihlrlü ve imzalı örnekten çoğaltılan, veri toplama araçlarının uygulanmasına ilgi (b) Genelge doğrultusunda izin verilmiştir.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Mehmet Fatih LEBLEBİCİ
Bakan a.
Başkan

Ek:

- 1-Onaylı Veri Toplama Araçları (5 Sayfa)
2-Ayşe Başvurusu (2 Sayfa)
3-Okul Listesi (5 Sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

Ankara, Bartın, Erzurum, Eskişehir, Muğla , Rize
ve Zonguldak Valiliklerine(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

Bilgi:

Bartın Üniversitesi Rektörlüğüne

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : MEB Atatürk Bulvarı No:98 Bakanlıklar/ANKARA

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (312) 413 55 98

Bilgi için: Muhammed TURŞAK

E-Posta: sgb_arastirmaizinleri@meb.gov.tr

Unvan : Şube Müdürü

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: www.meb.gov.tr

Faks: 3124186401

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 84ed-0217-387a-9443-deb7 kodu ile teyit edilebilir.

EK 6. Üniversite Araştırma İzinleri

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : E-63784619-605.01-259880
Konu : Şemsettin AKDENİZ'in Yüksek Lisans
Tezi Uygulama İzin Talebi

31.01.2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 05.01.2022 tarihli ve E-44030360-302.08.01-2200001435 sayılı yazımız.

İlgide kayıtlı yazınızda belirttiğiniz Üniversiteniz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Şemsettin AKDENİZ'in, Prof. Dr. Fatma ÜNAL'ın danışmanlığında hazırladığı "Akredite Edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi" başlıklı çalışması Üniversitemiz Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunca incelenerek etik açıdan uygun bulunmuş olup araştırması kapsamında Üniversitemiz Eğitim Fakültesinde uygulama yapması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

Prof. Dr. Betül DEMİRCİ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı V.

Dağıtım:
Gereği:
Bartın Üniversitesi Rektörlüğüne

Bilgi:
Eğitim Fakültesi Dekanlığına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BS58AML3F6

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/anadolu-universitesi-ebys>

Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Telefon No: +90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No: +90 222 335 36 16
e-Posta: gensek@anadolu.edu.tr İnternet Adresi: www.anadolu.edu.tr
Kep Adresi: anadolu.universitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ayşe İNCE
Büro Personeli
Telefon No: 1352-1318

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-32698431-044-414953

Konu : Şemsettin AKDENİZ'in Uygulama İzni Hk.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 11.02.2022 tarihli ve E-14267719-302.14.01-406729 sayılı yazınız.

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Şemsettin AKDENİZ'in "Akredite Edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi" adlı tez çalışmasına veri sağlamak amacıyla Fakültemiz Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programındaki öğretmenlik uygulaması dersini alan 4. sınıf öğrencilerine uygulama yapma isteği, gönüllük esasına dayalı olarak yapılması koşuluyla Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ
Dekan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 1B267493-96BB-4A3A-B03A-DB05D1CD5052 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ankara-universitesi-ebys>

Ankara Üniversitesi Cebeci Yerleşkesi Cebeci-Çankaya/Ankara /ANKARA
Telefon No: 0312 363 33 50 Belge Geçer No: 0312 363 61 45 Kep Adresi:
ankunvrek@ankuni.hes01.kep.tr
e-posta: - internet adresi: -

Bilgi için: Ramazan YASAN
Şef Vekili
Telefon No: (312) 363 33 50-
1006

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-29202147-000-2200061505
Konu : Uygulama İzni (Şemsettin
AKDENİZ)

23.02.2022

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 07.01.2022 tarihli ve E-88179374-302.08.01-2200006748 sayılı belge.

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Şemsettin AKDENİZ'in Fakültemiz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerine tez çalışması uygulama talebi, ders akışını bozmayacak şekilde bizzat kendisi yapması koşuluyla Dekanlığımızca uygun görülmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr. Ufuk ŞİMŞEK
Dekan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: E365999D64D

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ataatirk-universitesi-ebys>

Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi 25240
Erzurum
Tel: +90 442 2314001
Elektronik Ağ: <http://www.atauni.edu.tr/#kazim-karabekir-egitim-fakultesi>
Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bilgi: Lütfi Yaşar TUTUK
Faks: +90 442 2314288
E-Posta: kkcegtfak@atauni.edu.tr

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-15188328-302.08.01-2200002598
Konu : Araştırma İzni (Şemsettin AKDENİZ)

11.01.2022

BARTIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 05.01.2022 tarihli ve E-44030360-302.08.01-2200001446 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Şemsettin AKDENİZ' in, "Akredite Edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışmasına veri sağlamak amacıyla Fakültemiz Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı Öğretmenlik Uygulaması dersini alan 4. sınıf öğrencilerine uygulama yapma talebi Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ
Eğitim Fakültesi Dek. V.

Belge Doğrulama Kodu: T7F9TA7

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi: <http://ubys.bartın.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Adres: Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı Kutubey Yazıcılar Kampüsü/Bartın

Telefon No: (0 378) 5011011

e-Posta: egitim@bartin.edu.tr

Keş Adresi: bartinuniversitesi@hs01.kep.tr

Faks No: (0 378) 5011011

İnternet Adresi: <http://www.bartın.edu.tr/>

Bilgi için :

Songül Kabataş
Bilgisayar İşletmeni

Telefon No:

(0 378) 5011000 - 2058

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-89241861-302.08-394815
Konu : İzin İşleri

24.02.2022

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI'nın 22.02.2022 tarihli ve E-14988706-302.08-391995 sayılı yazısı

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Şemsettin AKDENİZ'in "Akredite edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi" konulu tez çalışması kapsamında araştırmalarını Fakültemiz ilgili öğrencilerine uygulama talebi incelenmiş olup Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Özgür YILDIZ
Dekan

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: DM7AYD-EEKLAD

Belge Doğrulama Adresi: <https://ebds.mu.edu.tr>

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ KÖTEKLİ
KAMPÜSÜ KÖTEKLİ/MENTEŞE/MUĞLA
Telefon No: (0252) 211-1761 / Faks No: (0252) 211-1762
e-Posta: egitim@mu.edu.tr İnternet Adresi: <http://www.egitim.mu.edu.tr/>
Kep Adresi: muglaskuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ramazan ÇINAR

Şef

Telefon No: null

Sayı : E-55568171-044-686
Konu : Anket

07.01.2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Bartın Üniversitesi Rektörlüğünün (Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı) 05.01.2022 tarihli ve E-44030360-302.08.01-2200001435 sayılı yazısı.

Bartın Üniversitesi yüksek lisans programı öğrencisi Şemsettin AKDENİZ'in, "Akredite Edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi" adlı tez çalışmasına veri sağlamak amacıyla Üniversitemiz Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programındaki Öğretmenlik Uygulaması dersini alan 4. sınıf öğrencilerine anket uygulama talebi Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerini ve gereğini arz/rica ederim.

Prof. Dr. Ahmet İshak DEMİR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek : İlgi Yazı ve Eki (42 Sayfa)

Dağıtım :

Gereği:

Bartın Üniversitesi Rektörlüğü

Bilgi:

Eğitim Fakültesi Dekanlığına

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : b6b9d59434ae

Belge Takip Adresi: <http://ebys.erdogan.edu.tr/EBYS/eimzadogrulama>

Fener Mah. Zihni Derin Yerleşkesi 53100 Rize / TÜRKİYE
Telefon No :+90 (464) 223 61 26 Faks No :+90 (464) 223 53 76
e-Posta :rektorluk@erdogan.edu.tr İnternet Adresi:<http://www.erdogan.edu.tr/>
Kep Adresi:erdogan@hs01.kep.tr

Bilgi için : AYNUR ER
Dahili: 1656

T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Ereğli Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-38929528-302.08.01-134645
Konu : Araştırma İzni (Şemsettin AKDENİZ)

15.02.2022

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 06.01.2022 tarihli ve 46148110- 302.08.01- 120766 sayılı yazınız.

İlgili yazınız gereği, Bartın Üniversitesi yüksek lisans programı öğrencisi Şemsettin AKDENİZ'in tez çalışma yapma isteği uygun görülmüştür

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Soner YAVUZ
Dekan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSAKDF4HTE Pin Kodu : 14872

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/bulent-ecevit-universitesi-ebys>

Adres : BEÜ Ereğli Eğitim Fakültesi, 67300, Kdz. Ereğli, Zonguldak
Telefon : (0372) 323 38 70 Faks:(0372) 323 86 93
e-Posta : eregli.egitim@karaelmas.edu.tr Web : <http://egitim.beun.edu.tr/>
Kep Adresi : beun@hs03.kep.tr

Bilgi için : Cengiz Uçar
Unvanı : Memur
Tel No : (0372) 3233870

EK 7. Araştırma Gönüllü Katılım Formu

Bartın Üniversitesi bünyesinde, tezli yüksek lisans kapsamında, yürüttüğü Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı öğrencisi Şemsettin AKDENİZ; danışmanlığı Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalında görevli Prof. Dr. Fatma ÜNAL tarafından yapılan “Akredite Edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi” konulu tez çalışmasına gönüllü olarak katılmaktayım.

Tarafımdan toplanan/alınan verilerin bilimsel araştırma amacıyla kullanılmasını onaylıyorum.

Katılımcının

İmza

Adı Soyadı

EK 8. Anket Kullanım İzni

19.10.2021 14:14

Zimbra

Zimbra

Re: Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi İzni

Kimden : Mecit Aslan < > 10 Tem 2021 Cmt 12:42

Konu : Re: Öğretmenlik Uygulaması Dersi Değerlendirme Anketi İzni

Kime : Şemsettin AKDENİZ < >

Sayın Akdeniz, tezinizde "Öğretmenlik Uygulaması Değerlendirme Anketi"ni veri toplama aracı olarak kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar dilerim. Doç. Dr. Mecit ASLAN

Şemsettin AKDENİZ < >, 7 Tem 2021 Çar, 14:51 tarihinde şunu yazdı:

Sayın Hoca'm merhaba, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi'nde Tezli Yüksek Lisans yapmakta olan bir araştırma görevlisiyim. Sosyal Bilgiler lisans programlarında Öğretmenlik Uygulaması dersinin değerlendirilmesi konusunda yapacağım tez çalışmada, doktora tezinizde geliştirmiş olduğunuz "Öğretmenlik Uygulaması Değerlendirme Anketi"ni izniniz olursa kullanmak istiyorum. Saygılarımla...

--

Doç. Dr. Mecit ASLAN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim ABD
Van/Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Mecit ASLAN
Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education
Department of Educational Sciences, Division of Curriculum and Instruction
Van/ Turkey

Bu e-posta (ve ekler) mesajı, mesajın alıcısı kısmında belirtilmiş olan kullanıcı içindir ve sadece gönderilen kişiye yöneliktir. Mesajın alıcısı - gönderilmek istendiği kişi değilse (yada bu e-postayı yanlışlıkla aldıysanız), lütfen doğrudan veya dolaylı olarak mesajı kullanmayınız, yollayan kişiyi bilgilendirip mesajın tüm kopyalarını

<https://posta.bartın.edu.tr/h/printmessage?id=C:1512&tz=Europe/Minsk>